

Elektrik Piyasası Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Avrupa Birliği Uyum ile Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/554)

Not: Tasarı, Başkanlıkça tali olarak Avrupa Birliği Uyum ile Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji komisyonlarına; esas olarak da Plan ve Bütçe Komisyonuna havale edilmiştir.

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

1/4/2008

Sayı: B.02.0.KKG.0.10/101-581/1367

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 3/3/2008 tarihinde kararlaştırılan “Elektrik Piyasası Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı” ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

GENEL GEREKÇE

2001 yılında kabul edilen 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun yayınlandığı tarihten bugüne kadar geçen süre içerisinde Kanunun öngördüğü önemli yapısal ve yasal değişiklikler gerçekleşmiştir. Ancak rekabete dayalı düzenlenmiş bir elektrik piyasasının oluşması hedefine tam olarak ulaşılması belirli bir süre almakta olup bu hedefe ulaşmak isteyen bir çok ülkede olduğu gibi, bu süre içerisinde alınan neticelerin değerlendirilmesi, uygulamalarda tespit edilen aksaklıkların giderilmesi, dünya ve ülke şartlarındaki değişimlerin yansıtılması açısından gerekli değişiklik ve ilavelerin yapılması gerekmektedir.

Bu bağlamda, Kanunun yürürlüğe girmesinden bu yana piyasanın gelişiminde gelinecek durum, 4628 sayılı Kanunun uygulanması esnasında karşılaşılan aksamalar, arz-talep dengelerindeki değişimler ve yatırımların gerçekleşmesinde karşılaşılan güçlükler, hidrolik kaynakların ve kömür sahalarının enerji üretim amaçlı olarak özel sektöre açılması ve 2001 yılından sonra çıkartılan YEK Kanunu doğrultusundaki uygulamalar ile değişen piyasa şartları mevcut kanunda değişiklik yapılması ihtiyacını doğurmuştur.

Arz güvenliğinin sağlanması konusu mevcut kanunda yeterli ölçüde yer almamıştır. Bu konuda AB direktifleri paralelinde arz güvenliğinin izlenmesi, değerlendirilmesi ve arz güvenliği kapsamında kamu kuruluşları ile piyasa katılımcılarının rol ve sorumluluklarının ayrıntılı olarak tanımlanmasına ihtiyaç bulunduğundan, gerekli değişiklik ve ilaveler yapılmıştır. Arz güvenliğinin sağlanması için enerji ticaretine dayalı piyasa yapısına destek olarak, yeterli yedek kapasitenin oluşturulması açısından kapasite mekanizmalarının ilave edilmesine ihtiyaç duyulmuş, tasarıda bu hususta yeni düzenlemeler yapılmıştır. Buna ilaveten, yatırımcıların üretim lisansı olarak gerçekleştirecekleri üretim tesislerinin yetersiz olması halinde merkezi ihale yapılabilmesine yönelik düzenleme yapılmış, İletim Şirketine bölgesel kısıtları gidermek amacıyla kapasite kiralayabilme görevi, tüm tedbirlere rağmen yeterli kapasitenin oluşmaması halinde de kamu üretim şirketlerine Bakanlar Kurulu kararı ile üretim yatırımı yapma görevi verilmiştir.

Ayrıca,

- Mevcut kapasitenin tam olarak kullanılması, başlayan yatırımların hızlandırılmasına yönelik düzenlemelere ihtiyaç duyulduğu için geçici olarak uygulanacak teşvik uygulamalarına yönelik düzenlemeler yapılmıştır.

- Değişen piyasa şartları nedeniyle Kanunda farklı yorumlara yol açtığı tespit edilen veya yetersiz kalan bazı tanımlara açıklık getirilmiş ve yeni tanımlar ilave edilmiş, EPDK tarafından bildirilen ve Kurum faaliyetlerine daha fazla işlerlik kazandıracak düzenlemeler yapılmıştır.

- Yenilenebilir enerji kapsamında kurulan 200 kW'lık kurulu gücün altındaki tesisleri teşvik etmek amacıyla düzenleme yapılmıştır.

- Rüzgar enerjisine dayalı üretim tesisi kurmak için aynı alan için müracaatta bulunan rüzgar santral yatırımcılarının başvurularının değerlendirilmesi ve yatırımcıların seçimine ilişkin düzenleme yapılmıştır.

- Üretim tesislerinin özelleştirilmesine ilişkin olarak, özelleştirme sürecinde teknik ve idari sorunlar oluşmaması ve bu konuda yapılacak özelleştirmelerden elde edilecek gelirin enerji sektöründe kullanılmasına yönelik düzenleme yapılmıştır.

- İnşaatı devam eden yeni yatırımlarla ilgili uygulamada karşılaşılan sorunların aşılmasına yönelik olarak 5346 sayılı Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanun, 3194 sayılı İmar Kanunu ve 4342 sayılı Mera Kanununda da değişiklikler yapılmıştır.

- Ülkemizdeki yüksek talep artışının karşılanabilmesi ve arz-talep dengesinin sağlanabilmesini teminen, özel sektör yatırımların öngörülen sürelerde yapılmasının sağlanması ve kamu yatırımlarının hızlanması için tedbir alınmıştır..

- Doğalgaz piyasasındaki gelişmeler ve doğalgazda oluşan arz-talep dengesi de 4646 Sayılı Doğalgaz Piyasası Kanununda bazı düzenlemeler yapılması lüzumunu getirmiştir. Bu nedenle LNG ithalatına ilişkin düzenlemeler yapılmış ve özellikle kış aylarında yaşanan doğalgaz sıkıntılarının önüne geçmek amacıyla spot LNG ithalatına serbestlik getirilmiş ve bu işlemlerde BOTAŞ, KİK mevzuatından muaf tutulmuştur.

- Ayrıca 5627 sayılı Enerji Verimliliği Kanunu ve 3093 sayılı TRT Gelirleri Kanununun bazı uygulama maddelerinde düzenleme yapılarak uygulamaya basitlik ve işlerlik kazandırmak amaçlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1-

(18) numaralı bende ilişkin değişiklik ile dağıtım şirketlerinin de tedarikçi olduğu açıklığa kavuşturulmuştur.

(32) numaralı bent ile dağıtım tesisi tanımına açıklık getirilmiştir.

(37) numaralı bende ilişkin değişiklik ile, yan hizmetlerin teminine ilişkin olarak hizmetin niteliğine ve bu hizmeti sağlayacak taraflara dayalı olarak karar verilmesi anlayışının benimsenmesi durumunda, yan hizmetlerin temin edilmesi ile ilgili ayrıntılı usul ve esasların belirlenmesi ve bu kuralların bir mevzuat çerçevesinde yürürlüğe konması gerekmektedir.

Bu çerçevede, Şebeke Yönetmeliğinde yan hizmetlere ilişkin yer alan teknik tanımları da kapsayacak şekilde, yan hizmetlerin temin edilmesi ile ilgili usul ve esasları içeren bir Yan Hizmetler Yönetmeliğinin hazırlanması amaçlanmıştır.

Bu değişiklik sonucunda Kanun' da yan hizmetlerin tek temin yöntemi olarak belirlenmiş olan yan hizmetler anlaşmalarına atıfta bulunulması ihtiyacı ortadan kalktığı için mevcut Kanun'da yer alan bu tanımın da Kanun metninden çıkarılması gerekmektedir.

(38) numaralı bende ilişkin değişiklik ile yapılan "yan hizmetler" tanımında bu hizmetlerin yan hizmetler anlaşmaları çerçevesinde satın alınacağı düzenlenmiştir. Bu alanda uluslararası uygulamalar incelendiğinde yan hizmetlerin temin yöntemi olarak yan hizmet anlaşmalarının yanı sıra piyasa tabanlı çözümlerin de bulunduğu gözlemlenmektedir. Yan hizmetlerin temin yönteminin belirlenmesinde hizmetin niteliğine ve bu hizmeti sağlayacak taraflara dayalı olarak karar verilmesi uygun bir yaklaşımdır. Bu sebeple Kanun'da yer alan "yan hizmetler" tanımının güncellenerek, tanım içerisinde hizmetin temin yöntemine ilişkin hükmün çıkarılması uygun olarak değerlendirilmektedir.

Kanunun mevcut halinde, yan hizmetlerin, yan hizmetler anlaşması hükümleri uyarınca iletim sistemine veya dağıtım sistemine bağlı tüm tüzel kişilerce sağlanacak olan hizmetlerden oluştuğu dile getirilmektedir. Ancak bazı yan hizmetler yalnızca belirli teknik kriterleri sağlayabilen katılımcılar tarafından sağlanabildiği için Kanun' daki tanımda yer alan "tüm tüzel kişilerce sağlanacak olan hizmetler" ifadesinin metninden çıkarılması gerekmektedir.

(39) numaralı bende ilişkin değişiklik ile Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen 4628 sayılı Kanunun Geçici 4 ve Geçici 8'inci maddelerinden bahseden hükümler bu tanımdan çıkartılmaktadır.

(42) numaralı bende ilişkin değişiklik ile özel direkt iletim hattına ilave olarak özel direkt dağıtım hatlarının da yapılabilmesini teminen Kanuna eklenen hükme uyum sağlanmıştır.

(53) numaralı bendin ilave edilmesi ile 4628 Sayılı Kanunun birçok bölümünde bahsedilmesi ne veya atıfta bulunulmasına rağmen Kanunun tanımlar bölümünde bulunmayan uluslar arası entere-konneksiyon şartı tanımlanmıştır.

Madde 2- Kanunun 2 nci maddesinin (a) bendi yeniden düzenlenerek 10.05.2006 Tarihli 5496 sayılı Elektrik Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 2 nci maddesinde yapılan düzenlemenin farklı şekilde Kanun metninde yer alması dolayısıyla oluşan olumsuzlukların ortadan kaldırılması öngörülmüştür.

Yapılan değişikliklerle:

1. Üçüncü bendin sonuna eklenen hüküm ile üretim lisansı alıp faaliyet göstermeyen kişilere yeni mücyyideler getirilmiş, yükümlülüklerini yerine getirmeyenlerin yeni lisans alması bir süre için engellenmiştir. Böylece alınan lisansların gerçekleştirilmesinde gözlemlenen aksaklıkların giderilmesi amaçlanmıştır.

2. (a) Bendinin 1 inci alt bendinde tanımlanmış olan Elektrik Üretim Anonim Şirketinin görev tanımı yeniden yapılarak, mevcut kanunda "gerektiğinde" şartına bağlı olan ve bu nedenle muğlak olan EÜAŞ'ın yeni santral yapımı hususuna açıklık getirilmiş ve EÜAŞ'ın yeni santral yatırımı yapması arz güvenliği için Kanuna eklenen ek madde 3'te belirlenen şarta bağlanmıştır.

3. (a) Bendinin 3 üncü alt bendinde değişiklik yapılarak, otoprodüktörlerin piyasaya satış yapması konusunda mevcut sınırlamanın ve arz güvenliği açısından gerek duyulması halinde artırılabilmesine imkan sağlanmıştır.

4. (b) Bendinin 3 üncü alt bendinde yapılan düzenleme ile TEİAŞ'ın sistem güvenliği ve enerji kalitesini sağlamak için yan hizmetleri belirlemesi ve satın alması hususunun yönetmelik hükümlerine göre yapılması sağlanmıştır.

5. (c) Bendinin 5 inci alt bendinde yapılan değişiklik ile dağıtım şirketlerinin yan hizmetleri yönetmelik hükümlerine göre sağlamaları hükmü getirilmiştir.

6. (c) Bendine eklenen 9 uncu alt bent ile uygulamada karşılaşılan bağlantı sorununu gidermek için, üretim şirketlerin mülkiyetindeki arazi dahilindeki tüketicilerin, isterlerse üretim tesisine doğrudan bağlanabilmelerine imkan tanınmıştır.

7. (d) Bendinin 1 numaralı alt bendinde yapılan değişiklik ile TETAŞ'ın enerji alım-satımına ilişkin şartlar yeniden düzenlenmiş, Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmiş olan geçici 4 ve 8'inci maddeye bağlı alım-satım hükmü madde metninden çıkartılmıştır.

Madde 3- 3 üncü fıkrada yapılan değişiklik ile, yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı, kurulu gücü azami iki yüz kilovatlık üretim tesisi ile mikro kojenerasyon tesisi kuran gerçek ve tüzel kişilerin ürettikleri elektrik enerjisini sisteme vermek istemeleri durumunda uygulanacak usul ve esasların Kurum tarafından çıkartılacak yönetmelikle belirlenmesi hükmü getirilmektedir. Böylece yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı küçük santrallerin sadece kendi ihtiyaçları için üretim yapması şartı kaldırılarak, bu santrallerde üretilen enerjinin de sisteme verilebilmesi ve böylece bu alandaki potansiyelimizin değerlendirilmesi sağlanmış olacaktır.

İlave edilen yeni fıkrayla, rüzgar enerjisine dayalı elektrik üretim tesisleri kurulması amacıyla aynı bölge ve/veya aynı trafo merkezi için yapılan başvurularda, mevcut iletim/dağıtım kapasitesinin yeterli yatırım yapılınca kadar kime tahsis edileceği ve aynı kaynak için birden fazla başvuru olması durumunda, başvuru sahiplerinin teknik ve mali şartları sağlamaları halinde bu kaynak için hangi başvuru sahibine lisans verileceği hususunda uygulanabilecek yöntem tanımlanmıştır.

Madde 4- Kanunun 14'üncü maddesine yapılan ilave ile, Elektrik Üretim Anonim Şirketi ve/veya müessese, bağlı ortaklık, işletme ve işletme birimi ve varlıklarının özelleşmesi sürecinde özelleştirme programına alınan kuruluş veya kuruluşa bağlı müessese, bağlı ortaklık işletme ve işletme birimi ile varlıkların mülkiyetlerinin ait oldukları kuruluşlarda kalmaya devam edeceği ile statülerinin ve bağlı bulunduğu bakanlıkla olan ilgilerinin aynen devam edeceği düzenlenmiştir. Böylece özelleştirmelerin tamamlanmasına kadar bu tesislerin enerji sistemi yönetimi bütünlüğü içerisinde kalması sağlanmış olacaktır. Diğer taraftan özelleştirmeden elde edilen gelirlerin münhasıran enerji sektöründe gereken alt yapı yatırımlarında kullanılması amaçlanmıştır.

Madde 5- İlave edilen (t) fıkrasıyla, Kanunun mevcut halinde olmayan tebligatların nasıl yapılacağına ilişkin yasal çerçevenin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Madde 6- Elektrik piyasası bir geçiş dönemi içinde bulunduğundan her geçen gün piyasa yapısı değişiklikleri oluşmaktadır. Bu madde ile dağıtım bölgeleri arası Fiyat Eşitleme Mekanizması kurulması ve 2010 yılına kadar tarifelerin TEDAŞ tarafından yapılması öngörülmesine rağmen TEDAŞ bünyesinde olmayan dağıtım bölgelerinin Fiyat Eşitleme Mekanizmasında nasıl yer alacağı 5496 sayılı Kanunda muğlak kalmıştır. 5496 sayılı Kanun sonrası TEDAŞ 2010 yılına kadar geçerli tarifeleri yapmış bu çerçevede 20 dağıtım bölgesi lisans almıştır. 20 dağıtım bölgesine perakende satış ve dağıtım lisansı verilmesi sonrası TEDAŞ'ın dağıtım lisansı iptal edilmiştir. Bu çerçevede 4628 sayılı Kanunun gereği mevcut sözleşmelerin tadili ile perakende satış ve dağıtım lisansı sahibi olacak şirketler lisans verilen elektrik dağıtım şirketleri ve lisansı iptal edilen TEDAŞ'ın piyasa yapısı içerisinde zamansal ilgilerinin bu geçiş dönemi içinde düzenlenmesi amaçlanmıştır. Böylece lisans iptali ve ihdası durumlarında veya şirket ismi değişikliklerinde Kanun değişikliği ihtiyacı giderilmiş olacaktır. 5496 sayılı Kanunla ilave edilen Geçici Madde 9'da, halen TEDAŞ dışında perakende satış lisansına sahip dağıtım kuruluşlarının tarifelerinin düzenlenmesine ilişkin herhangi bir husus yer almadığından, öngörülen piyasa yapısı içerisinde TEDAŞ dışında perakende satış lisansına sahip dağıtım kuruluşlarının tarifelerinin de, oluşturulan diğer 20 dağıtım şirketiyle aynı esaslara sahip olması amaçlanmaktadır. Ayrıca, dağıtım özelleştirilmesi ertelendiğinden tarifelerin geçerli olacağı süre 1 yıl daha uzatılarak 31.12.2011 yılına alınmış olup, bu sürenin de Bakanlar Kurulu kararıyla en fazla 1 yıl uzatılabilmesi hükmü getirilmektedir.

Madde 7- Bu değişiklik ile Kanun maddesinde açıklanan enerji alım-satımına ilişkin geçiş dönemi sözleşmelerinin süresinin Bakanlar Kurulu kararıyla iki yıl daha uzatılabilmesince imkan sağlanmıştır.

Madde 8- Kanunun mevcut halinde, arz güvenliğinin izlenmesi ve zamanında tedbir alınması konusunda yeterli bir mekanizma tanımlanmamış, ayrıca ilgili kurum ve kuruluşlarla piyasa katılımcılarının arz güvenliği bağlamında sorumluluklarının ne olacağı hususu da yeterince belirlenmemiştir. Bu nedenle Kanuna arz güvenliğine ilişkin özel bir madde eklenmiştir. Öncelikle arz güvenliğinin izlenmesi, değerlendirilmesi ve gerekli tedbirlerin alınmasından Bakanlığın sorumlu olduğu hususu açıklığa kavuşturulmuştur.

Bu maddenin (a) bendinde sistem operatörü olan Türkiye Elektrik İletim Şirketinin (TEİAŞ), dağıtım şirketlerinin, tedarikçilerin ve Kurum'un arz güvenliği bağlamında sorumlulukları belirlenmiş, bölgesel kısıt olması halinde TEİAŞ'ın bu kısıtı gidermek amacıyla yan hizmetler kapsamında üretim kapasitesi kiralama veya oluşturması imkanı sağlanmıştır. Ayrıca dağıtım şirketlerinin bölgelerindeki talebi karşılamakla yükümlü oldukları hususu açıklığa kavuşturulmuş, gelecek 5 yıl için dağıtım şirketlerinin ve serbest tüketicilere enerji sağlayan tedarikçilerin tedarik miktarına ve kaynaklarına ilişkin bilgi ve belgeleri ibraz etme zorunda oldukları hükmü getirilmiştir. Böylece temin zorunluluğu yanında arz güvenliğinin izlenmesi ve önceden tedbir alınabilmesi imkanı sağlanmıştır.

Maddenin (b) bendinde gerekli kurulu gücün yeterli yedek kapasite ile oluşturulması amacıyla kapasite oluşturma ve ticareti kavramı kanuna eklenmiştir. Mevcut Kanun ve piyasa yapısı, üreticiler, toptan ve perakende satıcılar ile tüketiciler arasında ikili anlaşmalara dayalı bir enerji piyasasını öngörmektedir. Bu piyasa sadece enerji dengesizliğini belirleyecek ve enerji açısından mali uzlaştırma sistemi ile desteklenmektedir. Ancak gerek ihtiyaç duyulan kurulu gücün gerekse yedek güç kapasitesinin nasıl oluşacağına dair düzenleme yoktur. Bu nedenle piyasaya girmesi gereken yeni üretim tesis yatırımlarında belirsizlik oluşmakta, yeni ve yedek kapasitenin serbest piyasa şartlarında oluş-

masında tereddütler yaratmaktadır. Bu husus, sadece ülkemiz enerji piyasa uygulamasına has bir durum olmayıp, Dünya piyasalarında da bu eksiklik görüldüğünden birçok ülkede değişik kapasite mekanizmaları oluşturulmaktadır. Bu nedenle yapılan düzenleme ile kapasite mekanizmalarının oluşturulmasına imkan tanınmakta, ayrıntıların ise Yönetmelikle belirlenmesi amaçlanmaktadır.

Maddenin (c) bendinde arz güvenliğinin izlenmesi ve değerlendirilmesi için yöntem tanımlanmaktadır. Öncelikle dönemsel olarak talep projeksiyonlarının hazırlanıp yayınlanması hususuna belirlilik getirilmekte, belirlenen talebi karşılamak üzere, kaynak çeşitliliğini, kaynak kullanım politikalarını, iletim ve dağıtım sisteminin durumunu, ithalat ve ihracat imkanlarını göz önünde bulunduran uzun dönemli üretim gelişim planı hazırlanması zorunluluğu getirilmektedir. Bu plan piyasa katılımcıları açısından yaptırımcı olmayıp, ülke elektrik enerjisi arz politikalarının belirlenmesi ve arz açısından optimum gelişme hedeflerinin belirlenmesi amacına yöneliktir. Ayrıca TEİAŞ tarafından orta dönemde arz-talep açısından gerçekleştirmeler de tespit edilecek, Kurum tarafından hazırlanan Piyasa Gelişim Raporu ile yukarıda bahsedilen plan ve gerçekleştirme raporu değerlendirilerek, hedeflerden sapmalar tespit edilecek ve raporlanacaktır. Bu değerlendirmeler sonucunda tespit edilen hususlar ve alınması gereken önlemler her yıl Bakanlar Kurulu'na sunulacaktır.

Bu hususta Bakanlar Kurulunca alınabilecek tedbirler içerisinde, elektrik piyasasında arz güvenliğini sağlamak üzere, gerekmesi halinde 2003/54/EC rumuzlu AB Elektrik Direktifi paralelinde, lisanslı elektrik üretim yatırımlarının elektrik enerjisi talebini karşılayamaması ve/veya puant gücün belirli bir yedekle karşılanmasında yetersiz kalınacağına tespiti halinde, arz güvenliğini sağlamak üzere yeni üretim yatırımlarının yarışma usulü ile yaptırılması, piyasa şartları içerisinde alınan tüm tedbirlere rağmen yeterli üretim kapasitesinin oluşmaması halinde kamu üretim şirketlerine yeni üretim yatırımı yapma imkanı getirilmiştir.

Madde 9-

Geçici Madde 13- Yunanistan ve Bulgaristan ile olan bağlantılarımız bu komşularımızın UCTE (Avrupa Elektrik İletim Birliği) üyesi olmaları nedeniyle ithalat için Uluslararası enterkonneksiyon şartında açıklanan senkron paralel çalışma, ünite yönlendirilmesi ya da asenkron (DC) bağlantılarla mümkün olabilecektir.

Doğu, güneydoğu ve güney komşularımız ile ise ülkemizin de UCTE üyesi adayı olması nedeniyle ithalat, ünite yönlendirme, asenkron (DC) bağlantı beslenme yöntemlerinin birinin uygulanması ile mümkün olabilecektir. Söz konusu komşularımızla mevcut enterkonneksiyon bağlantılarımızda komşu ülke sistemlerinin teknik özellikleri bakımından ünite yönlendirme imkanı son derece kısıtlıdır. Asenkron (DC) bağlantı için ise büyük yatırımlara ve zamana ihtiyaç duyulmaktadır. Bu nedenle geçici bir süre için, Türkiye Elektrik Sisteminde yeterli arzın bulunamaması ya da şebeke kısıtı olması halinde geçici olarak Doğu, Güneydoğu ve Güney komşularımızdan ülkemizde oluşturulacak bir izole bölgenin beslenebilmesi suretiyle ithalat imkanının artırılması amaçlanmış ve gerektiğinde bu sürenin uzatılabilmesine ilişkin görev Kurula verilmiştir.

Geçici Madde 14- Söz konusu Geçici maddede, artan elektrik enerjisi talebimizin karşılanması ve 2013 yılına kadar arz güvenliğinin sağlanması amacıyla, mevcut kapasitenin en üst düzeyde kullanılması ve gerekli arz kapasitesinin yeterli bir yedekle oluşturulması için üretim yatırımlarının kolaylaştırılması için alınması gereken geçiş dönemi tedbirleri yer almaktadır. Bu kapsamda:

1. (a) bendinde arz güvenliği açısından TETAŞ'a sınırlı bir süre için dağıtım şirketlerine satmak üzere yeni enerji alımı yapma görevi verilmektedir. Böylece birçok dağıtım şirketinin ayrı ayrı alım

yapması yerine TETAŞ tarafından ihale yapılarak mevcut kapasitenin tam olarak değerlendirilmesi ve yeni yatırımların özendirilmesi hedeflenmiştir. Ayrıca enerji alım sözleşmeleri yapılmamasından dolayı üreticilerin Piyasa Mali Uzlaştırma Merkezine yüksek fiyatla yaptıkları spot piyasa satışlarının asgariye indirilmesi amaçlanmıştır.

2. (b) bendinde yapılan düzenleme ile orta gerilim seviyesinde sisteme bağlanacak üretim tesislerinin işletmeye alınması kolaylaştırılmış, dağıtım sistemine bağlanıncaya kadar iletim şirketinin bağlantı yapmasına imkan tanınmıştır. Böylece sadece bağlantı konusunda yaşanmakta olan sıkıntılar nedeniyle sisteme girmesi geciken üretim tesislerinin işlemlerinin hızlandırılması amaçlanmıştır. Ayrıca, ödenek kısıtı nedeniyle TEİAŞ veya dağıtım şirketlerinin yapamadığı bağlantı hat yatırımlarının özel üretim şirketleri tarafından kamu adına yapılması ve yatırım bedelinin belirli bir süre içerisinde kamu tarafından ödenmesine ilişkin düzenleme yapılmıştır. Böylece üretim tesislerinin bağlantı hatlarının yapımının hızlandırılması amaçlanmıştır.

3. (c) bendinde yapılan düzenleme ile geçici bir dönem için üretim tesislerine teşvik verilerek yatırımların kolaylaştırılması amaçlanmıştır.

Geçici Madde 15- 3096 sayılı Kanun gereğince Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile Şirketler arasında yapılmış olan Uygulama/İmtiyaz Sözleşmeleri esas alınarak yapılan Fon Anlaşmaları hükümleri gereği verilen krediler faizlendirilerek "İlave Tarife" olarak baz tarifeye yansıtılmakta ve TETAŞ tarafından ilgili Şirketlere elektrik alım faturalarına eklenmek suretiyle ödenmekte, TETAŞ tarafından ödenen bu meblağlar, Şirketler tarafından Elektrik Enerjisi Fonuna geri ödenmektedir. Bu şekilde yapılan ödeme, elektrik fiyatlarının yükselmesine neden olmaktadır. Bu uygulama sürdüğü takdirde somaki yıllarda "İlave Tarife"nin daha da yükselebileceği ve bu durumun ülkemiz ekonomisini olumsuz yönde etkileyeceği göz önüne alınarak, tarifenin yükselmemesi amaçlanmıştır. Bu uygulamanın kaldırılması, kamu tarafından yine kamuya ödenmekte olan meblağlar nedeniyle tarifelerin yükselmesine neden olan bir uygulamanın sona erdirilmesi olup, herhangi bir şekilde Şirketlerin borçlarının affedilmesi anlamına gelmemektedir. Sadece Elektrik Enerjisi Fonu tarafından sağlanan kredilerin tarifelere yansıtılarak geri ödenmesi nedeniyle elektrik fiyatlarının yükselmesi sorununa çözüm getirilmiştir.

Geçici Madde 16- Bu düzenlemeyle, uygulamaya yönelik olarak bu kanun gereğince yapılacak ikinci mevzuat düzenlemelerinde yapılacak değişikliklerin belirli bir süre içerisinde yapılmasının sağlanması amaçlanmaktadır.

Geçici Madde 17- Otoprodüktör grubu kavramı 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun yayımlanmadan önce, mevzuattaki elektrik ticareti yapılabilmesine yönelik engellerin aşılması amacıyla geliştirilmiştir. Kanunun yayımlanmasıyla birlikte, elektrik piyasası serbestleştirilmiş ve serbest tüketici uygulamasıyla birlikte, otoprodüktör grubu statüsüne gerek kalmamıştır. 3.9.2002 tarihinden itibaren yapılan uygulamalar, otoprodüktör gruplarının önemli bir kısmının üretim şirketine dönüşmesini sağlamıştır. Kalan 500 MW civarında kurulu gücü bulunan otoprodüktör gruplarının genellikle bara bağlantılarından kaynaklanan sorunlarının aşılması halinde bu kapsamdaki grupların da üretim şirketine dönüşebilecekleri düşünüldükçe söz konusu Geçici Maddenin ilave edilmesi öngörülmüştür.

Madde 10- Artan elektrik enerjisi talebimizin karşılanması ve 2013 yılına kadar arz güvenliğinin sağlanması amacıyla, mevcut kapasitenin en üst düzeyde kullanılabilmesini teminen sıvı yakıtlı elektrik üretim santrallerinde kullanılan yakıtlara vergi muafiyeti getirilmektedir.

Madde 11- 4628 sayılı Kanuna istinaden 11.08.2002 tarih ve 24843 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Elektrik Piyasası Tarifeler Yönetmeliği'nin 21. maddesinde "Tarife önesindeki fiyat yapısı içerisinde, tarifeleri düzenlemeye tabi tüzel kişilerin piyasa faaliyetleri ile doğrudan ilişkisi olmayan hiçbir unsur yer alamaz ve Kurum tarafından onaylanmış bir tarifenin fiyat yapısına hiçbir surette müdahale edilemez." ve 30.maddesinde ise "Tarifeleri düzenlemeye tabi tüzel kişiler, tahsilatına aracı oldukları tüm vergileri ve yasal kesintileri ödeme bildirimlerinde ayrı olarak gösterirler." denilmektedir.

Madde 12- Doğal gazın tedarik edildiği arz kaynağı ve transit ülkelerdeki ağır kış şartları ve özellikle geçtiğimiz yıl yaşandığı gibi kış aylarında tüketimin yüksek olduğu dönemlerde ve diğer teknik nedenlerden dolayı zaman zaman günlük gaz kontrat değerlerinin çok altında doğal gaz arzı sağlanabilmekte, bunun sonucunda ise kış aylarında mevcut sistemimizde günlük bazda arz-talep dengesinin sağlanmasında ciddi sıkıntılar yaşanmakta ve bu kapsamda kısıntı ve kesintiler uygulanmaktadır. Bu doğrultuda, kısa dönemli arz-talep dengesizliklerinin giderilebilmesi amacıyla ihtiyaç duyulan gazın spot sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) alımı ile sağlanması için BOTAŞ'a spot sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) ithalatı yapma izni verilmektedir.

Ayrıca, BOTAŞ dışında da sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) ithalatının önündeki kısıtlamaların kaldırılması ve spot LNG alımının özellikleri nedeniyle işlemlerin basitleştirilmesi amaçlanmıştır.

Buna ilaveten BOTAŞ'ın 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na tabi olması nedeniyle Kamu İhale Kanunu kapsamında spot sıvılaştırılmış doğal gazın (LNG) pazarı koşullarında alım yapılmasında karşılaşılan güçlükleri ortadan kaldırmak için bu işlemler açısından BOTAŞ'ın 4734 sayılı Kanundan muaf olması amaçlanmıştır.

Madde 13- BOTAŞ'ın uluslararası anlaşmalar yaparak iştirak ilişkisine girmesi önündeki kısıtlama kaldırılmıştır. Böylece BOTAŞ'ın yeni uluslararası projelerde yer alıp yatırım yapabilmesi ve benzer hizmetler sunan girişimcilerle ortaklık yapabilmesi amaçlanmıştır.

Madde 14- Uygulamalar, konunun bütünlüğü bakımından bir bende toplanmıştır. Söz konusu belirlemeler ve uygulamalar, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından, AB direktiflerine uyumlu olarak, yürürlükteki ikincil mevzuatı kapsamında yapılabilecektir.

Madde 15- AB 1996 yılından itibaren, Türkiye ise 2005 yılından itibaren "D" sınıfının altı buzdolabı satışını kaldırmıştır. AB, halen yürüttüğü çalışmalar ile de, mal çeşitlendirmesi ve sınıf yükseltmesi kapsamındaki uygulamaları Kasım 2008'de başlatmayı hedeflemiştir. Diğer taraftan, Türkiye'deki uygulamaların daha erkene alınması halinde, AB'nin ticari kuralları kapsamında, bu ülkelerden ithal edilecek malların (AB'nin henüz engellemediği mallar) iç pazardaki satışlarının teknik nedenlerle engellenemeyeceği tespit edildiği için süre değiştirilmiştir.

Madde 16- Mera alanlarının tahsisinde Kanun içeriğinde açıkça "Mera, yaylak, kışlak veya kamuya ait ortak çayırılar" ifadeleri yer almadığından Tarım İl Müdürlüklerinde yapılan Mera tahsis amacı değişikliğinde sorun yaşanmakta ve yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı elektrik üretim tesislerinin kurulması engellenmektedir. Bu soruna çözüm getirilmiştir. ORKÖY ve Ağaçlandırma Özel Ödenek Gelirlerinin kaldırılması ve yerine Orman Köylüleri Kalkındırma Geliri ve Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Geliri konulması nedeniyle Kanun içeriğinde bu bedellerin alınmamasına ilişkin düzenleme yapılmıştır. Ayrıca rezervuarlı hidroelektrik tesislerin göl alanlarındaki kamu arazilerinin bedelsiz tahsisine imkan sağlayarak hidroelektrik santral yatırımlarının kolaylaştırılması ve elektrik üretiminde yerli kaynaklarımızın daha fazla değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Madde 17- 3194 sayılı İmar Kanununun 9 uncu maddesinde, Bayındırlık ve İskan Bakanlığının bu maddede sayılan hallerde imar planlarını yapmaya, yaptırmaya, değiştirmeye ve re'sen onaylamaya yetkili olduğu belirtilmektedir. İmar planlarında gerekli değişiklikler yapılmaksızın ya da imarsız alanlarda mevzi imar planları yapılmaksızın enerji yatırımlarının gerçekleştirilmesi imkanı bulunmamaktadır. Bu nedenle, enerji yatırımlarının kısa sürede gerçekleştirilebilmesi için enerji yatırımlarıyla ilgili imar planlarının yapılması, yaptırılması, değiştirilmesi ve re' sen onaylanması hususunda Bayındırlık ve İskan Bakanlığına yetki verilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 18- 4342 sayılı Mera Kanununun 14 üncü maddesinde, bu maddede sayılan sınırlı hallerde meralık vasfının değiştirilebileceği belirtilmektedir. Elektrik, doğalgaz ve petrol piyasalarıyla ilgili enerji yatırımlarının gerçekleştirilebilmesi için söz konusu değişiklikler öngörülmüştür.

Madde 19- Kanunda, tüm "taşıma" faaliyetlerinin lisanslandırılması kararlaştırılmıştır.

Ancak, 10/07/2003 tarihli ve 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu, karayolu taşıma araçlarının lisanslandırılması suretiyle konuya ilişkin düzenleme ihtiyacını karşılamıştır. Petrol taşıyan karayolu taşıma araçlarının iki kurum tarafından lisanslandırılması mükerrer işlemlere sebebiyet vermekte ve bürokrasiyi artırmaktadır.

Öte yandan, ham petrol ve akaryakıt taşınmasında, yurtdışından başlayan veya yurtdışında biten tüm deniz seferlerinde seferlerde lisans aranmasının, milletlerarası anlaşmalara aykırı unsurlar içermesi nedeniyle, faaliyet göstermesi için lisans gereken gemilerin kabotaj hattında faaliyet gösteren gemilerle sınırlanması sağlanmaktadır.

Bu nedenle karayolu ile taşıma faaliyetlerinin, taşıma tanımından, dolayısıyla icrası için lisans gerektiren faaliyetler kapsamından çıkarılması sağlanmaktadır.

Madde 20- Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu bugüne kadar 30.000 (otuz bin)'den fazla lisans ve 50.000 (elli bin)'den fazla karar vermiş olup, bu Kararların çoğu idari para cezalarına ve idari yaptırımlara ilişkindir. Piyasa aktörünün sayısının fazla olması ve verilen cezalar sebebiyle haksızlığa uğradığını düşünenler tarafından kötü niyetle Kurul Başkanı ve üyelerine karşı çok sayıda ve yurdun çeşitli yerlerinde dava açılması mümkündür.

4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun 8 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine göre, Kurul'un en az haftada bir defa olmak üzere, gerekli gördüğü sıklıkta toplanması gerekli olup, aynı bendin ikinci paragrafına göre ise, Kurul salt çoğunlukla toplanacaktır. Ancak, yukarıda belirtildiği gibi Kurul tarafından alınan kararlar sebebiyle Kurul Başkan ve üyeleri hakkında açılacak olan çok sayıda dava, dört büyük piyasada düzenleme ve denetim sağlanması ile görevli Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'nun karar organı olan Kurul'un kimi zaman toplantı yeter sayısını bile sağlayabilmesini ve dolayısıyla görevini yapmasını imkansız hale getirebilecektir. Bu nedenle söz konusu değişikliğin yapılmasının yerinde olacağı düşünülmektedir.

Madde 21- Bu madde ile yürürlük tarihi belirlenmiştir.

Madde 22- Bu madde ile yürütme yetkisi belirlenmiştir.

Avrupa Birliği Uyum Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Avrupa Birliği Uyum Komisyonu

18/4/2008

Esas No.: 1/554

Karar No.: 3

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIğINA

Bakanlar Kurulunca hazırlanarak 1/4/2008 tarihinde Başkanlığınıza sunulan (1/554) esas numaralı “Elektrik Piyasası Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı” Başkanlığınızca, 7/4/2008 tarihinde esas komisyon olarak Plan ve Bütçe Komisyonuna, tali komisyon olarak da Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu ile Komisyonumuza havale edilmiştir.

Komisyonumuz 16/4/2008 tarihli 13. toplantısında, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Sayın Hilmi Güler ve beraberindeki Bakanlık yetkilileri ile Avrupa Birliği Genel Sekreterliği (ABGS) ve Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK) temsilcilerinin de katılımıyla Kanun Tasarısını inceleyip görüşmüştür.

AB mevzuatında, Tasarı ile ilgili iki direktif bulunmaktadır. Bunlar; 2003/54/EC sayılı Elektrik İç Pazarına İlişkin Genel Hükümler Hakkında Direktif ve 2005/89/EC sayılı Elektrik Arz ve Altyapı Yatırımlarının Güvenliğinin Korunmasına İlişkin Tedbirler Hakkındaki Direktiftir.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmeler sırasında, hükümet temsilcisi tarafından Tasarı ile, rekabetçi bir elektrik piyasası oluşturmanın ve Elektrik Piyasası Kanununun uygulamada doğurduğu sorunları ortadan kaldırmanın amaçlandığı ifade edilmiş; Tasarının, enerji arz güvenliği konusunu detaylı bir şekilde ele alması ve yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımı alanında düzenlemeler getirmesinin AB mevzuatı ile uyumlu düzenlemeler olduğu belirtilmiştir.

Tümü üzerinde yapılan görüşmelerin ardından, Tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca benimsenerek Tasarının maddelerinin görüşülmesine geçilmiştir. TBMM İctüzüğü’nün 23. ve Avrupa Birliği Uyum Komisyonu Kanununun 3. maddesi uyarınca, Komisyonumuz Tasarının sadece kendisini ilgilendiren maddeleri olan 2, 4, 6, 8, 15 ve 16. maddelerinin görüşülmesini kabul etmiştir.

Tasarının 2. maddesi üzerindeki görüşmelerde; hükümet temsilcisi tarafından maddenin enerji arz güvenliğini sağlama hususunda mevcut Kanuna değişiklikler getirdiği belirtilmiştir. ABGS temsilcisi ise maddenin düzenlediği hususlardan üretim şirketleri ve otoprodüktörlerin piyasa payına getirilen sınırlamaların AB müktesebatı ile uyumlu olmadığını ve AB’nin öngördüğu piyasa düzeni içinde rekabeti bozucu bir etken olduğunu ifade etmişlerdir.

Tasarının 4. maddesi üzerindeki görüşmelerde; ABGS yetkilisi tarafından, Elektrik Piyasası Kanununun 14. maddesinde yapılan değişikliklere değil, maddenin mevcut haliyle AB müktesebatı ile uyumsuzluğuna dikkat çekilmiştir. 14. maddenin mevcut metninin üretim tesislerinin özelleştirilmesi sürecinde yabancıların pay sahibi olamamaları hükmünü içerdiiği, maddenin bu haliyle AB’nin temel ilkelerinden sermayenin serbest dolaşımına aykırı olduğu, Tasarının 4. maddesi ile de bu yönde herhangi bir düzenleme yapılmadığı belirtilmiştir.

Tasarının 6. maddesi üzerindeki görüşmelerde; ABGS yetkilisi tarafından, Elektrik Piyasası Kanununun geçici 9. maddesinin enerji faslı müzakerelerinde Avrupa Komisyonunun kaldırılması yönünde dikkati çektiği “çapraz sübvansiyon” hususunu düzenlediği, mevcut sübvansiyonların kapsamının Tasarının 6. maddesi ile genişletildiğinin görüldüğü, dolayısıyla uyumsuzluğun artarak devam ettiği belirtilmiştir. Hükümet temsilcisi tarafından ise ülkemizin bu konuda bir geçiş dönemine ihtiyacının olduğu ve bu yönde yapılacak düzenlemelerin zamana yayılması gerektiği ifade edilmiştir.

Tasarının 8. maddesi üzerindeki görüşmelerde, ABGS yetkilisi tarafından, ilgili direktifler çerçevesinde arz güvenliğinin sağlanması ve izlenmesi konularında Tasarı ile düzenleme yapılmış olmasının olumlu olduğu; 2005/89/EC sayılı Direktifte bu konuda bir kurumun yetkili kılınabileceği ve bu yetkinin ilgili düzenleyici kuruma devredilebileceği ifade edilerek bir esneklik tanındığı, Tasarıda bunun Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı lehine uygulandığı ve dolayısıyla düzenlemenin ilgili Direktifle uyumlu olduğu belirtilmiştir.

Tasarının 15. maddesi üzerinde yapılan görüşmeler sırasında, hükümet temsilcisi tarafından, yapılan düzenleme ile belirli bir enerji verimlilik düzeyinin altında olan malların satış sürelerinin kısaltıldığı, AB ülkelerinden itiraz gelebileceği düşüncesiyle söz konusu sürenin AB ülkeleri ile paralellik sağlanması için “iki yıl” olarak belirlendiği, dolayısıyla enerji verimliliği yüksek malların satışı ile birlikte rekabet edebilirliğin de artacağı ifade edilmiştir. ABGS yetkilisi tarafından ise söz konusu düzenleme, AB mevzuatı yönüyle olumlu bir düzenleme olarak değerlendirilmiştir.

Tasarının 16. maddesi üzerinde yapılan görüşmeler sırasında ABGS yetkilisi tarafından, enerji faslında çevresel kaygıların göz önüne alınması gereği çerçevesinde 16 ncı madde ile değiştirilen 5346 sayılı Kanunun 8. maddesinde “Çevresel duyarlılık gösterilecektir.” ya da “Çevre politikalarıyla uyum gösterilecektir.” şeklinde bir ifadeye yer verilmesinin uygun olabileceği ifade edilmiştir. Hükümet yetkilisi tarafından, mevzuat eksikliği nedeniyle yenilenebilir enerji yatırımları için belirlenen mekanların kullanılmadığı ve bu düzenlemeyle söz konusu eksikliğin giderildiği; yenilenebilir enerji kaynaklarının niteliği gereği çevre dostu olduğu ve ayrıca çevreye uyumlu olması gerektiği yönünde bir düzenleme yapılmasının anlamlı olmadığı ifade edilmiştir.

Tasarının 2, 4 ve 6. maddelerinde AB mevzuatına ilişkin bazı uyumsuzlukların bulunduğu, ancak bu düzenlemelerin, ülkemizin AB ile ilişkilerinde benimsediği milli politika gereği yapıldığı üyelerimiz tarafından benimsenmiştir. Söz konusu maddeler ile 8, 15 ve 16. maddeler aynen kabul edilmiş olup muhalefet şerhleri eklenmiştir.

Raporumuz, Plan ve Bütçe Komisyonuna sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
Yaşar Yakış	Lütfi Elvan	Fazilet Dağcı Çıgılk
Düzce	Karaman	Erzurum
		(İmzada bulunamadı)
Kâtip	Üye	Üye
Osman Çakır	Afif Demirkıran	Burhan Kayatürk
Samsun	Siirt	Ankara
	(İmzada bulunamadı)	

Üye <i>İbrahim Kavaz</i> Erzurum	Üye <i>Mustafa Öztürk</i> Hatay	Üye Mehmet Sait Dilek Isparta (İmzada bulunamadı)
Üye Taha Aksoy İzmir (İmzada bulunamadı)	Üye <i>Musa Sivacıoğlu</i> Kastamonu	Üye İsmail Hakkı Biçer Kütahya (İmzada bulunamadı)
Üye <i>Cüneyt Yüksel</i> Mardin	Üye <i>M. Şükrü Elekdag</i> İstanbul (Bu konudaki ayrışık oy yazısını sunacağım)	Üye Algan Hacaloğlu İstanbul (İmzada bulunamadı)
Üye <i>Osman Coşkunoglu</i> Uşak (Ayrışık oy yazısı ektedir)	Üye <i>Gündüz S. Aktan</i> İstanbul	Üye <i>Mithat Melen</i> İstanbul
Üye <i>Bengi Yıldız</i> Batman	Üye <i>Hüseyin Pazarcı</i> Balıkesir	

AYRIŞIK OY YAZISI

Yasa tasarısı ile, yürürlükteki 4628 Sayılı Elektrik Piyasası Kanununda, Avrupa Birliği direktifleri paralelinde arz güvenliğinin izlenmesi, değerlendirilmesi ve arz güvenliği kapsamında kamu kuruluşları ile piyasa katılımcılarının rol ve sorumluluklarının ayrıntılı olarak tanımlanmasına yönelik değişiklikler ve eklemeler yapılmaktadır.

Yürürlükteki Elektrik Piyasası Kanununda arz güvenliğinin izlenmesi ve zamanında gerekli önlemlerin alınması konusunda yeterli bir mekanizma tanımlanmamıştır. Ayrıca, arz güvenliği bağlamında yetki ve sorumlulukların sahibi de tanımlanmamıştır. Tasarının 8. maddesiyle Elektrik Piyasası Kanununa özel bir madde eklenerek arz güvenliğinin izlenmesi, değerlendirilmesi ve gerekli önlemlerin alınması hususunda Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı yetkili kılınmıştır.

Arz güvenliğine ilişkin önlemlerin uzmanlık bilgisine dayanarak şeffaf bir şekilde alınması ve piyasalarda keyfi uygulamalar yaratılmaması için, Enerji Piyasalarını Düzenleme Kurumunun da hiç değilse yetkiyi Bakanlık ile paylaşması gerekir. AB üyesi ülkelerin bazılarında yetki ilgili bakanlıkta bazılarında ise yetki düzenleyici kurumdadır; fakat, bakanlığın yetkili kılındığı uygulamalarda da, ilgili önlem ve kararların alınmasında düzenleyici kurum devre dışı bırakılmamıştır.

Osman Coşkunoglu
Uşak

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

11/6/2008

Esas No.: 1/554

Karar No.: 27

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından hazırlanarak Bakanlar Kurulu tarafından 1/4/2008 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça 7/4/2008 tarihinde tali komisyon olarak Avrupa Birliği Uyum Komisyonu ile Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna, esas olarak da Komisyonumuza havale edilen (1/554) esas numaralı “Elektrik Piyasası Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı” üzerindeki görüşmelere, Komisyonumuzun 24/4/2008 tarihinde yaptığı 41 inci Birleşiminde; Hükümeti temsilen Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Hilmi GÜLER ile Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı, Çevre ve Orman Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Rekabet Kurumu, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu, Kamu İhale Kurumu, Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, Hazine Müsteşarlığı, Gelir İdaresi Başkanlığı, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı, Orman Genel Müdürlüğü, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü, Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi, Elektrik Üretim Anonim Şirketi, Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi, Boru Hatları ile Petrol Taşıma Anonim Şirketi (BOTAS), Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği, Enerji-Bir Sendikası ile Elektrik Üreticileri Derneği temsilcilerinin katılımıyla başlanmıştır.

Bilindiği gibi; elektriğin yeterli, kaliteli, sürekli, düşük maliyetli ve çevreyle uyumlu bir şekilde tüketicilerin kullanımına sunulması için, rekabet ortamında özel hukuk hükümlerine göre faaliyet gösterebilecek, mali açıdan güçlü, istikrarlı ve şeffaf bir elektrik enerjisi piyasasının oluşturulması ve bu piyasada bağımsız bir düzenleme ve denetim mekanizmasının kurulması amacıyla 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu 2001 yılında yürürlüğe girmiştir.

4628 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten bugüne kadar geçen süre içerisinde önemli yasal ve yasal değişiklikler gerçekleştirilmiş ve bu çerçevede anılan Kanunda da birçok değişiklikler ve ilaveler yapılmıştır. Bununla birlikte, elektrik piyasasının gelmiş olduğu aşama; 4628 sayılı Kanunun uygulanmasında karşılaşılan aksamlar; arz güvenliğinin sağlanmasıyla ilgili hususlar; arz-talep dengesinde meydana gelen değişimler ve elektrik piyasasındaki yatırımların gerçekleşmesinde karşılaşılan güçlükler; hidrolik kaynakların ve kömür sahalarının enerji üretim amaçlı olarak özel sektöre açılması ve değişen piyasa koşulları, 4628 sayılı Kanunda yeni bazı değişikliklerin yapılması ihtiyacını ortaya koymuştur. Ayrıca, rekabete dayalı bir elektrik piyasasının oluşturulması hedefine tam olarak ulaşılmasının belirli bir süre alacağı aşikardır. Devam eden bu süreç içerisinde alınan notaların değerlendirilmesi, uygulamada tespit edilen aksaklıkların giderilmesi, dünya ve ülke şartlarındaki değişimlerin ilgili düzenlemelere yansıtılması açısından 4628 sayılı Kanunda gerekli değişikliklerin yapılması gerekmektedir.

Diğer taraftan, son yıllarda ülkemiz açısından gittikçe önem kazanan arz güvenliğiyle ilgili düzenlemelere 4628 sayılı Kanunda yeterince yer verilmemiştir. Arz güvenliğinin izlenmesi ve bu amaçla gerekli tedbirlerin zamanında alınması konusunda gerekli mekanizmaların tanımlanması, ilgili ku-

rum ve kuruluşlarla piyasa katılımcılarının görev ve sorumluluklarının belirlenmesi; arz güvenliğinin izlenmesi, değerlendirilmesi ve gerekli tedbirlerin alınmasına ilişkin esas ve usullerin belirlenmesi amacıyla yönelik olarak 4628 sayılı Kanunda gerekli düzenlemelerin yapılması ihtiyacı hasıl olmuştur. Tasarı, yukarıda belirtilen sorunların giderilmesi amacıyla hazırlanmıştır.

Tasarı ve gerekçesi incelendiğinde;

- Elektrik piyasasının değişen koşulları nedeniyle 4628 sayılı Kanunda farklı yorumlara yol açtığı tespit edilen veya uygulamada tereddüde yol açabilecek bazı tanımlara açıklık getirilmesi ve aynı amaçla anılan Kanuna yeni bazı tanımların ilave edilmesine,

- Elektrik üretim lisansı alıp yatırım faaliyeti göstermeyen kişilerle ilgili olarak gerekli yaptırımların 4628 sayılı Kanuna eklenmesine, lisans aldığı halde yükümlülüklerini yerine getirmeyenlere belirli bir süre için lisans verilmemesine; böylece, alınan lisanslara uygun olarak yatırımların bir an önce gerçekleştirilmesine ilişkin uygulamada meydana gelen aksaklıkların giderilmesine,

- Yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı kurulu gücü azami 200 kilovatlık üretim tesisi ile mikro kojenerasyon tesisi kuran gerçek ve tüzel kişilerin ürettikleri elektrik enerjisini sisteme vermeleri hususunda uygulanacak usul ve esasların EPDK tarafından çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenmesine,

- Rüzgâr enerjisine dayalı üretim tesisi kurmak için aynı alan için müracaatta bulunan rüzgâr santrali yatırımcılarının başvurularının değerlendirilmesi ve yatırımcıların seçimine ilişkin usul ve esasların belirlenmesine,

- Elektrik Üretim Anonim Şirketi ve/veya müessese, bağlı ortaklık, işletme ve işletme birimi ve varlıklarının özelleştirilmesi sürecinde, özelleştirme programına alınan kuruluş veya kuruluşa bağlı müessese, bağlı ortaklık işletme ve işletme birimi ile varlıkların mülkiyetlerinin ait oldukları kuruluşlarda kalması, bu idarelerinin statülerinin ve bağlı bulunduğu bakanlıkla olan ilgilerinin aynen devam etmesi, yapılacak özelleştirmelerden elde edilecek gelirin bir bölümünün enerji sektöründe kullanılmasına yönelik düzenlemelerin yapılmasına,

- Düzenlemeye tâbi tarifeler üzerinden elektrik enerjisi satın alan tüketicileri, dağıtım bölgeleri arası maliyet farklılıkları nedeniyle var olan fiyat farklılıklarından kısmen veya tamamen koruyacak şekilde tesis edilmiş geçici bir Fiyat Eşitleme Mekanizmasının uygulanmasına,

- Enerji alım-satımına ilişkin geçiş dönemi sözleşmelerinin süresinin Bakanlar Kurulu kararıyla iki yıl daha uzatılabilmesine,

- Arz güvenliğinin sağlanması ve Avrupa Birliği direktifleri paralelinde arz güvenliğinin izlenmesi, değerlendirilmesi ve kamu kuruluşları ile piyasa katılımcılarının arz güvenliği kapsamında görev ve sorumluluklarının ayrıntılı olarak tanımlanmasına,

- Türkiye elektrik sisteminde yeterli arzın bulunamaması ya da şebeke kısıtı bulunması durumunda, geçici bir süreyle Doğu, Güneydoğu ve Güneydeki komşu ülkelerden, ülkemizde oluşturulacak bir izole bölgenin beslenebilmesi suretiyle ithalat imkânının artırılmasına,

- Artan elektrik enerjisi talebinin karşılanması ve 2013 yılına kadar arz güvenliğinin sağlanması amacıyla; mevcut kapasitenin en üst düzeyde kullanılması, gerekli arz kapasitesinin yeterli bir yedekle oluşturulması için üretim yatırımlarının kolaylaştırılması ve bazı teşvik ve vergi muafiyeti uygulamalarının getirilmesine,

- Elektriğe olan yüksek talep artışının karşılanabilmesi ve arz-talep dengesinin sağlanabilmesini teminen, özel sektör yatırımlarının öngörülen sürelerde yapılmasının sağlanması ve kamu yatırımlarının hızlandırılması için gerekli tedbirlerin alınmasına,

- 5627 sayılı Enerji Verimliliği Kanunu ve 3093 sayılı Türkiye Radyo Televizyon Gelirleri Kanununun bazı maddelerinde değişikliğe gidilerek uygulamaya basitlik ve işlerlik kazandırılmasına,

- Doğal gaz piyasasındaki gelişmeler nedeniyle 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanununda sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) ithalatına ilişkin düzenlemeler yapılması ve özellikle kış aylarında yaşanan doğal gaz arz sorununun önüne geçilmesi amacıyla spot sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) ithalatına serbestlik getirilmesi, bu işlemlere ilişkin olarak BOTAŞ'ın 4734 sayılı Kamu İhale Kanunundan muaf tutulmasına,

- BOTAŞ'ın uluslararası anlaşmalar yaparak iştirak ilişkisine girmesinin önündeki kısıtlamaların kaldırılmasına; BOTAŞ'ın yeni uluslararası projelerde yer alıp yatırım yapabilmesi ve benzer hizmetler sunan girişimcilerle ortaklık kurabilmesine,

- Elektrik piyasasında hâlihazırda devam etmekte olan yeni yatırımlarla ilgili uygulamada karşılaşılan sorunların aşılmasına yönelik olarak 5346 sayılı Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanun, 3194 sayılı İmar Kanunu ve 4342 sayılı Mera Kanununda gerekli değişikliklerin yapılmasına,

yönelik düzenlemelerin öngörüldüğü anlaşılmaktadır.

* Tasarının geneli üzerindeki görüşmelere başlamadan önce, Hükümetin açıklamalarını müteakiben verilen önergeler doğrultusunda, Tasarının daha ayrıntılı bir şekilde incelenebilmesini teminen bir Alt Komisyon kurulmasına karar verilmiştir.

* Alt Komisyon; 29/4/2008, 30/4/2008, 1/5/2008 ve 8/5/2008 tarihlerinde Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ve ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği, Müstakil Sanayiciler ve İşadamları Derneği, Hidroelektrik Santralleri Sanayi İşadamları Derneği, Rüzgar Enerjisi Santralleri Yatırımcıları Derneği, Organize Sanayi Bölgeleri (OSB) Üst Kurulu, Elektrik Üreticileri Derneği, Türkiye Akaryakıt Bayileri Petrol ve Gaz Şirketleri İşveren Sendikası, Petrol Üreticileri Derneği ve Enerji-Bir Sendikası temsilcilerinin katılımlarıyla yapmış olduğu kapsamlı değerlendirmeler sonucunda çalışmalarını tamamlayarak Raporunu Komisyonumuza sunmuştur.

Alt Komisyon çalışmaları sonucunda;

- Uygulamada çıkması muhtemel tereddütlerin giderilmesi ve anlama açıklık kazandırılması,
 - Madde numaralarının kanun tekniğine uygunluk açısından yeniden düzenlenmesi,
 - Metinde yapılan madde atıflarının yeniden düzenlenmesi,
- doğrultusunda Tasarıda aşağıdaki değişiklikler yapılmıştır.

Tasarının;

► Çerçeve 1 inci maddesi; özel direkt iletim hattına ilave olarak özel direkt dağıtım hatlarının yapılabilmesi ve iletim ve dağıtım sistemlerinin kararlılığının ve işletme bütünlüğünün korunmasını teminen 4628 sayılı Kanunun 1 inci maddesinde yer alan “Kontrol anlaşması” tanımının değiştirilmesi; uygulamada ortaya çıkabilecek tereddütlerin giderilmesi amacıyla “Uluslararası enterkonneksiyon şartı” tanımının değiştirilmesi; mevcut “Kontrol” tanımının sadece bir tüzel kişinin tam kontrolünü kapsamı dolayısıyla, özellikle veto hakkı gibi ortak kontrole yol açan hususlar veya sözleşmelerle oluşturulan bir takım kontrol mekanizmalarını kapsamasını teminen 4628 sayılı Kanunun 1 inci maddesinin (10) numaralı bendinde yer alan “Kontrol” tanımının değiştirilmesine yönelik bir hükmün metne eklenmesi ve madde metninde yapılan değişikliklere paralel olarak madde çerçevesinin değiştirilmesi suretiyle,

► Çerçeve 2 nci maddesi; 4628 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin üçüncü fıkrasının sonuna eklenmesi öngörülen hükmün, 3 üncü madde ile ilgili olması nedeniyle çerçeve 3 üncü maddeye taşınması; uygulamada ortaya çıkabilecek tereddütlerin giderilmesi amacıyla dördüncü fıkranın (a) bendinin (1) numaralı alt bendine “ve/veya bağlı ortaklıkları” ibaresinden sonra gelmek üzere “ile Elektrik Üretim Anonim Şirketinin yeniden yapılandırılmasıyla oluşan diğer kamu üretim şirketleri” ibaresinin eklenmesi; elektrik piyasasında gerçek ve özel hukuk tüzel kişilerinin doğrudan ya da dolaylı olarak sahip olacakları üretim kapasitelerine bir sınır getirebilmek ve tekelleşmeyi önlemek amacıyla (a) bendinin (2) numaralı alt bendinin ikinci paragrafının değiştirilmesi ve buna paralel olarak (d) bendinin (2) numaralı alt bendinin ikinci paragrafının değiştirilmesini teminen bir hükmün metne eklenmesi; Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt Anonim Şirketinin (TETAŞ) mevcut imtiyaz ve uygulama sözleşmeleri kapsamındaki yükümlülüklerini yerine getirebilmesini teminen (d) bendinin (1) numaralı alt bendinde yer alan “TEDAŞ’dan devralır,” ibaresinden sonra gelmek üzere “mevcut imtiyaz ve uygulama sözleşmeleri kapsamında enerji alım ve satış anlaşmaları imzalayabilir,” ibaresinin eklenmesi; Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketinin (TEİAŞ) Avrupa başta olmak üzere gelişen bölgesel yapılara taraf olabilecek görev, yetki ve sorumluluğa sahip olmasını teminen bir hükmün metne eklenmesi; madde metninin anlama açıklık kazandırılması amacıyla redaksiyona tabi tutulması ve madde metninde yapılan değişikliklere paralel olarak madde çerçevesinin değiştirilmesi suretiyle,

► Çerçeve 3 üncü maddesi; aynı kaynak için rüzgâr enerjisi santrali başvurusunda bulunan yatırımcıların seçilmesine ilişkin olarak yarışma usulü getirilmesi ve yapılan başvuruların değerlendirilmesine ilişkin usul ve esaslara açıklık getirilmesi amacıyla 4628 sayılı Kanunun 3 üncü maddesine eklenmesi öngörülen hükmün değiştirilmesi; elektrik üretimi ve perakende satışında daha rekabetçi ve serbest bir piyasanın hayata geçirilebilmesine yönelik olarak, dağıtım şirketlerinin üretim ve perakende satış faaliyetlerini 31/12/2012 tarihinden sonra ancak ayrı tüzel kişilikler altında yürütebilmelerini teminen bir hükmün 4628 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin (3) numaralı alt bendinin beşinci paragrafının sonuna eklenmesi ve madde çerçevesinin buna paralel olarak değiştirilmesi suretiyle,

► Çerçeve 4 üncü maddesi; madde çerçevesinin redaksiyona tabi tutulması suretiyle,

► Çerçeve 5 inci maddesi; kamulaştırılan taşınmazların lisans sahibi adına değil de söz konusu tesislerin mülkiyetine sahip ilgili kamu tüzel kişileri adına tescil edilmesi amacıyla 4628 sayılı Kanunun 15 inci maddesinin (c) fıkrasının üçüncü paragrafının ilk cümlesini değiştiren bir hükmün metne eklenmesi; kamu tüzel kişilerinin gelişen elektrik piyasasında yeterli, kaliteli, sürekli ve düşük maliyetli hizmet üretebilmeleri için tesislerin işletilmesi ve bakım-onarım işlerinde ihale mevzuatı çerçevesinde hizmet satın alabilmelerini teminen 4628 sayılı Kanunun 15 inci maddesine (g) fıkrası olarak bir hükmün eklenmesi ve madde çerçevesinin buna paralel olarak değiştirilmesi suretiyle,

► Çerçeve 6 ncı maddesi; anlama açıklık kazandırılması ve Fiyat Eşitleme Mekanizmasının uygulanacağı geçiş döneminin 31/12/2012 tarihinde sona ermesini teminen 4628 sayılı Kanunun Geçici 9 uncu maddesinin yeniden düzenlenmesi suretiyle çerçeve 7 nci madde olarak,

► Çerçeve 7 nci maddesi; Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt Anonim Şirketi, Elektrik Üretim Anonim Şirketi, perakende satış lisansı sahibi dağıtım şirketleri, Elektrik Üretim Anonim Şirketinin yeniden yapılandırılmasıyla oluşan gruplar adına Elektrik Üretim Anonim Şirketi veya kamu üretim şirketleri arasında, süresi beş yılı aşmamak kaydıyla enerji alım-satımına ilişkin geçiş dö-

mi anlaşmaları imzalanabilme süresinin, Bakanlık görüşü alınarak Kurul kararı ile en fazla iki yıl uzatılabilmesini teminen 4628 sayılı Kanunun Geçici 10 uncu maddesinin değiştirilmesi suretiyle çerçeve 8 inci madde olarak,

► Çerçeve 8 inci maddesi; redaksiyona tabi tutulması suretiyle çerçeve 6 ncı madde olarak,

► Çerçeve 9 uncu maddesi ile 4628 sayılı Kanuna eklenmesi öngörülen;

- Geçici 13 üncü maddesi; arz güvenliğinin güvence altına alınması ve ülke içerisinde oluşturulacak izole bölge besleme yöntemiyle elektrik enerjisi ithal edilebilmesine ilişkin sürenin 31/12/2010 tarihine kadar uzatılabilmesini teminen değiştirilmesi,

- Geçici 14 üncü maddesi; birinci fıkrasının (a) bendinin redaksiyona tabi tutulması; anlama açıklık kazandırılması ve uygulamada ortaya çıkabilecek tereddütlerin giderilmesi ve TEİAŞ ile üretim tesisine sahip tüzel kişiler arasında yapılacak tesis sözleşmeleri için yapılacak kamulaştırmaların Hazine adına tescil edilmesi, uygulamada kolaylık sağlanması ve geçici madde olması nedeniyle süre sınırı getirilmesi ve tüzel kişiler tarafından yapılan iletim yatırımlarına ilişkin geri ödemelerin 10 yıl içerisinde tamamlanmasını teminen (b) bendinin değiştirilmesi; elektrik piyasasına yapılacak yatırımların teşvik edilmesi amacıyla 31/12/2012 tarihine kadar işletmeye giren üretim tesislerinin, işletmeye giriş tarihlerinden itibaren beş yıl süreyle iletim sistemi sistem kullanım bedellerinden yüzde elli indirim yapılmasını teminen (c) bendinin değiştirilmesi,

- Geçici 15 inci maddesi; aynen kabul edilmesi,

- Geçici 16 ncı maddesi; yönetmelik ve tebliğlerin hazırlanması için öngörülen sürenin 60 güne çıkarılmasını teminen değiştirilmesi ve kanunların hazırlanmasında uygulanan esas ve usuller çerçevesinde metne geçici 1 inci madde olarak eklenmesi,

- Geçici 17 ncı maddesi; geçici 16 ncı madde olarak redaksiyona tabi tutulması, suretiyle,

► Çerçeve 10 uncu maddesi; aynen,

► Çerçeve 11 inci maddesi;

- Organize sanayi bölgeleri tüzel kişiliklerinin, serbest tüketici olarak tedarikçilerden katılımcıların için temin ettikleri enerjiye ilişkin olarak Türkiye Radyo- Televizyon Kurumuna ayrıca pay yatırımlarına yönelik bir hükmün 3093 sayılı Kanunun 4 üncü maddesine eklenmesi; kanunların hazırlanmasında uygulanacak esas ve usuller çerçevesinde 3093 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin değiştirilmesine ilişkin hükmün çerçeve 11 inci madde olarak,

- 3093 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin (c) bendinin değiştirilmesini öngören hükmün redaksiyona tabi tutulması suretiyle çerçeve 12 ncı madde olarak,

► Kanun Tasarısı ile 3093 sayılı Türkiye Radyo-Televizyon Gelirleri Kanununun 4 üncü maddesinde yapılması öngörülen değişikliğe paralellik sağlanması ve nihai tüketiciye elektrik enerjisi satışı yapan lisans sahibi tüzel kişilerin Elektrik Enerjisi Fonu'nda toplanmak üzere, sektör altyapı giderlerine katkı payını, iletim, dağıtım, perakende satış hizmetlerine ilişkin bedeller hariç olmak üzere elektrik enerjisi satış bedelinin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından belirlenebilmesini teminen 28/5/1986 tarihli ve 3291 sayılı Kanunun Ek 2 nci maddesinin dördüncü fıkrasının değiştirilmesi ve buna paralel olarak bir hükmün metne eklenmesi suretiyle çerçeve 13 üncü madde olarak,

► Kanun Tasarısı ile 3093 sayılı Türkiye Radyo-Televizyon Gelirleri Kanununun 4 üncü maddesinde yapılması öngörülen değişikliğe paralellik sağlanması ve nihai tüketiciye elektrik enerjisi satışı yapan lisans sahibi tüzel kişilerin, iletim, dağıtım ve perakende satış hizmetlerine ilişkin bedeller hariç olmak üzere, elektrik enerjisinin satış bedeli üzerinden tahakkuk eden verginin tahsil edilerek ilgili belediyeye yatırılmasını teminen 26/5/1981 tarihli ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 35 inci maddesinin ikinci fıkrasının değiştirilmesini öngören bir hükmün metne eklenmesi suretiyle çerçeve 14 üncü madde olarak,

► 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 35 inci maddesinin ikinci fıkrasının değiştirilmesine paralel olarak elektrik ve havagazı tüketim vergisinin matrahının yeniden düzenlenmesini teminen 2464 sayılı Kanunun 37 nci maddesinin değiştirilmesine yönelik bir hükmün metne çerçeve 15 inci madde olarak eklenmesi suretiyle,

► Çerçeve 12 nci maddesi; kanunların hazırlanmasında uygulanan esas ve usuller doğrultusunda 4646 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesinin üçüncü fıkrasından sonra gelmek üzere eklenmesi öngörülen Boru Hatları ile Petrol Taşıma A.Ş. (BOTAŞ) tarafından ithalat yoluyla yapılacak spot sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) alımlarının 4734 sayılı Kamu İhale Kanunundan muaf tutulmasını teminen çerçeve 25 inci madde olarak, diğer hükümlerinin redaksiyona tabi tutulmak suretiyle çerçeve 18 inci madde olarak,

► Çerçeve 13 üncü maddesi; çerçeve 16 ncı madde olarak aynen,

► Çerçeve 14 üncü maddesi; kanunların hazırlanmasında uygulanan esas ve usuller doğrultusunda madde çerçevesinin redaksiyona tabi tutulması suretiyle çerçeve 19 uncu madde olarak,

► Çerçeve 15 inci maddesi; çerçeve 20 nci madde olarak aynen,

► Çerçeve 16 ncı maddesi; 5346 sayılı Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanun kapsamında yapılacak yatırımların teşvik edilmesi amacıyla “2011 yılı sonuna” ibaresinin “31/12/2012 tarihine kadar” şeklinde değiştirilmesi; kanunların hazırlanmasında uygulanan esas ve usuller doğrultusunda madde çerçevesinin redaksiyona tabi tutulması suretiyle çerçeve 21 inci madde olarak,

► Çerçeve 17 nci maddesi; 3194 sayılı İmar Kanunun 9 uncu maddesinin birinci fıkrasında yapılan değişikliğin kanunların hazırlanmasında uygulanan esas ve usuller doğrultusunda madde çerçevesinde düzenlenmesi suretiyle çerçeve 22 nci madde olarak,

► Çerçeve 18 inci maddesi; 4342 sayılı Mera Kanununun 14 üncü maddesinin (h) bendi olarak düzenlenmesi öngörülen hükmün (ğ) bendinde değişiklik yapılarak düzenlenmesi suretiyle çerçeve 23 üncü madde olarak,

► Çerçeve 19 uncu maddesi; redaksiyona tabi tutulması suretiyle çerçeve 24 üncü madde olarak,

► Çerçeve 20 nci maddesi; çerçeve 17 nci madde olarak aynen,

► Yürürlüğe ilişkin 21 inci maddesi ile yürütmeye ilişkin 22 nci maddesi; 26 ve 27 nci maddeler olarak aynen,

kabul edilmiştir.

* Tasarı bu defa, Komisyonumuzun 5/6/2008 tarihinde yaptığı 51 inci Birleşiminde, Hükümeti temsilen Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Hilmi GÜLER ile Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Tarım ve Köyışleri Bakanlığı, Çevre ve Orman Bakanlığı, İçiş-

leri Bakanlığı, Rekabet Kurumu, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu, Sermaye Piyasası Kurulu, Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu, Kamu İhale Kurumu, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, Hazine Müsteşarlığı, Gelir İdaresi Başkanlığı, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı, Orman Genel Müdürlüğü, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü, Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi, Elektrik Üretim Anonim Şirketi, Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi ve Boru Hatları ile Petrol Taşıma Anonim Şirketi (BOTAS) temsilcilerinin katılımlarıyla görüşülmeye başlanmış ve görüşmelere Alt Komisyon metni üzerinden devam edilmesine karar verilmiştir.

* Komisyonumuzda Tasarının geneli üzerinde Alt Komisyon metni de dikkate alınarak yapılan görüşmelerde;

- Alt Komisyon çalışmalarının ilgili tüm sivil toplum kuruluşları ile kamu kurum ve kuruluşlarının geniş katılımı ile gerçekleştiği,

- Alt Komisyon çalışmaları neticesinde, TEİAŞ'ın Avrupa başta olmak üzere gelişen bölgesel yapılara taraf olabilecek görev, yetki ve sorumluluğa sahip olmasına imkan sağlayan hükümlerin 4628 sayılı Kanuna eklenmesinin öngörüldüğü,

- Aynı alan için rüzgâr enerjisi santrali başvurusunda bulunan yatırımcıların seçilmesine ilişkin olarak yarışma usulünün getirildiği ve yapılan başvuruların değerlendirilmesine ilişkin usul ve esaslara açıklık getirilmesi amacıyla yeni düzenlemelerin yapıldığı,

- Elektrik üretimi ve perakende satışında daha rekabetçi ve serbest piyasa ilkelerinin tam olarak hayata geçirilebilmesine yönelik olarak, dağıtım şirketlerinin üretim ve perakende satış faaliyetlerini 31/12/2012 tarihinden sonra ancak ayrı tüzel kişiler altında yürütebilmeleri amacıyla metne yeni bir hükmün eklendiği,

- Kamu tüzel kişilerinin gelişen elektrik piyasasında yeterli, kaliteli, sürekli ve düşük maliyetli hizmet üretebilmeleri için tesislerin işletilmesi ve bakım-onarım işlerinde ihale mevzuatı çerçevesinde hizmet satın alabilmelerini teminen bir hükmün eklenmesinin kararlaştırıldığı,

- Arz güvenliğinin sağlanması amacıyla elektrik piyasasında yapılacak yatırımların teşvik edilmesini teminen 31/12/2012 tarihine kadar işletmeye giren üretim tesislerinin, işletmeye giriş tarihlerinden itibaren beş yıl süreyle iletim sistemi sistem kullanım bedellerinden yüzde elli indirim yapılması imkanının getirildiği,

- Alt Komisyon çalışmaları neticesinde üst komisyonun takdirine sunulan, hidroelektrik tesislerinin özelleştirilmesinden elde edilen gelirlerin bir bölümünün Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğüne bırakılması ve yerli kaynaklara dayalı elektrik üretimi amacıyla yapılacak baraj alanlarında kalan demiryollarının güzergahlarının değiştirilmesi işinin enerji yatırımını gerçekleştirecek firmaya yapılması ve bunun için gerekli olan finansmanın özelleştirme fonu nakit fazlasından karşılanması hususunun yararlı bir uygulama olacağı ve Komisyonunda kararlaştırılması gerektiği,

- 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 13 üncü maddesinde öngörülen bütçe ilkelerinden birinin; belirli gelirlerin belirli giderlere tahsis edilmemesi ilkesi olduğu, ancak, Tasarı ile, üretim şirketlerinin özelleştirmelerinden elde edilen gelirin enerji yatırımlarında kullanılmak üzere özel ödenek olarak kaydedilmesinin öngörüldüğü, bu nedenle, çerçeve 4 üncü maddenin metninden çıkarılması gerektiği,

- Elektrik piyasasına ilişkin özelleştirmelerin dağıtım alt yapısının yatırıma ihtiyacı olduğu gerekçesiyle ertelendiği, böylece, elektrik piyasasında özel sektör yatırımlarının önünü açacak ve ya-

tırım ortamını rahatlatacak bir adımdan vazgeçildiği, buna karşın, kamu kesiminin elektrik enerjisinde arz güvenliğini güvence altına alacak yatırımları gerçekleştiremediği, bu nedenle, kamu kesiminin enerji yatırımlarına aktardığı kaynakların toplam yatırımlar içinde oldukça düşük kaldığı,

- Elektrik tüketiminin gittikçe arttığı, ancak, enerji piyasasına yönelik yatırımlar kamu sabit sermaye yatırımları yönünden değerlendirildiğinde, kamu kesimi yatırımlarının gittikçe azaldığı, oysa, arz güvenliğinin sağlanması amacıyla yatırımların artırılması gerektiği,

- Tasarı ile, kamu kesimine belirli koşullar altında enerji alanında yeniden yatırım yapma imkanının getirildiği, ancak, Türkiye'nin ciddi bir enerji dar boğazı ile karşılaşabileceği ihtimali göz önüne alındığında, kamu kesiminin yatırım yapmasının çok sıkı şartlara bağlanmaması gerektiği; böylece, elektrik fiyatlarının daha doğru ve rekabetçi bir noktada oluşmasına ve arz güvenliğinin tesis edilmesine katkı sağlanacağı,

- Başta enerji arz güvenliği olmak üzere, konutlarda tüketilen elektriğe hiç zam yapılmadığı ve sanayide tüketilen elektrik fiyatında yüzde beş indirimle gidildiği ileri sürülmekle birlikte; 2008 yılı başında elektrik fiyatlarına yüzde yirmiye varan zam yapılmasına ilave olarak, 2008 yılı Mayıs ayı içinde elektrik fiyatlarının tespitinde otomatik fiyatlandırmaya geçilmesi hususunda yetkililer tarafından açıklamalar yapılmasının Hükümetin enerji politikaları hususunda görüş ve uygulamaları arasında bir tutarlılığın bulunmadığını gösterdiği,

- 2002 yılından itibaren enerji sektörüne yapılan yatırımların azalması neticesinde, yedek kapasitenin eridiği ve enerji açığı probleminin ülke gündemine belirgin bir şekilde oturduğu, Tasarının temel amacına bakıldığında da, arz güvenliğinin sağlanmasının esas alındığının görüldüğü,

- Ülkenin ihtiyacı olan enerjinin hem yerli kaynaklara dayanması hem de ekonomik olması koşullarının aynı anda gerçekleşemeyebileceği, ancak, yerli kaynakların teşvik edilmesinin enerji arzı açısından büyük önem taşıdığı,

- Tasarı ile Türkiye Radyo-Televizyon Kurumuna (TRT) ait katkı payı oranının Bakanlar Kurulu tarafından belirlenmesi esasının getirilmesinin, Anayasada öngörülen özerkliğin ihlali anlamına geleceği, bu nedenle, ilgili maddenin TRT'nin özerkliği de göz önünde bulundurularak değiştirilmesi gerektiği,

- Enerji sıkıntısının ülkenin genel sorunu olduğu, enerji ihtiyacının bu derece arttığı bir dönemde kamu kesiminin elektrik piyasasındaki yatırımlara ağırlık vermesi gerektiği, ancak, enerji tüketimindeki artışa karşılık yeterli yatırımın yapılabildiğinin söylenemeyeceği,

şeklindeki görüş ve eleştirileri müteakip, Hükümet adına yapılan tamamlayıcı açıklamalarda ise;

- Enerji sektörünün çok yönlü boyutlarının olduğu, enerji piyasasına ilişkin olarak yurt dışına bağımlılığın azaltılmasının temel amaç olarak belirlendiği, 2002 yılından önce yabancı sermayeye ağırlık verilmekle birlikte, anılan tarihten itibaren yerli kaynaklara dayalı bir enerji politikasının izlenmeye çalışıldığı,

- Kamu kesiminin elektrik piyasasında özel sektörün yerini almasının söz konusu olmadığı, kamu kesiminin ihtiyaç duyulması halinde elektrik üretim faaliyetine başlayacağı, temel amacın, serbest piyasanın tüm koşulları ile enerji ihtiyacının karşılanması olduğu,

- Mevcut 4628 sayılı Kanunda kamu kesiminin elektrik üretimi faaliyetinde bulunmasının çok zor koşullara bağlandığı ve bu koşullara ilişkin bazı belirsizliklerin de söz konusu olduğu, Tasarı ile Elektrik Üretim Anonim Şirketinin gerektiğinde elektrik üretim faaliyetinde bulunması için gerekli koşulların açık ve net bir şekilde belirlendiği,

- Arz güvenliğinin sağlanması açısından gerekli koşulların bulunması durumunda kamu kesiminin elektrik üretiminde bulunmasının serbest piyasa koşullarına müdahale anlamına gelmeyeceği; öncelikle, ihtiyaç duyulan yatırımların özel sektör tarafından yapılmasının amaçlandığı ve bu amaçla çeşitli teşviklerin öngörüldüğü,

- Arz güvenliğinin sağlanması amacıyla enerji ticaretine dayalı piyasa yapısına destek olarak, yeterli yedek kapasitenin oluşturulması açısından kapasite mekanizmalarının ilave edilmesine ihtiyaç duyulduğu, Tasarıda, bu hususta yeni düzenlemelere yer verildiği,

- 4628 sayılı Kanunun 2001 yılında yürürlüğe girmesinden sonra enerji piyasasında yaşanan gelişmeler dikkate alındığında; arz-talep dengelerindeki değişimler, yatırımların gerçekleştirilmesinde karşılaşılan güçlükler, hidrolik kaynakların ve kömür sahalarının enerji üretim amaçlı olarak özel sektöre açılması konularında anılan Kanunda değişiklik yapılması ihtiyacının ortaya çıktığı,

- Elektrik piyasasında mevcut kapasitenin tam olarak kullanılması, yeni yatırımların teşvik edilmesi ve başlayan yatırımların hızlandırılmasına yönelik olarak çeşitli teşvik uygulamalarına yer verildiği,

- Üretim tesislerinin özelleştirilmesine ilişkin olarak, özelleştirme sürecinde teknik ve idari sorunlar yaşanmaması ve yapılacak özelleştirmelerden elde edilecek gelirin enerji sektöründe kullanılmasına yönelik düzenlemelerin öngörüldüğü,

- Doğal gaz piyasasının tam rekabet piyasası haline getirilmesi ve kömür işletmelerinin özelleştirilmesine yönelik olarak önemli atılımların gerçekleştirildiği,

- Doğal gaz piyasasındaki gelişmeler ve doğal gazda oluşan arz-talep dengesi nedeniyle sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) ithalatına ilişkin düzenlemelere yer verildiği; özellikle kış aylarında yaşanan doğal gaz arz sorununun önüne geçilmesi amacıyla spot sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) ithalatına serbestlik getirilmesi ve bu işlemlerle ilgili olarak BOTAS'ın Kamu İhale Kanunundan muaf tutulmasının öngörüldüğü,

- Ülkemizde elektrik enerjisine duyulan yüksek talep artışının karşılanabilmesi ve arz-talep dengesinin sağlanabilmesi amacıyla, özel sektör yatırımlarının öngörülen sürelerde yapılmasının sağlanması ve kamu yatırımlarının hızlandırılması için gerekli tedbirlerin alınmasına yönelik düzenlemelerin öngörüldüğü,

- Yenilenebilir enerji kaynaklarına gittikçe ağırlık verildiği, özellikle rüzgar ve güneş enerjisine dayalı yatırımların teşvik edilmesi amacıyla 5346 sayılı Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanunun 2005 yılında yürürlüğe girdiği; böylece, alternatif kaynaklardan elektrik üretiminin artması durumunda doğal gaz ve petrole olan talebin azalacağı, bu durumun da doğal gaz ve petrol maliyetini aşağı çekeceği; bu nedenle, yenilenebilir enerji kaynaklarına ilişkin yatırımların desteklenmesine büyük önem verildiği,

- Enerjinin öneminin günlük hayatta daha iyi anlaşılması ve bilinçli kullanımın artırılması amacıyla, toplumda enerji verimliliği bilincinin geliştirilmesi gerektiği,

- Rüzgâr enerjisine dayalı üretim tesisi kurmak amacıyla aynı alan için başvuruda bulunan rüzgâr santral yatırımcılarının başvurularının değerlendirilmesine ve yatırımcıların seçimine ilişkin usul ve esasların belirlendiği,

- Rüzgâr enerjisi ile ilgili olarak son dönemde çok büyük atılımlarının gerçekleştirildiği, ülkenin tamamını kapsayacak şekilde rüzgâr haritasının çıkarılıp yatırımcıların kullanımına sunulduğu, gelinen aşamada rüzgâr enerjisi üretiminde kullanılan rüzgâr türbinlerinin de Türkiye'de üretilmesi sürecine girildiği,

- Türkiye'nin en ucuz elektrik kullanan ülkelerden biri olduğu, Temmuz 2008'den itibaren otomatik fiyatlandırmaya gidileceği,

- 2002 yılından sonra her ne kadar kamu kesimine elektrik üretimi ile ilgili olarak sınırlamalar öngörülmüş olsa da, hidroelektrik, termik, rüzgâr ve güneş enerjisinin geliştirilmesi amacıyla özel sektörün öncülüğünde büyük projelerin hayata geçirildiği,

- Güneş enerjisinden yararlanmak amacıyla güneş tarlalarının oluşturulmasına yönelik çalışmalara ağırlık verildiği,

ifade edilmiştir.

* Tasarının geneli üzerinde yapılan görüşmeleri müteakip, Tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca da benimsenerek, maddeleri üzerindeki görüşmelerin Alt Komisyon metni üzerinden yapılmasına karar verilmiştir.

* Alt Komisyon metninin;

> Çerçeve 1 inci maddesi; aynen,

> Çerçeve 2 nci maddesi; uygulamada ortaya çıkabilecek tereddütlerin giderilmesi amacıyla 4628 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin dördüncü fıkrasının (d) bendinin (1) numaralı alt bendinin tamamı yerine sadece ikinci ve üçüncü cümlelerinin değiştirilmesini teminen yeniden düzenlenmesi ve madde çerçevesinin buna paralel olarak redaksiyona tabi tutulması; dördüncü fıkrasının (d) bendinin (2) numaralı alt bendinin anlama açıklık kazandırılması amacıyla redaksiyona tabi tutulması suretiyle,

> Çerçeve 3 üncü maddesi; yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı yatırımların teşvik edilmesi amacıyla Tasarı ile değiştirilmesi öngörülen 4628 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “iki yüz” ibaresinin “beş yüz” olarak değiştirilmesi; lisansı iptal edilen tüzel kişilikte Kurumca sorumlulukları tespit edilmiş bulunmak kaydıyla, bu tüzel kişilikte yüzde ondan fazla paya sahip olan ortaklar, görevden ayrılmış olan veya halen görevde bulunan yönetim kurulu başkan ve üyelerinin lisans başvurusunda bulunması ve lisans başvurusu yapan tüzel kişiliklerde doğrudan veya dolaylı pay sahibi olması durumunda lisans iptalinden itibaren üç yıl süreyle lisans başvurusunda bulunamamasını teminen anılan Kanunun 3 üncü maddesine eklenmesi öngörülen fıkranın değiştirilmesi ve madde metninin anlama açıklık kazandırılması amacıyla redaksiyona tabi tutulması suretiyle,

> Çerçeve 4 üncü maddesi; Elektrik Üretim Anonim Şirketi ve/veya müessese, bağlı ortaklık, iştirak, işletme ve işletme birimleri ile varlıklarının özelleştirilmesinden elde edilecek gelirlerin yüzde sekseninin enerji sektörüne ilişkin yatırımlarda kullanılması amacıyla Hazine Müsteşarlığı bütçesine, yüzde yirmisinin ise enerji üretimleri ile ilgili hidroelektrik santrallerinin yatırımlarında kullanılmak üzere Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü bütçesine özel ödenek olarak kaydedilebilmesini teminen yeniden düzenlenmesi suretiyle,

> Çerçeve 5, 6 ve 7 nci maddeleri; aynen,

> Çerçeve 8 inci maddesi; madde gerekçesi ile madde metni arasında paralellik sağlanması amacıyla 4628 sayılı Kanunun geçici 10 uncu maddesinde yer alan “Kurul” ibaresinin “Bakanlar Kurulu” şeklinde değiştirilmesi suretiyle,

> Çerçeve 9 uncu maddesi; 4628 sayılı Kanuna eklenmesi öngörülen;

- Geçici madde 13; aynen kabul edilmesi,

- Geçici madde 14; bağlantı hatları için gerekli olan ve kamulaştırılarak tapuda Hazine adına tescil edilen taşınmazlar üzerinde tesis edilen bağlantı hatlarının devri durumunda, Maliye Bakanlığının görüşünün alınmasını teminen (b) bendinin değiştirilmesi; yerli kaynaklara dayalı elektrik üretimi amacıyla yapılacak baraj alanlarında kalan demiryollarının güzergâhlarının değiştirilmesi işinin enerji yatırımını gerçekleştirecek firmaya yaptırılması ve gerekli olan finansmanın özelleştirme fonu nakit fazlasından karşılanmasını teminen bir hükmün (d) bendi olarak metne eklenmesi; Su Kullanım Hakkı ve İşletme Esaslarına İlişkin Anlaşmaların damga vergisi ve harçtan istisna tutulmasına yönelik bir hükmün metne (e) bendi olarak eklenmesi ve anlama açıklık kazandırılması amacıyla madde metninin redaksiyona tabi tutulması,

- Geçici madde 15 ve geçici madde 16; aynen kabul edilmesi;

suretiyle,

> Çerçeve 10 uncu maddesi; 4760 sayılı Kanuna eklenmesi öngörülen geçici maddenin, Türk Gümrük Tarife Cetvelindeki malların tarife numaraları ve tanımlarında 2006 ve 2007 yıllarında yapılan değişikliklere paralel olarak güncelleme yapılmasını teminen metinde yer alan G.T.İ.P. numaralarının değiştirilmesi suretiyle,

> Çerçeve 11 inci maddesi; Türkiye Radyo-Televizyon Kurumunun özerkliği çerçevesinde; Kurumun gelirleri arasında yer alan iletim, dağıtım ve perakende satış hizmetlerine ilişkin bedeller hariç olmak üzere, elektrik enerjisi satış bedelinin yüzde ikisi olarak sabit bir payın belirlenmesi ve dolayısıyla Bakanlar Kuruluna oran belirleme yetkisi veren hükmün metinden çıkarılmasını teminen, 3093 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin (c) bendinin yeniden düzenlenmesi suretiyle,

> Çerçeve 12, 13, 14 ve 15 inci maddeleri; aynen,

> 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 35 ve 36 ncı maddelerinde yapılan değişikliklere paralel olarak uygulamada yeknesaklığın sağlanması amacıyla anılan Kanunun 39 uncu maddesinin birinci cümlesinde yer alan “Elektrik ve havagazını” ibaresinin “Elektrik enerjisini tedarik eden veya havagazını” şeklinde değiştirilmesini teminen bir hükmün metne yeni çerçeve 16 ncı madde olarak eklenmesi suretiyle,

> Çerçeve 16 ncı maddesi; çerçeve 17 nci madde olarak aynen,

> Doğal gaz piyasasına ilişkin tarifelerin bir yıldan daha uzun sürelerde ve dönemsel olarak hazırlanabilmesine olanak sağlanması amacıyla 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanununun 11 inci maddesinin sondan bir önceki paragrafının değiştirilmesini teminen bir hükmün metne yeni çerçeve 18 inci madde olarak eklenmesi suretiyle,

> Çerçeve 17 nci maddesi; 5237 sayılı Türk Ceza Kanununa uyum sağlanması amacıyla madde metninde yer alan “Devlet memurları” ve “Devlet memuruna” ibarelerinin “kamu görevlileri” ve “kamu görevlilerine” şeklinde redaksiyona tabi tutulması suretiyle çerçeve 19 uncu madde olarak,

> Çerçeve 18, 19, 20, 21 ve 22 nci maddeleri; çerçeve 20, 21, 22, 23 ve 24 üncü maddeler olarak aynen,

> Maddenin yürürlüğe gireceği tarihe kadar, yapı (inşaat) ruhsatı alınmış ve buna göre yapılmış olup, kullanma izni verilmeyen veya alınmayan yapılara geçici olarak elektrik ve/veya su aboneliğinin yapılabilmesi suretiyle kaçak kullanımının azaltılması ve böylece özelleştirme sürecinde bulunan elektrik dağıtım şirketlerinin değerlerinin artırılması amacıyla 3194 sayılı İmar Kanununa geçici 11 inci madde olarak eklenilmesi öngörülen bir hükmün metne yeni çerçeve 25 inci madde olarak eklenmesi suretiyle,

> Çerçeve 23 üncü maddesi; 4342 sayılı Mera Kanununun 14 üncü maddesinin birinci fıkrasının (ğ) bendinin, uygulamada ortaya çıkabilecek tereddütlerin giderilmesi amacıyla redaksiyona tabi tutulması; anılan bent uyarınca başvuruda bulunan kamu kurumları ile işletmecilerin, faaliyetlerini çevreye ve kalan mera alanlarına zarar vermeyecek şekilde yürütmeleri, kendilerine tahsis edilen yerleri tahsis süresi bitiminde eski vasfına getirmekle yükümlü kılınmaları ve bu yerlerin, tahsis süresi bitiminde özel sicile kaydedilmesini teminen anılan Kanunun 14 üncü maddesinin ikinci fıkrasının değiştirilmesini öngören bir hükmün metne eklenmesi ve madde çerçevesinin buna göre redaksiyona tabi tutulması suretiyle çerçeve 26 ncı madde olarak,

> Çerçeve 24 ve 25 inci maddeleri; çerçeve 27 ve 28 inci maddeler olarak aynen,

> Geçici 1 inci maddesi; aynen,

> Yürürlüğe ilişkin 26 ve yürütmeye ilişkin 27 nci maddeleri; 29 ve 30 uncu maddeler olarak aynen,

kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Sait Açba</i>	<i>M. Altan Karapaşaoğlu</i>	<i>Hasan Fehmi Kinay</i>
Afyonkarahisar	Bursa	Kütahya
		Bu Raporun Sözcüsü
Kâtip	Üye	Üye
<i>Süreyya Sadi Bilgiç</i>	<i>Necdet Ünüvar</i>	<i>Halil Aydoğan</i>
Isparta	Adana	Afyonkarahisar
Üye	Üye	Üye
<i>Sadık Badak</i>	<i>Mehmet Günal</i>	<i>İsmail Özgün</i>
Antalya	Antalya	Balıkesir
	(Muhalefet şerhi ektedir)	
Üye	Üye	Üye
<i>Ali Osman Sali</i>	<i>Cahit Bağcı</i>	<i>Emin Haluk Ayhan</i>
Balıkesir	Çorum	Denizli
		(Muhalefet şerhim ektedir)
Üye	Üye	Üye
<i>Mehmet Yüksel</i>	<i>Necdet Budak</i>	<i>Alaattin Büyükkaya</i>
Denizli	Edirne	İstanbul
Üye	Üye	Üye
<i>Esfender Korkmaz</i>	<i>Bülent Baratalı</i>	<i>İbrahim Hasgür</i>
İstanbul	İzmir	İzmir
(Karşı oy)	(Ayrıışık oyu ektedir)	Bu Raporun Sözcüsü

Üye
Harun Öztürk
İzmir
(Karşı oy yazısı eklidir)

Üye
Muzaffer Baştopçu
Kocaeli

Üye
Ferit Mevlüt Aslanoğlu
Malatya
(Ayrışık oy yazısı ektedir)

Üye
Münir Kutluata
Sakarya
(Muhalefet şerhi ektedir)

Üye
Hasip Kaplan
Şırnak
(İmzada bulunamadı)

Üye
Kerem Altun
Van
Bu Raporun Sözcüsü

Üye
Tuğrul Yemişçi
İzmir

Üye
Mustafa Kabakcı
Konya

Üye
Ömer Faruk Öz
Malatya

Üye
Kadir Tıngıroğlu
Sinop

Üye
Faik Öztrak
Tekirdağ

Üye
Abdulkadir Akgül
Yozgat

Üye
Mustafa Özbayrak
Kırıkkale

Üye
Mustafa Kalaycı
Konya
(Muhalefet şerhi ekte)

Üye
Ali Er
Mersin

Üye
M. Mustafa Açıkalın
Sivas

Üye
M. Akif Hamzaçebi
Trabzon
(Ayrışık oy yazısı ektedir)

AYRIŞIK OY

Tasarı, 4628 sayılı kanunun uygulanması esnasında karşılaşılan aksaklıkların giderilmesi ile özel sektör yatırımlarını hızlandıracak teşvik yöntemlerinin belirlenmesini amaçlamaktadır. Tasarı da, ayrıca, enerji arz güvenliği kavramına açıklık getirilmesi, arz güvenliğinin izlenmesi, değerlendirilmesi, bu kapsamda kamu ve piyasa aktörlerinin rol ve sorumluluklarını tanımlanması da amaçlanmıştır.

Bununla birlikte tasarının geneline, yakın gelecekte Türkiye' de karşılaşılabilecek olan görünen elektrik enerjisi arz sıkıntılarına ilişkin kaygıların hakim olduğu dikkati çekmektedir.

Nitekim Türkiye Elektrik İletişim A.Ş. (TEİAŞ), tarafından Temmuz 2007'de hazırlanan ve 2007-2016 yıllarını kapsayan "Türkiye Elektrik Enerjisi 10 Yıllık Üretim Kapasite Projeksiyonu" raporunda da 2009 veya 2011 yıllarında ülkemizde elektrik enerjisinde arz açığı ortaya çıkma olasılığının yüksek olduğuna dikkati çekmektedir.

Kamu, 2001 yılında aldığı stratejik bir kararla, özel sektörün enerji yatırımlarını teşvik etmeyi amaçlamıştır. 3 Mart 2001 tarih ve 24335 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Elektrik Piyasası Kanunu'nun 2. maddesinin (a) bendine dayanarak kamunun üretim yatırımından çekilmesi konusunda hukuki dayanak oluşturulmuştur.

Benzer şekilde özel sektör yatırımlarının elektrik piyasasına yönlendirilebilmesi için bir strateji belgesi hazırlanmış ve 2004 yılında Yüksek Planlama Kurulu Kararı olarak kamuoyuna sunulmuştur. Bu strateji belgesinde özelleştirmeye ve özellikle dağıtım bölgelerinin özelleştirilmesine özel atıfta bulunulmuştur. Teorik olarak doğru olan bu yaklaşımdan amaç, özelleştirilen dağıtım şirketlerinin, üretime yatırım yapacak olan şirketlerle özel anlaşmalar yapabilmelerine olanak tanımadır. Böylelikle, özel sektör girişimcileri arasında uzun vadeli ikili anlaşmalar ile serbest piyasa koşulları içerisinde elektrik fiyatlarının oluşabilmesi hedeflenmiştir.

Ancak, 2007 yılında hazırlıkları tamamlanma aşamasına gelen özelleştirmeler, seçim öncesinde 59. Hükümet tarafından ani bir kararla ertelenmiştir. Ertelemeye gerekçe olarak dağıtım altyapısının yatırım ihtiyacı gösterilmiştir. Çok uzun zamandır bilinen bir gerçek ertelemeye gerekçe teşkil edilmiştir. Bu nedenle, üretimde özel sektör yatırımlarının önünü açacak ve yatırım ortamını rahatlatacak bu adım, anlaşılamayan bir nedenle geciktirilmiştir. Ne var ki ertelenen programın yerine yeni bir program ikame edilmemiştir.

Buna karşın, kamu kesimi de elektrik enerjisinde arz güvenliğini güvence altına alacak yatırımları gerçekleştirememiştir. Devletin enerji yatırımlarına aktardığı kaynaklar toplam yatırımlar içinde oldukça düşük kalmıştır. Aşağıdaki tablodan da görüleceği üzere, kamu kesimi yatırımlarda ağırlığı ulaştırma ve sosyal hizmetler alanlarına vermeyi tercih etmiştir.

Tablo 1: Sektörler İtibarıyla Kamu Sabit Sermaye Yatırımlarının Dağıtımı (%)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007 (1)	2008 (2)
Tarım	9,2	7,7	9,1	8,0	6,8	8,5	7,6
Madencilik	0,7	1,0	1,5	1,5	1,8	2,0	2,5
İmalat	3,2	2,5	2,6	1,7	2,0	1,3	1,6
Enerji	20,8	18,8	13,3	12,4	9,7	10,2	9,1
Ulaştırma	27,5	26,1	33,5	34,4	34,1	30,2	30,4

Turizm	0,8	0,7	0,7	0,4	0,4	0,4	0,4
Konut	0,8	1,0	1,0	1,7	1,5	1,6	1,7
Eğitim	12,1	14,0	13,7	11,4	10,7	11,0	10,8
Sağlık	5,1	5,6	5,1	5,8	5,7	6,3	6,3
Diğer Hizmetler	19,8	22,6	19,4	22,7	27,2	28,4	29,6
İktisadi	5,1	5,4	4,0	6,6	7,6	7,5	8,2
Sosyal	14,8	17,2	15,4	16,1	19,6	20,9	21,4
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Kaynak: DPT, Genel Ekonomik Hedefler ve Yatırımlar 2005, 2006, 2007, 2008

(1): Gerçekleşme Tahmini, (2): Program

Tablo 2: Enerji Sektörü Sabit Sermaye Yatırımları (Cari fiyatlarla, Milyon YTL.)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007 (1)	2008 (2)
KAMU	3.599	3.311	2.401	3.030	2.945	3.397	3.032
ÖZEL	942	1.226	1.020	1.554	2.540	2.816	3.075
TOPLAM	4.541	4.537	3.421	4.584	5.485	6.213	6.107

Kaynak: DPT, Genel Ekonomik Hedefler ve Yatırımlar 2005, 2006, 2007, 2008

(1): Gerçekleşme Tahmini, (2): Program

Tablo 3: Enerji Sektörü Sabit Sermaye Yatırımları (GSYİH'ya oran olarak)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007 (1)
KAMU	1,3	0,7	0,4	0,5	0,4	0,4
ÖZEL	0,3	0,3	0,2	0,2	0,3	0,3
TOPLAM	1,3	1,0	0,6	0,7	0,7	0,7

Kaynak: TÜİK' in yeni Milli Gelir serisi esas alınarak revize edilmiştir.

(1): Gerçekleşme Tahmini

Ortaya çıkan tablo gayet açıktır. 2003 yılından bu yana enerji sektöründe, ne kamu yatırım yapmıştır ne de özel sektörün bu yatırımları yapması için gerekli ortam yaratılmıştır. Kamu sabit sermaye yatırımlarında enerji sektörünün payı 2002 yılında % 20,8 iken 2007 yılında yüzde 10,2'ye inmiştir. Toplam sabit sermaye yatırımlarının GSYİH'ya oranı da 2002 yılında % 1,3 'ten 2007 yılında % 0,7'ye düşmüştür. Oyun kuralları değiştirilmiş ancak Devlet oyunu bu kurallara göre oynamamıştır. Bu duruma çeşitli uluslararası kurumlar tarafından da dikkat çekilmiştir. Tüm bu yanlış politikalar neticesinde Türkiye ciddi bir elektrik enerjisi arz sıkıntısı ile karşı karşıyadır.

• Tasarı Madde 1

Tasarının birinci maddesi "Dağıtım Tesisi" tanımını değiştirmektedir. 4628 sayılı kanunda Dağıtım Tesisi; iletim tesislerinin bittiği noktadan itibaren, müstakilen elektrik dağıtımını için tesis edilmiş tesis ve şebekeyi ifade ederken, tasarı ile iletim tesislerinin ve dağıtım gerilim seviyesinden bağımlı üretim tesislerine ait salt sahalarının bittiği noktadan itibaren elektrik dağıtımını için tesis edilmiş tesis ve şebekeyi ifade etmektedir.

Dağıtım gerilim seviyesinden bağlı tesisler, üretim tesislerinin mütemmim cüzü olup, dağıtım şirketinin ihtiyacına binaen yapılmamakta iken bu tanım değişikliği ile söz konusu tesisler dağıtım tesisi olarak nitelenmektedir. Bu durumda üretici şirketlerin yapmak zorunda olduğu tesislerin bir kısmı Türkiye Elektrik Dağıtım A.Ş. (TEDAŞ) marifetiyle yaptırılmak zorunda kalacaktır. Üretim tesislerinin ayrılmaz parçası olan bu tesislerin dağıtım tesisi olarak tanımlanması ile TEDAŞ üzerinde ciddi bir maliyet yükünün oluşacağı düşünülmektedir. Sayın Bakan ve Bakanlık yetkilileri tarafından konuya ilişkin olarak verilen bilgide uygulamanın netleştirildiği ifade edilmişse de açıklamalar tatmin edici olmamıştır.

Ayrıca bu tesisler mütemmim cüz olmaları sebebiyle üretim tesislerinin yatırım fizibilitelelerinde dikkate alınması gereken bir unsurdur. Ancak bu tanım değişikliği ile söz konusu tesislerin yatırım fizibilitesinde dikkate alınmamasına yol açılacaktır. Yapılabilir olmayan yatırımların yapılabilir hale getirilmesine yönelik bu gayretler kaynakların doğru tahsisine zarar verecektir.

Tüm bu gerekçeler çerçevesinde söz konusu tanım değişikliğinin tasarı metninden çıkartılarak 4628 sayılı yasada yer alan "Dağıtım Şirketi" tanımının korunmasının yerinde olacağı düşünülmektedir.

• Tasarı Madde 2

Tasarının ikinci maddesinin (a) bendinin (2) numaralı alt bendi ile herhangi bir özel sektör üretim şirketinin iştirakleri ile birlikte işletmekte olduğu üretim tesisleri yoluyla piyasada sahip olacağı toplam pay, bir önceki yıla ait yayımlanmış Türkiye toplam elektrik enerjisi kurulu gücünün yüzde yirmisini geçemez hükmünü getirmiştir.

Enerji maliyetlerinin en aza indirilmesi amacı çerçevesinde, piyasada rekabet koşullarını oluşturacak sayıda oyuncunun bulunması önemlidir. Bu nedenle sistemde nitelikli oyuncu sayısının artırılarak, üretim maliyetlerinin düşürülmesi Türkiye'nin rekabet gücünün artırılması için de gereklidir.

Kurulu güç artışıdaki gelişmeler de dikkate alındığında sınırın düşürülmesinin elektrik üretim şirketleri açısından herhangi bir ölçek sorununa neden olmayacağı düşünülmektedir. Nitekim 4628 sayılı Yasanın yürürlüğe girdiği 2001 yılında Türkiye toplam elektrik enerjisi kurulu gücü 28 332 MW iken, 2007 yılında söz konusu güç 40 984 MW düzeyine ulaşmıştır. Bu nedenle piyasada rekabet koşullarının daha sağlıklı oluşumu açısından, yüzde yirmi sınırının yüzde on olarak değiştirilmesinin yerinde olacağı düşünülmektedir.

Tasarının ikinci maddesinin (a) bendinin (3) numaralı alt bendi ile otoprodüktör ve otoprodüktör gruplarının bir takvim yılı içerisinde lisanslarına derç edilen yıllık ortalama elektrik enerjisi üretim miktarının yüzde yirmisini piyasada satabileceği hükmü getirilmiştir. Otoprodüktörler tanım itibarıyla kendi ihtiyaç duyduğu elektrik enerjisini üreten işletmeler olmasına karşın uygulamada birer üretim şirketi gibi faaliyet gösterebilmekte ve DUY sistemine sunulan elektrik enerjisi ile ciddi gelir elde edebilmektedir. Bu nedenle otoprodüktör veya otoprodüktör gruplarının spot piyasaya girmesi durumunda üretim tesisi olarak değerlendirilmesini sağlayacak şekilde üretim lisansı alma zorunluluğunun getirilmesinin yerinde olacağı düşünülmektedir.

• Tasarı Madde 3

Tasarının üçüncü maddesi ile dağıtım şirketlerinin, üretim ve perakende satış faaliyetlerini 31 Aralık 2012 tarihinden sonra ancak ayrı tüzel kişilikler altında yürüteceği karara bağlanmıştır. Mevcut uygulamada söz konusu faaliyetleri yürüten şirketler "hesap ayırtırmasına" tabi tutulmuşlardır.

Tüzel kişilik ayrıştırması ile hesap ayrıştırması arasında ciddi bir farklılık bulunmadığı ve AB normlarının "mülkiyet ayrıştırmasına" yöneldiği dikkate alındığında dağıtım, üretim ve perakende satış yapacak şirketlerin mülkiyet ayrıştırmasına gitmesinin yerinde olacağı düşünülmektedir. Bu nedenle tasarruğun bu maddesi mülkiyet ayrıştırmasına imkân tanıyacak şekilde yeniden ele alınmalıdır.

Tasarının aynı maddesinin dördüncü paragrafında rüzgâr enerjisine dayalı üretim tesisi kurmak üzere yapılmış başvuruların değerlendirilmesi ve seçimine ilişkin bir mekanizma tanımlanmıştır. Bununla birlikte söz konusu mekanizmada belirli düzenlemelere ihtiyaç bulunduğu düşünülmektedir. Bu bağlamda Elektrik İşleri Etüt İdaresi Genel Müdürlüğü ve Kurum tarafından yapılacak değerlendirmelerde lisans almak için gerekli koşulları sağlayan başvuru sahiplerinin belirleneceği ifade edilmektedir. Söz konusu koşulların ve bu koşulları sağlama ölçütlerinin neler olacağı tasarının ilgili maddesinde belli değildir. Bu nedenle başvuru yapan şirketlerin idari kapasitesini ve projelerin fizibilitesini dikkate alan ölçütlerin bir yönetmelikle düzenleneceğine ilişkin bir ibareye ilgili maddede yer verilmesi gerekliliğine inanılmaktadır.

Ayrıca aynı bölge ve/veya trafo merkezi için yapılan başvurular değerlendirmeye alınmadan önce, trafo merkezlerinin Rüzgâr Enerjisi Santrallerine (RES) ayrılacak kapasitesinin belirlenmesi ve bu trafo kapasitelerine göre lisans kapasitelerinin tespit edilmesinin yerinde olacağı düşünülmektedir. Kapasite büyüklükleri göz önünde bulundurularak, lisans başvurusu yapılan projelerin verimliliği dikkate alınmalı gerekli hallerde lisans müraaasında bulunan şirketlerden proje düzeltmesi istenilmelidir. Tasarının aynı maddesinde kWh başına en yüksek katkı payını öneren şirketin yarışmayı kazanacağı hükme bağlanmıştır. Elektrik enerjisinin en ucuz ve güvenli şekilde temini ekonomide rekabet gücünün tesisi için esas iken, enerji maliyetlerini artıracak böyle bir uygulama anlaşılama maktadır. Üretim lisansının en yüksek katkı payı veren şirket yerine, en ucuz elektrik enerjisi satış tarifesi teklif eden şirkete verilmesini sağlayacak bir yarışma uygulamasının daha yararlı olacağı düşünülmektedir. Bu nedenle ilgili maddede söz konusu hususları dikkate alan bir değişiklik gereğine inanılmaktadır.

• Tasarı Madde 4

Tasarının dördüncü maddesi ile EÜAŞ ve/veya müessese, bağlı ortaklık, iştirak, işletme ve işletme birimleri ile varlıklarının özelleştirilmesinden elde edilecek kaynakların TEİAŞ, EÜAŞ, Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu ve Boru Hatlarıyla Petrol Taşıma Anonim Şirketine özel ödenek kaydedilmesi imkanı sağlanmaktadır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun "Bütçe İlkeleri"ni düzenleyen 13 üncü maddesine göre belirli gelirlerin belirli giderlere tahsis edilmemesi esastır. Ayrıca 14.07.2004 tarihli ve 5217 sayılı Kanun ile özel gelir ve özel ödenek kaydına yönelik olarak çeşitli mevzuatta yer alan hükümler yürürlükten kaldırılmıştır. Kamu mali yönetiminde bütçe disiplini sağlamak amacıyla ciddi adımlar atılmışken Tasarının bu maddesi tam bir geriye dönüş niteliğindedir. Madde açıkça bütçe disiplinine zarar verecek şekilde belirli gelirlerin belirli giderlere tahsis edileceğine yönelik düzenleme yapmaktadır. Söz konusu kuruluşların yatırım yapması için bir kaynak yaratılmaya çalışılıyor ise bu kaynak bütçede aranmalı, dolaylı yollardan kaynak yaratma yoluna gidilmemelidir. Yatırımcı kuruluşların yapmayı planladıkları yatırımların bütçe ve yatırım programları ile ilişkilendirilmek suretiyle gerçekleştirilmesi esastır. Ayrıca yatırım harcamalarını planlayan kurum olan Devlet Planlama Teşkilatı'nın görüşüne ilişkin bir düzenleme de metinde yer almamaktadır. Bu nedenle Tasarının ilgili maddesinin ikinci paragrafının tasarıdan tamamen çıkarılmasının yerinde olacağı düşünülmektedir.

• Tasarı Madde 6

Tasarının altıncı maddesi arz güvenliğini sağlamaya yönelik bir sistem getirmeyi amaçlamaktadır. İlgili maddede 20 yıllık Uzun Dönem Elektrik Enerjisi Üretim Gelişim Planı ile üretim kapasite projeksiyonunun hazırlanmasından TEİAŞ sorumlu tutulmuştur. Bu düzenleme ile sistemin planlanmasında sahiplenici rol TEİAŞ' a verilmektedir. Ancak planlama sadece üretim planlaması değildir, aynı zamanda dağıtım ve iletimin de planlanması gerekir. Bu nedenle TEİAŞ ile birlikte TEDAŞ'ın da planlama sürecine dahil edilmesinin yerinde olacağı düşünülmektedir. Böylece planlama aşamasında sistem konsolidasyonu da sağlanmış olacaktır.

Tasarının aynı maddesinde TEİAŞ'ın yan hizmetler anlaşması ile yeni üretim tesisi yaptırması ve/veya mevcut üretim tesislerinin kapasitelerini kiralaması amacıyla ihale yapabileceği hükme bağlanmıştır. TEİAŞ'ın sistemde iletim sistemi işletmecisi olarak tanımlandığı dikkate alındığında, yan hizmetler anlaşması ile TEİAŞ' a bir üretim şirketi gibi kapasite oluşturma imkanı tanınmaktadır. Tasarının, ilgili maddesi yan hizmet anlaşması ile oluşturulacak bu kapasite imkanı için belirli bir süre sınırı da getirmemektedir. Bu nedenle arz güvenliği ile sistemin temel aktörlerinin rolleri arasında belirli bir denge sağlanmasına imkan tanıyacak şekilde TEİAŞ' a geçici bir süre ile kapasite oluşturma yetkisinin verilmesinin yerinde olacağı düşünülmektedir. Tasarının altıncı maddesinin Görev ve Sorumlulukları düzenleyen (a) bendinde böyle bir düzenlemeye yer verilmesinin doğru olacağı düşünülmektedir.

Tasarının aynı maddesinde arz güvenliğinin izlenmesi ve değerlendirilmesinin düzenlendiği (c) bendinde arz sıkıntısına karar verme yetkisi Bakanlar Kuruluna tanınmıştır. Arz sıkıntısını önceden görme ve değerlendirme imkanı Bakanlıkta olmasına karşın, Bakanlar Kurulunun sürece dahil edilmesi arz güvenliği gibi hayati bir hususta karar alma sürecini uzatabilecektir. Bu nedenle arz sıkıntısına karar verme yetkisinin Bakanlar Kurulu yerine Bakanlık uhdesinde bulunması izleme ve değerlendirme sürecinin kısaltılması açısından daha doğru bulunmaktadır.

Tasarıyla kamuya belirli koşullarda enerji alanında yeniden yatırım yapma imkanı getirilmektedir. Ancak Türkiye'nin ciddi bir enerji darboğazı ile karşılaşacağı dikkate alındığında, kamunun enerji yatırımlarının yine de sıkı koşullara bağlanması bu oluşumun istenilen sonucu yaratmasına engel olması mümkündür. Reel sektörün ve dolayısıyla ülkenin rekabet gücünün korunması ile tüketici refahının artırılabilmesi için kamunun enerji sektörüne yapacağı yatırımların önündeki koşulların mevcut arz darboğazı dikkate alınarak kaldırılmasının önemli olduğu düşünülmektedir. Bu husus istismarı engelleyecek, fiyatların daha doğru ve rekabetçi bir noktada teşekkül etmesini sağlayacak ve arz güvenliğinin tesis edilmesine önemli katkı sağlayacaktır.

• Tasarı Madde 9

Tasarının dokuzuncu maddesi ile 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanununa çeşitli geçici maddeler eklenmiştir. Geçici 14. maddenin (b) bendi ile üretim tesislerinin sisteme bağlantısını kolaylaştırabilmek amacıyla belirli düzenlemeler öngörülmektedir. Üretim tesislerinin sisteme bağlantısı için, genişleme yatırımı ve/veya yeni yatırım yapılmasının gerekli olduğu ve TEİAŞ'ın ya da dağıtım şirketlerinin yeterli finansmanın mevcut olmadığı hallerde, söz konusu yatırımın bağlantı talebinde bulunan tüzel kişi veya tüzel kişiler tarafından yapılabileceği düzenlenmiştir. Yatırıma ilişkin maliyetlerin ise TEİAŞ veya dağıtım şirketi tarafından 10 yıl içerisinde eşit taksitler halinde ödenmesi kararlaştırılmıştır.

Bu düzenleme ile iletim ve dağıtım planlaması içerisinde yer almayan, ancak tüzel kişilerin üretim gerçekleştirmek için uygun gördüğü yerler kamunun inisiyatifi dışında sisteme dahil edilecektir. Yatırımların fizibilitesi üretim ve iletimin beraber değerlendirilmesini gerekli kılmaktadır. Üretim yapmak için uygun olan bir bölgenin iletim hatlarına olan uzaklığı dikkate alındığında söz konusu yatırımın fizibilitesi kalmayabilir. Üretim şirketleri üretimin ekonomikliğini ve kârlılığını dikkate alırken, TEİAŞ iletimin ekonomikliğini dikkate almak durumundadır. Ancak bu düzenleme ile ekonomik olmayan iletim genişleme yatırımlarının özel sektör aracılığıyla yaptırılması ve bunun maliyetinin de 10 yıl içerisinde yeniden kamuya yüklenmesine imkan tanınmaktadır. Bu nedenle ilgili maddede söz konusu mahzurlar dikkate alınarak yeniden düzenlenmelidir.

Bunun yanı sıra, Geçici 14. maddenin (c) bendi ile üretim ve otoprodüktör lisansı sahibi tüzel kişilere belirli teşvikler sağlanmıştır. Bu bağlamda 31 Aralık 2012 tarihine kadar işletmeye alınan üretim tesislerinin işletmeye alınma tarihlerinden itibaren beş yıl süreyle iletim sistemi kullanım bedelleri üzerinden yüzde 50 indirim yapılması öngörülmektedir. Bu teşviklerden otoprodüktörlerin muaf tutulması ve arz sıkıntısının 2009-2012 yılları arasında yoğunlaştığı dikkate alınarak teşvik süreci 2012'ye kadar yatırımların tamamlanmasını sağlayacak şekilde yeniden düzenlenmelidir. Aksi takdirde sistemde 2017 yılı sonuna kadar uzanan teşvikler tanınmış olacaktır.

• Tasarı Madde 11

Tasarının 11. maddesi ile TRT Yasasında yapılan değişiklikle TRT'nin gelirleri azaltılmaktadır. Elektrik fiyatlamasında uluslararası normlara uyum ve elektrik fiyatlarını düşürmek amacıyla yapıldığı anlaşılan değişiklik TRT'nin gelirlerinin azalmasıyla sonuçlanacaktır. Azalan gelirleri ikame edici başka bir düzenleme bulunmamaktadır. TRT Kurumu ile mutabık kalınmadan yapıldığı anlaşılan bu düzenleme TRT'yi mali açıdan olumsuz etkileyecektir. Düzenleme uluslararası normlara uyum amacıyla savunulabilir. Ancak bu durumda yapılması gereken yüzde 2'lik TRT payına ilişkin oranın yükseltilmesidir. Mali açıdan güçlü olmayan bir TRT'nin özerkliği ve yayın politikasındaki tarafsızlığı önemli ölçüde zedeleneyecektir.

• Tasarı Madde 23

Tasarının yirmi üçüncü maddesi ile 5346 sayılı Kanunun 8. maddesi değiştirilmektedir. 8. maddenin (1) numaralı fıkrası ile orman vasıflı veya Hazincinin özel mülkiyetinde olan taşınmazların yenilenebilir enerji kaynağı ile elektrik enerjisi üretmeyi amaçlayan işletmelere, tasarıda tanımlanan çerçevede içinde, Çevre ve Orman Bakanlığı veya Maliye Bakanlığı tarafından bedeli karşılığında izin verilmesi, kiralama yapılması, irtifak hakkı tesis edilmesi veya kullanma izni verilmesi düzenlenmektedir. Söz konusu tasarı maddesinin "Çevre ve Orman Bakanlığının uygun görüşü ile Maliye Bakanlığınca" şeklinde yeniden düzenlenmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

Aynı maddenin (2) numaralı fıkrasının ilk cümlesinde yer alan "Bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen amaçlarda kullanılacak..." ibaresinin "Bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen usuller çerçevesinde ve belirtilen amaçlarda kullanılacak..." şeklinde değiştirilmesi uygun olacaktır.

Aynı maddenin (4) numaralı fıkrasının "Maliye Bakanlığı tarafından bedelsiz olarak kullanma izni verilir" ibaresinin "Maliye Bakanlığı tarafından bedelsiz olarak kullanma izni verilebilir" şeklinde değiştirilmesinin yerinde olacağı düşünülmektedir. Ayrıca aynı fıkra çerçevesinde taahhüt edilen yatırım süresi içerisinde hidroelektrik tesislerinin tamamlanması durumunda kullanma izni verilecek taşınmazların gelceğinin ne olacağı da belirli değildir. Söz konusu belirsizliğin giderilmesinin gerekliliğine inanılmaktadır.

Maddelere ilişkin görüşlere ilave olarak yasa tasarısında eksik görülen hususlar özet olarak aşağıda sunulmuştur.

Yasa tasarısı hali hazırda sistemde yaşanan uygulamaya ilişkin sıkıntıların çözülmesini de amaçlar görünmektedir. Bununla birlikte mevcut uygulamada önemli sıkıntılar yaratan Dengeleme ve Uzlaştırma Mekanizması (DUY) fiyatlama sistemine ilişkin sıkıntılara ilişkin bir çözüm önerisinde bulunulmamıştır. Mevcut uygulamada DUY'da kabul edilen tedarik maliyeti perakende elektrik satış fiyatlarının oldukça üzerine çıkabilmektedir. Bu nedenle DUY'un enerji kabul maliyetlerine sınır getirmeyi amaçlayan bir düzenlemenin bu yasa tasarısında dikkate alınması gerekliliğine inanılmaktadır.

Ayrıca 4646 sayılı Doğal Gaz Kanunu çerçevesinde BOTAŞ'a ait yüksek basınçlı boru hatlarının şehir sınırları içerisinde Dağıtım Şirketlerine devri hususunda yaşanan sıkıntılar ve BOTAŞ'ın yüklenmek zorunda olacağı yüksek maliyetler ortada iken yasa tasarısının bu konuda herhangi bir düzenleme getirmediği dikkati çekmektedir.

Tüm bu hususlar çerçevesinde yasa tasarısında ciddi eksiklikler bulunduğu ve bu eksikliklerin giderilmemesi halinde amaca hizmet etmeyeceği düşünülmektedir.

M. Akif Hamzaçebi
Trabzon

Faik Öztrak
Tekirdağ

Esfender Korkmaz
İstanbul

Ferit Mevlüt Aslanoğlu
Malatya

Bülent Baratalı
İzmir

ELEKTRİK PİYASASI KANUNU VE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISINA İLİŞKİN MUHALEFET ŞERHİ

Tasarının Alt Komisyonunda görüşülmesi esnasında da aynı bakanlığa bağlı kuruluşların arasında önemli görüş farklılığının olduğu görülmüştür. Bu durum, Tasarı üzerinde kuruluşlar arası mutabakat sağlanmadan TBMM'ne sunulduğu kanaatinin oluşmasına neden olmuştur.

AKP Hükümetleri döneminde kamu enerji sektörü yatırımlarının toplam kamu sektörü yatırımları içindeki payı giderek azalmıştır. Enerji sektöründe 2002 yılında yüzde 20.8 olarak gerçekleşen bu pay 2008 yılı programında yüzde 9.1 olarak hedeflenmiştir. Sabit fiyatlarla 2004, 2006 ve 2007 yıllarında kamu enerji sektörü yatırımlarında önemli azalmalar meydana gelmiştir. Birincil enerji tüketimi ve kaynakların oranları dikkate alındığında 2002 yılında doğal gazla olan bağımlılık yüzde 20.6 düzeyinde iken, 2008 yılı programında bu oranın yüzde 30.2'lere ulaşması öngörülmüştür.

59. AKP Hükümeti döneminde, Hükümetin enerji politikasının temelinde ulusal çıkarların korunması, enerji arz güvenliğinin ve devamlılığının sağlanması, serbest rekabete dayalı bir enerji piyasası oluşturması hususları yer almaktadır. 60. AKP hükümeti programında da enerji güvenliği ana unsur olarak yer almış ve konularda tüketilen elektriğe hiç zam yapılmadığı, sanayide tüketilen elektrik fiyatında yüzde 5 indirim yapıldığı konularına yer verilmiştir. Ancak 2008 yılı başında elektrik fiyatlarına yüzde 20'ye varan zamlara ilave olarak elektrik fiyatlarının tespitinde otomatik fiyatlara geçilmesi hususunda hükümet yetkililerince açıklamalar yapılmaktadır. Son günlerde doğalgaz fiyatlarına yeni bir zam daha yapılmıştır. Elektrik fiyatlarındaki artışın ise kısa sürede gerçekleşmesi beklenmektedir. Bu gelişmeler AKP hükümetinin enerji politikaları hususunda görüşlerinin ve uygulamalarının tutarsızlık içinde olduğunu ortaya koymaktadır.

2002 yılında başlatılan elektrik sektörünün serbest piyasaya dönüşüm çalışmalarında AKP hükümeti maalesef önemli bir dönüşüm sağlayamamıştır. 2007 yılı seçimler öncesi elektrik sektöründeki özelleştirmeler kamuoyunca anlaşılamayan nedenlerle ertelenmiştir. Ertelenme kararından ilgili Bakanın haberi olmadığı medyadan öğrenilmiştir.

Enerji sektöründe yatırımların yapılamaması sonucunda AKP hükümetleri döneminde yedek kapasite erimiş ve enerji açığı problemi ülke gündemine belirgin bir şekilde oturmuştur. Her ne kadar hükümet tasarısında uygulamalarda tespit edilen aksaklıkların giderilmesi, dünya ve ülke şartlarındaki değişimlerin yansıtılması açısından gerekli değişiklik ve ilavelerin yapılmasının gerektiği belirtiliyor ise de temel problemin arz güvenliği olduğu açık bir şekilde anlaşılmaktadır. Çünkü tasarının genel gerekçesinde iletişim şirketine bölgesel kısıtları gidermek amacıyla kapasite kiralayabilmek görevi, tüm tedbirlere rağmen yeterli kapasitenin oluşmaması halinde de kamu üretim şirketlerine bakanlar kurulu kararı ile üretim yatırımı yapma görevi verildiği hususları yer almaktadır.

Tasarıda arz güvenliği maddesine geniş bir şekilde yer verilmiştir. Maddede "bakanlık, elektrik enerjisi arz güvenliğinin izlenmesinden ve arz güvenliğine ilişkin tedbirlerin alınmasından sorumludur" denmesine rağmen bu sorumluluğun nasıl yerine getirileceği belirlenmemiştir. Bunun yerine, kurum ve kuruluşlara görev verilmiştir. Bakanlığın görevi ise kurum ve kuruluşların hazırlayacakları raporun Bakanlar Kuruluna sunulmasıdır.

Arz güvenliği maddesi ile EPDK'ya, lisans verilen üretim tesislerinin öngörülen zamanda devreye girmesi için gerekli önlemleri alma sorumluluğu verilmektedir. Lisans verilen üretim tesislerinin öngörülen zamanda işletmeye geçmeleri, çok sayıda kanun kapsamındaki yükümlülüklerin yerine getirilmesi ve bazen de yargı kararlarının sonuçlarının alınmasına bağlıdır. Bu tür durumlarda EPDK'ya verilen sorumluluğun yerine getirilmesi mümkün görülmemektedir.

Tasarı ile getirilen teşviklerin uygulanması ile tahmini olarak ne kadar teşvik sağlanacağı ve bunun sonucunda ülkenin ne kadar ilave enerji üretim kapasitesine sahip olacağına dair bir tahminin bulunmadığı da görülmektedir.

Tasarının 2. maddesi ile 4628 sayılı Kanunun a bendinin 2 numaralı alt bendindeki belirlenen yüzde 20'lik oranın daha aşağıya çekilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

Tasarının 3. maddesi ile yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı enerji üretim tesislerine birtakım kolaylıklar sağlanmıştır. Küçük ölçekli yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımının hızla yaygınlaşması için bu tesisler tarafından üretilecek elektriğin sisteme nasıl bağlanabileceğinin ve nasıl bir tarife uygulanacağının geciktirilmeden düzenlenmesinin yararlı olacağı düşünülmektedir.

4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu ve bu Kanuna istinaden çıkarılmış olan Elektrik Piyasası Lisans Yönetmeliğine göre rüzgâr enerjisine dayalı lisans almak maksadı ile yapılan başvurulara ilişkin olarak Bakanlık tarafından çıkarılacak yönetmelik çerçevesinde görüş oluşturmak. E.İ.E. idaresinin görevleri olarak tanımlanmaktadır. Bu nedenle küçük ölçekli yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımının hızla yaygınlaşması için bu tesisler tarafından üretilecek elektriğin sisteme nasıl bağlanabileceğinin ve nasıl bir tarife uygulanacağının geciktirilmeden düzenlenmesinin gerektiği düşünülmektedir. Tasarının 3. maddesi ile en yüksek katkı payını öneren tüzel kişinin yarışmayı kazanacağı ifadesi yer almaktadır. Bu husus enerji maliyet artışı getireceğinden yeniden değerlendirilmelidir.

Tasarının 4. maddesine, 4628 sayılı Kanunun 14. maddesinin sonuna ilave edilen fıkra ile getirilen hükmün şu ana kadar 4046 sayılı Kanun kapsamında uygulanıp uygulanmadığı hususunun değerlendirilerek, yetki aşamasında problemlerin ortaya çıkması kaçınılmazdır. Alt komisyon görüşmeleri sırasında da şimdiye kadar böyle bir uygulama olmadığı Özelleştirme İdaresi yetkililerince ifade edilmiştir. Diğer taraftan, özelleştirmeden elde edilecek gelirlerin enerji ile ilgili kuruluşlara özel ödenek olarak kaydedilme durumu söz konusu olmaktadır. Bu uygulama da 5018 sayılı Kanuna aykırılık arz etmektedir.

Tasarının 5. maddesinde yapılan ilave ile kamu tüzel kişiliğini haiz tüzel kişilerce yürütülen üretim, iletim ve dağıtım faaliyetleri kapsamında tesislerin işletilmesi ve bakım onarım işlerinin hizmet alınmak yoluyla yürütülmesi imkânı getirilmektedir. Bu durum zaman içerisinde kamudaki mevcut nitelikli personelin erimesine yol açabilir, hatta zamanla bu hizmeti alabilecek veya alınan hizmeti kontrol edebilecek kadar niteliğe sahip personelin bulunmasında dahi sıkıntılar doğurabilir. Bu sebeple, bu tesisler kamu tarafından işletildiği sürece hizmetlerin kamu personeli eli ile yürütülmesi öncelikli olarak düşünülmeli ve personel politikası buna göre belirlenmelidir.

Tasarının 7. maddesi ile fiyat eşitleme mekanizmasının uygulanacağı geçiş dönemi 31.12.2012 tarihine çekilmektedir. Uygulama, özellikle ülkemizin yüksek olan kayıp ve kaçaklarının daha da artmasına sebep olabilir. Ulusal tarife uygulanması politikalarının da etkisi ile bazı bölgelerimizde kayıp ve kaçaklar çok yüksek boyutlara ulaşmıştır. Bu sebeple, çapraz sübvansiyonlar yerine, gerekirse başka bir formül bulunarak herkesin tükettiği enerjinin bedelini ödemesi gerektiği bilincinin yerleştirilmesi hususu değerlendirilmelidir.

Tasarının 9. maddesi 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanununa eklenen geçici maddeleri içermektedir. Tasarının 9. maddesinde yer alan "Geçici 13. Maddede 31/12/2010 tarihine kadar, ülke içerisinde oluşturulacak izole bölge beslenme yöntemiyle de elektrik enerjisi ithal edilebilir. Bu süre Kurul kararı ile uzatılabilir." hükmü ile özel şirketlerin ithalat yapabilme imkânları artırılmıştır. Böylece özel sektörün ithalat yapmasının önü açılmaktadır. Mevcut durumda hangi özel şirketlerin bu durumdan yararlanabilecekleri ifade edilmemektedir.

Aynı madde ile 4628 sayılı Kanuna eklenen Geçici 14 üncü maddesinin C bendinin 1 ve 2 bentlerindeki teşviklerden yararlanabilecek firma sayısı ve finansman miktarının tahmini bulunmamaktadır.

Tasarının 19 uncu maddesi ile 4646 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin "d" fıkrasında yapılan değişiklikle Hükümet yetkililerinin dile getirdikleri memurların dokunulmazlıklarının kalkması gerektiği konusundaki düşüncelerinden vazgeçtikleri ve Kurul baskısı Kurul üyeleri ile memurları tekrar 4483 sayılı Yasaya göre yargılanmalarını istedikleri anlaşılmaktadır. Kısa bir süre önce yapılan bir düzenlemenin tekrar değiştirilmek istenmesinin amacı anlaşılamamıştır.

Yukarıda belirtilen hususlar dikkate alındığında yapılacak düzenlemelerin istenilen amacı gerçekleştirmeyeceği ve ülkenin enerji politikasına köklü çözümler getirmeyeceği kanaatinde olduğumuzdan, Tasarıya muhalefet ediyoruz.

Prof. Dr. Münir Kutluata

Sakarya

Doç. Dr. Mehmet Günel

Antalya

Emin Haluk Ayhan

Denizli

Mustafa Kalaycı

Konya

KARŞIOY YAZISI

Elektrik Piyasası Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı hakkındaki değerlendirmelerimize aşağıda yer verilmektedir:

Hükümetin 6 yıllık uygulamaları, elektrik enerjisi konusunda arz açığını ortadan kaldırmaya ve arz güvenliğini sağlamaya yönelik yeterli çaba göstermediğini ortaya koymaktadır.

Görülmekte olan tasarının nereden, kaç olursa olsun elektrik enerjisi temin etmeye yönelik yaklaşımı, bu tespitimizi doğrulamaktadır.

Elektrik enerjisi konusunda arz açığının ortadan kaldırılması ve arz güvenliğinin sağlanması öngörülen teşviklerle özel sektörden beklenmektedir. Ancak bu konuda yine de Hükümetin kafası net değildir. Piyasa mekanizmasının sıkıntıyı ortadan kaldıracığı ve arz güvenliğini sağlayacağı konusunda emin değildir.

Bir taraftan elektrik piyasasında faaliyet gösteren kamu kurumları özelleştirilmeye çalışılırken, diğer taraftan özelleştirme gelirleriyle yeni kamu yatırımları yapılabileceği öngörülmektedir.

Teşviklerle ilgili olarak tasarıda yer alan geçerlilik tarihlerinin, alt komisyonda hükümet temsilcilerinin talepleri doğrultusunda ileriye doğru yeniden uzatılması, söz konusu tarihlerin Hükümet tarafından gerçekçi verilere dayanarak tespit edilmediğini ortaya koymaktadır. Bu nedenle teşviklerin geçerli olması gereken tarihler konusunda da hükümetin kafası net değildir.

Tasarı, bütün teşviklere rağmen, arz açığının giderilmesinin ve arz güvenliğinin sağlanmasının özel sektör tarafından yerine getirilemeyeceği kuşkusunu taşımaktadır.

Bu nedenledir ki, böyle bir durumun ortaya çıkması halinde kamunun söz konusu alanlara yatırım yapabileceği öngörülmektedir. Kamunun, kamu hizmeti olarak sunması gereken enerji alt yapı yatırımı için yasal bir dayanağa ihtiyaç duyması ise işin başka düşündürücü bir yönü olmaktadır.

Kamunun içine düşürüldüğü kaynak sıkıntısı nedeniyle zamanında gerekli yatırımları yapmaması ve özel sektör yatırımlarının da yetersiz kalması sonucunda kapağı dayanan elektrik enerjisi arz sıkıntısı, tasarı ile kamuyu piyasa koşullarına teslim olmaya zorlamaktadır.

Sonuçta uygulamaya konulması düşünülen maliyete dayalı otomatik fiyatlandırma nedeniyle vatandaşlar, piyasa mekanizmasının işleyişine ve kâr güdüsüne terk edilmiş olacaktır.

Ayrıca tasarı ile kamu ihale mevzuatı enerji alanında bir kenara bırakılmaktadır.

Hem özel tekellerin oluşmaması hem de sunulan hizmetin bir kamu hizmeti olması nedeniyle, kamunun vazgeçmemesi gerektiği düşünülen üretim, iletim ve dağıtım faaliyetinin tümüyle serbest piyasa mekanizmasına bırakılması doğru bir tercih değildir.

Zira, kaynak yetersizliği ve kamunun verimli çalışmadığı gerekçesi ile özel sektöre devredilen enerji sektöründe, kamunun verimsizliği ile özel sektöre yapılan teşviklerin (vergi istisna ve muafiyetleri, indirimli katkı payı ödemeleri gibi) maliyetinin karşılaştırıldığı bir hesap ve değerlendirme ortada bulunmamaktadır.

Ne yazık ki ülkemizin hükümetlerüstü ulusal bir enerji politikası bulunmamaktadır.

Ekonomimizi büyütmek, yaşam standartlarımızı geliştirmek ve ülkemizin rekabet gücünü artırmak için gerekli suyu ve enerjiyi en az finansmanla, en az çevresel ve sosyal maliyetle ve sürekli olarak temin etmeye olanak sağlayacak ulusal bir su ve enerji politikası yaşama geçirilmelidir.

Ülkemizin su ve elektrik enerjisi talebinin sürekli, güvenilir, kaliteli ve ekonomik bir biçimde karşılanabilmesi için su ve elektrik enerjisi üretim, iletim ve dağıtım planları sürekli ve güncel olarak yapılmalı ve bu planlara titizlikle uyulmalıdır.

Su-enerji-ekonomi-çevre dörtlüsünün en optimal koşullarda yaşama geçirilmesi için insan ve çevre dostu teknolojiler kullanılmalıdır.

Artan doğal gaz kullanımımız hem rezervlerin sınırlı olması hem de dışa bağımlılığa yol açması açısından lehimize görünmemektedir. Bu nedenle, enerji üretiminde linyit ve taşkömürü kaynaklarımızın ağırlıklı olarak kullanımı hem stratejik hem de ekonomik açıdan gereklidir. Bu alanda yeni teknolojiler kullanılarak çevrede meydana gelebilecek kirlenme en az düzeye indirilmelidir.

Ulusal ekonominin petrol ve doğal gaz gereksiniminin istikrarlı fiyatlarla ve kesintisiz bir biçimde sağlanabilmesi için, özellikle Karadeniz, Akdeniz, Saroz Körfezi gibi bölgelerimizde, yurtiçi arama ve üretim faaliyetlerine ayrılan kaynaklar artırılmalı ve ulusal kuruluşların bu alandaki girişimleri politik ve parasal olarak desteklenmelidir.

Çevre koruma ve ülkemiz kaynaklarını kullanabilme yönlerinden "yenilenebilir enerji" kaynaklarından olan güneş, rüzgâr, deniz, jeotermal ve biyokütle enerji gibi enerji türleri de desteklenmelidir. Ayrıca enerji saklama kapasiteleri yüksek olan tuz gölleri ile ilgili araştırma ve yatırım çalışmalarına da ağırlık verilmelidir.

Tasarının maddeler itibarıyla eleştiri konusu yaptığımız hususlar ise aşağıda arz edilmiştir:

1. Tasarının çerçeve 1 inci maddesi ile değişik 4628 sayılı Kanunun 1 inci maddesindeki "Tedarikçi" tanımından "sağlamakla yükümlü olan" ibaresi çıkarılarak yerine "sağlayan" ibaresi konulmaktadır. Bu değişiklikle, elektrik enerjisi üreten şirketlerin arz güvenliği sağlamaları konusunda yasal yükümlülükleri tartışılır hale getirilmiş olmaktadır. Bu nedenle, arz güvenliğinin sağlanması konusunda hazırlanan ayrıntılı planlara uymaları beklenen tedarikçilerin yükümlülüklerine vurgu yapan eski tanımın korunması daha uygun olurdu.

2. 4628 sayılı Kanunun tasarının çerçeve 2 nci maddesi ile değiştirilen 2 nci maddesinin (a) bendinin 3 numaralı alt bendinde, otoprodüktör ya da otoprodüktör gruplarına kendi ihtiyaçları için ürettikleri elektrik enerjisinin % 20'sini hiçbir izne bağlı olmaksızın satma imkanı getirilmektedir. Ayrıca arz güvenliği için ihtiyaç duyulduğunda kurul bu oranı sınırsız bir şekilde artırabilecektir. Kurula verilen artırma oranına bir tavan getirilmesi ve otoprodüktörler ile otoprodüktör gruplarının piyasaya sundukları elektrik enerjisinin ihtiyaçlarının belli bir oranını, örneğin yüzde 50'sini aşması halinde üretim lisansı almaya yönlendirilmeleri uygun olacaktır. Tasarıda olduğu gibi çoğu doğalgazla üretim yapan bu şirketlerin sınırsız teşvikinin uygun olmayacağı düşünülmektedir.

4628 sayılı Kanunun tasarının çerçeve 2 nci maddesi ile değiştirilen 2 nci maddesinin (d) bendinin 1 numaralı alt bendinde, TETAŞ'a dağıtım şirketlerine karşı üstlendiği enerji alım ve satım taahhütleri ile sınırlı kalmak üzere, bir yılı aşmamak, kurul tarafından onaylanmak kaydıyla enerji alım anlaşmaları ve hükümetlerarası anlaşmalar kapsamında elektrik enerjisi ithal etme yetkisi verilmesi, akla ister istemez "söz konusu alan tümüyle özel sektöre mi bırakılmak isteniyor?" sorusunu getirmektedir. Bu alanda TETAŞ'ın yetkilerinin sınırlandırılması rekabet açısından doğru bulunmamaktadır.

3. Tasarının çerçeve 3 üncü maddesi ile 4628 sayılı Kanunun 3 üncü maddesine eklenen yeni fıkralardan birincisinde, TEİAŞ'ın rüzgar santralleri için başvuru sahipleri arasında katkı payı taahhüdüne dayalı bir yarışma yapması öngörülmektedir. Yarışmaya konu edilen iş, aslında kamu kaynaklarından olan rüzgarın imtiyaz hakkının devri niteliğindedir. Bu nedenle, yarışma ve katkı payı yerine imtiyaz hakkı devrini içeren ihaleye konu edilmesi işin niteliğine daha uygun olurdu.

4. 4628 sayılı Kanunun 14 üncü maddesine çerçeve 4 üncü madde ile eklenen fıkra, özelleştirme kapsamına alınan şirketlerin bakanlıkla bağlantılarının eskiden olduğu gibi sürmesini, özelleştirmeden elde edilen gelirlerin ise özelleştirme masrafları çıktıktan sonra enerji yatırımlarında kullanılmak üzere bakanlık bütçesine gelir ve ödenek kaydedilmesini öngörmektedir. Bu düzenleme, 5018

sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 13 üncü maddesinin (g) bendinde yer alan "Belirli gelirlerin belirli giderlere tahsis edilmemesi esastır." hükmü ile tarif edilen, bütçelerin hazırlanması ve uygulanmasında gözetilmesi gereken ademi tahsis prensibine uymamaktadır. Maddenin Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülmesi sırasında Hazine temsilcisinin, sayın Bakan imzası ile Başbakanlığa söz konusu hükümle ilgili olumsuz görüş bildirdiklerini ifade etmesi de, bu konuda Hazine ile Başbakanlık arasında tam bir mutabakatın olmadığını ortaya koymaktadır.

Kamunun, bir taraftan enerji yatırımlarını özelleştirme ile devrederken, diğer taraftan elde ettiği özelleştirme gelirlerini yeniden enerji yatırımlarına yönlendirmesi başlı başına bir çelişkidir.

Maddede özelleştirme gelirlerinin aktarılacağı alan arasına TEDAŞ'ın dahil edilmemesi ise başka bir eksikliktir.

Borç faiz ödemelerinin bütçe üzerindeki yükünün hafifletilmesinde kullanılan özelleştirme gelirlerinin, bu yük hafifletilmeden yatırımlara kaydırılması, kamunun finansman dengesini olumsuz yönde etkileyecektir. Hatta faizlerin ve enflasyonun arttığı bir dönemde bunun yapılması borçlanmanın maliyetini daha da yükseltecektir. Bu strateji değişikliği hükümetin fiyat istikrarını sağlama kararlılığından vazgeçtiği anlamına gelmektedir.

5. 4628 sayılı Kanuna Çerçeve 6 ncı madde ile eklenen Ek Madde 3, Hükümetin serbest piyasa mekanizması ile enerji arz güvenliğini sağlayamayacağının itirafıdır.

Maddeye göre, TEİAŞ yeterli kapasite için yan hizmetler anlaşmaları kapsamında yeni üretim tesisi yaptıracak veya kapasite kiralama yoluna gidecek; ihale usulleri yönetmelikle belirlenecek; söz konusu ihalelerin bedeli sistem işletim fiyatına, yani tüketiciye yansıtılacaktır.

Elektrik üretim yatırımlarının elektrik enerjisi talebini karşılayamaması ya da puant gücün belirli bir yedekle karşılanmasında yetersiz kalınması halinde, esas ve usulleri Bakanlar Kurulu tarafından belirlenecek merkezi bir yarışma düzenlenecektir.

Maddede, kanunla düzenlenmesi gereken ihale veya yarışma usullerinin yönetmelik veya Bakanlar Kurulu kararına bırakılması, benzer düzenlemelerle ilgili verilmiş anayasa mahkemesi kararlarına uygun düşmemektedir.

Ayrıca, maddede belirtilen bu tedbirlere rağmen arz güvenliği sağlanamaz ise, kamu elektrik üretim şirketlerine gerekli üretim tesis yapma görevi verilmektedir.

Stratejik alt yapı yatırımı olan elektrik üretim, iletim ve dağıtım işine kamunun yatırım yapabilmesinin yasayla serbest piyasa mekanizması ile sorunun çözülmemeyeceği koşuluna bağlanması bir acizlik ifadesidir.

6. 4628 sayılı Kanunun çerçeve 7 nci maddesi ile değiştirilen Geçici 9 uncu maddesi, bölgesel maliyet farklılıklarının tüketicilere yansıtılmasını engelleyecek, sübvansiyonları da içeren ulusal tarife uygulama geçiş süresini 31.12.2010 tarihinden 31.12.2012 tarihine çekmektedir. Bu tarihten sonra vatandaşlara, Türkiye'nin değişik yerinde maliyetlere göre farklı elektrik tarifesini uygulanabilecektir. Hükümet, 31.12.2012 tarihinden sonra Türkiye genelinde ortak tarifeden elektrik enerjisi veremeyeceğini bugünden ilan etmektedir. Türkiye'nin her yerinde aynı esaslar çerçevesinde vergi ödeyen vatandaşlar açısından bu durumun kabulü mümkün değildir.

7. Çerçeve 9 uncu madde ile 4628 sayılı Kanuna eklenen;

a. Geçici 13 üncü maddede; enterkonnekte sistemden bağımsız olarak izole bölgeler oluşturularak 31.12.2010 tarihine kadar elektrik enerjisi ithal edilmesinin yolu açılmaktadır. Hükümet 6 yıllık iktidar döneminde enerji sektörüne yapmadığı yatırımların sonucunda, özel sektöre; "nereden, kaçta bulursanız bulun, getirin ihalesiz alacağım" diyerek, bu yolla pahalı temin edilecek enerjinin bedelini halka ödetmeye hazırlanmaktadır.

b. 4628 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin dördüncü fıkrasının (d) bendinde, "Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt Anonim Şirketi (TETAŞ), mevcut sözleşmeler kapsamında imzalanmış olan enerji alım ve satış anlaşmalarını TEAŞ' dan ve TEDAŞ' dan devralır, mevcut imtiyaz ve uygulama sözleşmeleri kapsamında enerji alım ve satış anlaşmaları imzalayabilir, dağıtım şirketlerine karşı üstlendiği enerji alım ve satım taahhütleri ile sınırlı kalmak üzere, bir yılı aşmamak ve Kurul tarafından onaylanmak kaydıyla enerji alım anlaşmaları ve Hükümetler arası anlaşmalar kapsamında elektrik enerjisi ithalat ve/veya ihracat anlaşmaları imzalayabilir." denilmekteydi. Geçici 14 üncü maddenin (a) fıkrası, sözü edilen hükümle kayıtlı olmaksızın; TETAŞ'a, ihale yapmak suretiyle lisans sahibi tüzel kişilere ait mevcut veya işletmeye girecek üretim tesislerinin üretimlerinin satın alınması konusunda 31.12.2012 tarihine kadar enerji alım sözleşmeleri yapabilme yetkisi vermektedir. Yani TETAŞ bu enerji alım anlaşmaları ile elde ettiği enerjiyi DUY denilen piyasada değil, ikili anlaşmalar kapsamında dağıtım şirketlerine satabilecektir.

(b) fıkrası ise, üretim tesislerinin dağıtım şebekesine bağlanmadan iletim tesislerine bağlanmasına imkan vermektedir. Böylece bunlar, iletim tesisi olarak kabul edilerek TEİAŞ'ın yapacağı sözleşmeler ve anlaşmalar kapsamına alınmaktadır. Ancak dağıtım tesislerine bağlanmaları halinde dağıtım şirketlerine devri söz konusu olacaktır. Kamu tekelinin parçalanmasından kaynaklanan sorunlara geçici düzenlemelerle çözüm üretilmeye çalışılmaktadır.

(b) fıkrasının ikinci paragrafında, üretim tesislerinin sisteme bağlantısını kolaylaştırmak amacıyla düzenleme yapılmakta ve iletimdeki kamu tekeli kırılmaktadır. Düzenlemeye göre, TEİAŞ ya da dağıtım şirketleri, yeterli finansmanın bulunmadığı durumlarda, bağlantı için gerekli yatırımı bağlantı talebinde bulunanlara 31.12.2015 tarihine kadar yaptırabilecektir. Herhangi bir ihaleye yönteme tabi olmadan yapılacak bu yatırımların bedeli, 10 yıl içinde ilgililere tesis sözleşmesi ile bağlantı ve sistem kullanım anlaşmaları çerçevesinde ödenecektir. İletim ve dağıtım sistemi planlamasında yer almayan, ancak şirketlerin üretim yatırımı yapmak için uygun gördükleri yerler kamunun inisiyatif dışında sisteme dahil edilebilecektir. Tek tek şirketler için ekonomik ve karlı olan bu yatırımların sistemin bütünü açısından yüksek maliyetli olma riski her zaman vardır ve bu maliyet nihai olarak tüketicilere yüklenecektir.

(c) fıkrasında, 31.12.2012 tarihine kadar işletmeye girecek üretim ve otoprodüktör lisansı sahibi tüzel kişilere, üretim tesislerinin işletmeye giriş tarihlerinden itibaren beş yıl süreyle iletim sistem kullanım bedellerinin % 50'si oranında indirim yapılacağı hükme bağlanmaktadır. Yatırımların bir an önce devreye girmesi açısından söz konusu teşvik uygun görülmeyle birlikte yatırımlarını daha önce devreye sokan işletmelere de ileriye yönelik benzer bir indirime gidilmesinin hakkaniyete daha uygun olacağı düşünülmektedir.

(d) fıkrasında, 4283 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesinin ikinci fıkrası kapsamında yerli kaynaklara dayalı elektrik üretimi amacıyla yapılacak yatırımların gerçekleştirilmesi için demiryolu ulaşım güzergahlarının değiştirilmesinin zorunlu olduğu hallerde, TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğüne demiryolu ulaşım güzergahlarının değiştirilmesi işi, enerji yatırımı gerçekleştirecek firmaya, ilgili idareye ait birim fiyatlarla hesaplanacak yer değiştirmeye ilişkin yatırım bedelinden yüzde yirmibeş oranında indirim yapılarak belirlenen ve ilgili Bakan tarafından onaylanan bedelle yapılır, denilmekte ve ödeme usulleri tespit edilmektedir. Yasa çıkarılarak kamu adına yapılacak ihalelerde gözetilecek ilkeler ile ihalenin yapılmasına ilişkin esas ve usullerin belirlenmesi yerine, yasa çıkararak ve yasada bedel dahil koşullar belirlenerek bizzat yasa ile ihale yapılması normal bir usul olmadığından, rekabetin sağlanmasına yönelik ilkeler gözardı edildiğinden ve kamu yararı söz konu-

su bulunmadığından kabul edilemez. Ayrıca, özelleştirme gelirlerinin bu amaçla kullanılacağına ilişkin düzenleme yukarıda da belirtildiği gibi, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 13 üncü maddesinin (g) bendinde yer alan "Belirli gelirlerin belirli giderlere tahsis edilmemesi esastır." hükmü ile tarif edilen, bütçelerin hazırlanması ve uygulanmasında gözetilmesi gereken ademi tahsis prensibine uymamaktadır.

8. Çerçeve 10 uncu madde ile 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununa eklenen geçici 5 inci maddede küllür oranı yüksek olanlar dahil fuelloiller, motorinler ve marine diesel elektrik üretiminde kullanılıyorsa vergiden muaf tutulacaktır. Çevreye verdiği zararları bilinen söz konusu hammaddelerin kullanımının vergi muafiyeti yoluyla teşvikinin uygun olup olmadığı tartışılmalı; vergiden muaf olarak ithal edilen bu malların başka amaçla kullanılmasının önüne geçmek üzere ayrıca gerekli önlemler alınmalıdır.

9. Çerçeve 11 inci madde ile 3093 sayılı TRT Gelirleri Kanununun 4 üncü maddesinin (c) bendinde yapılan değişiklik sonucunda, elektrik faturalarından TRT'ye ödenmesi gereken payın hesaplandığı matrahtan KDV, diğer vergiler, fon ve paylar ile kesintiler düşüldüğü için TRT gelirlerinde düşme olacaktır. TRT'nin finansman kaynaklarındaki bu azalma mali özerkliğini zedeleyici nitelikte bulunmaktadır.

10. Çerçeve 19 uncu madde ile 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanununda yapılan değişiklik, devlet memuru gibi ceza görmeleri öngörülen personelin soruşturma ve kovuşturulmalarının 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanuna göre yapılmasını öngörmektedir. 23/1/2008 tarih ve 5728 sayılı yasada, söz konusu personel hakkındaki soruşturma ve kovuşturmaların genel hükümlere göre yapılacağının düzenlenmiş olması hem bir öngörüsüzlük hem de yasama faaliyetinin özensiz yürütüldüğünün bir kanıtıdır.

11. Çerçeve 25 inci madde ile 3194 sayılı İmar Kanununa eklenen Geçici Madde 11' de, geçmişe yönelik olarak, " ... yapı (inşaat) ruhsatı alınmış ve buna göre yapılmış olup, kullanma izni verilmeyen ve alınmayan yapılara; yol, elektrik, su, telefon, kanalizasyon, doğal gaz gibi alt yapı hizmetlerinden birinin veya birkaçının götürüldüğünün belgelenmesi halinde, ilgili yönetmelikler doğrultusunda fenni gereklerin yerine getirilmiş olması ve bu maddenin yayımı tarihinden itibaren başvurulması üzerine, kullanma izni alınıncaya kadar ilgili mevzuatta tanımlanan abone grubu dikkate alınarak geçici olarak su ve/veya elektrik bağlanabilir. Bu kapsamda su ve/veya elektrik bağlanması herhangi bir kazanılmış hak teşkil etmez. Ancak, yapı (inşaat) ruhsatı alınmış ve buna göre yapılmış olma şartı 12/10/2004 tarihinden önce yapılmış olan yapılarla ilgili olarak uygulanmaz" denilmektedir. Bu bir imar affıdır. İskan ruhsatı alma koşulu aranmadan ferdi elektrik ve su aboneliği imkanı getirmektedir. Bu af, iskan ruhsatı alabilmek için yerine getirilmesi gereken eksiklerin tamamlanmasını engelleyecektir. Maddeye göre 12.10.2004 tarihinden öncekiler için usulüne uygun alınmış bir inşaat ruhsatı dahi aranmayacak olması, özellikle deprem riski bulunan yerlerdeki izinsiz yapılar açısından önemli sakıncalar yaratacaktır.

Sonuç olarak, görüşülmekte olan bu tasarı, Hükümetin enerji alanında 6 yıldır ağır bir hizmet kusuru işlemekte olduğunu göstermektedir. Ancak, kamu ağırlıklı bir enerji piyasası oluşturma konusunda karar veremeyen Hükümetin bu hizmet kusurunu ileriye yönelik de işlemeye devam edeceği anlaşılmaktadır. Yukarıda yapılan açıklamalar çerçevesinde tasarı ile ilgili çoğunluk görüşüne iştirak edilmemiştir.

Saygıyla arz olunur.

Harun Öztürk

İzmir

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN
ELEKTRİK PİYASASI KANUNU VE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1 - 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun 1 inci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan (18), (32), (37), (38), (39) ve (42) numaralı bentler aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve fıkra aşağıdaki (53) numaralı bent eklenmiştir.

"18. Tedarikçi: Elektrik enerjisi ve/veya kapasite sağlayan üretim şirketleri, otoprodüktörler, otoprodüktör grupları, toptan satış şirketleri ve perakende satış lisansına sahip şirketleri,

32. Dağıtım tesisi: İletim tesislerinin ve dağıtım gerilim seviyesinden bağlı üretim tesislerine ait şalt sahalarının bittiği noktadan itibaren elektrik dağıtımı için tesis edilmiş tesis ve şebekeyi,

37. Yan Hizmetler Yönetmeliği: Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi tarafından hazırlanacak ve Kurul tarafından onaylanarak yürürlüğe girecek, iletim lisansı hükümleri uyarınca iletim sistemine veya dağıtım lisansı hükümleri uyarınca dağıtım sistemine bağlı ilgili tüzel kişilere uygulanacak, yan hizmetlerin tanımlarını ve yan hizmetlerin temin edilmesi ile ilgili usul ve esasları kapsayan kuralları,

38. Yan Hizmetler: Yan hizmetler yönetmeliği uyarınca iletim sistemine veya dağıtım sistemi-ne bağlı ilgili tüzel kişilerce sağlanacak olan, iletim veya dağıtım sisteminin güvenilir şekilde işletimini ve elektriğin gerekli kalite koşullarında hizmete sunulmasını sağlamak üzere Yan Hizmetler Yönetmeliği'nde ayrıntılı olarak tanımlanan hizmetleri,

39. Enerji alım ve enerji satış anlaşmaları: Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt Anonim Şirketinin; mevcut sözleşmeler kapsamında TEAŞ'dan ve TEDAŞ'dan devralacağı anlaşmalarla Kanunun 2 nci maddesinin dördüncü fıkrasının (d) bendinin (1) numaralı alt bendi kapsamında Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt Anonim Şirketi tarafından imzalanabilecek anlaşmaları.

42. Kontrol anlaşması: Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi veya dağıtım şirketi ile özel direkt hattın mülkiyet sahibi ya da işletmecisi olan özel hukuk hükümlerine tabi tüzel kişi arasında, özel hukuk hükümlerine göre yapılan anlaşmayı.

53. Uluslararası enterkonneksiyon şartı: Ulusal elektrik sisteminin diğer ülkelere ait elektrik sistemi ile senkron paralel şekilde işletilebilmesini ve/veya söz konusu ülke elektrik sistemindeki bir üretim tesisi ya da üretim tesisinin bir ünitesinin Elektrik Piyasası Şebeke Yönetmeliği ve/veya Elektrik Piyasası Dağıtım Yönetmeliği hükümlerine uygun olarak ulusal elektrik sistemine paralel çalıştırılabilmesini ve/veya enterkonneksiyon hatları ile komşu ülkede oluşturulacak izole bölgenin beslenmesi ve/veya asenkron paralel bağlantıyı,"

MADDE 2 - 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun 2 nci maddesinin üçüncü fıkrasının sonuna aşağıdaki cümle eklenmiş, dördüncü fıkrasının (a) bendi, (b) bendinin 3 üncü paragrafı ve 7 nci paragrafı, (c) bendinin 5 inci paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve bu bendin sonuna aşağıdaki paragraf eklenmiş; (d) bendinin (1) numaralı alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Kurulca ilgili mevzuat çerçevesinde haklı görülmeyen gerekçelerden dolayı üretim tesisi yatırımlarını lisansları ve ilgili mevzuat kapsamında belirlenen süreler içerisinde gerçekleştiremeyen tüzel kişilerin lisansları iptal edilir. Lisansı iptal edilen tüzel kişi ile lisansı iptal edilen tüzel kişilikte yüzde on ve daha üzeri doğrudan pay sahibi olan gerçek ve tüzel kişiler ve bu tüzel kişiliklerde ortaklık yapısı itibarıyla yüzde on (halka açık şirketlerde yüzde beş) veya daha fazla pay sahibi bulunan gerçek ve tüzel kişiler, lisans iptalini takip eden 3 (üç) yıl süreyle lisans başvurusunda bulunamaz, lisans başvurusu yapan tüzel kişiliklerde doğrudan veya dolaylı pay sahibi olamaz."

"a) Üretim faaliyeti gösterebilecek tüzel kişiler: Özel sektör üretim şirketleri, Elektrik Üretim Anonim Şirketi ve bağlı ortaklıkları, Elektrik Üretim Anonim Şirketinin yeniden yapılandırılmasıyla oluşan diğer kamu üretim şirketleri ile otoprodüktör ve otoprodüktör gruplarıdır. Özel sektör ve kamu üretim şirketleri, lisansları uyarınca gerçek ve tüzel kişilere elektrik enerjisi ve/veya kapasite satışı yapar.

1. Elektrik Üretim Anonim Şirketi; Elektrik Üretim Anonim Şirketi, DSİ bünyesindeki üretim tesislerini bu Kanun hükümlerine göre devralır, TEAŞ' dan devralınan ve özel hukuk hükümlerine tabi tüzel kişilere devri yapılmamış üretim tesislerini kendisi ve/veya bağlı ortaklıkları vasıtasıyla işletir ya da gerektiğinde sistemden çıkarır.

Elektrik Üretim Anonim Şirketi, mevcut sözleşmeler kapsamında işletme hakkı devri yoluyla özel hukuk hükümlerine tabi tüzel kişilere devri yapılmış veya yapılacak tesis ve işletmelerin ve bunlara yapılacak ilave ve idame yatırımlarının mülkiyetini muhafaza eder. Elektrik Üretim Anonim Şirketi Ek Madde 3 kapsamında verilen görevleri yerine getirir.

2. Özel sektör üretim şirketleri; sahip oldukları, finansal kiralama yoluyla edindikleri veya işletme hakkını devraldıkları üretim tesisi ya da tesislerinde elektrik enerjisi üretimi ve satışı ile iştigal eden özel hukuk hükümlerine tabi tüzel kişilerdir.

Herhangi bir özel sektör üretim şirketinin iştirakleri ile birlikte işletmekte olduğu üretim tesisleri yoluyla piyasada sahip olacağı toplam pay, bir önceki yıla ait yayımlanmış Türkiye toplam elektrik enerjisi kurulu gücünün yüzde yirmisini geçemez.

3. Bir otoprodüktör ya da otoprodüktör grubu, bir takvim yılı içerisinde lisanslarına derç edilen yıllık ortalama elektrik enerjisi üretim miktarının yüzde yirmisini piyasada satabilir. Arz güvenliği açısından ihtiyaç duyulacak hallerde münhasır olmak üzere, Kurul bu oranı artırabilir. Bir takvim yılı içinde Kurulca belirlenen orandan daha fazla elektrik enerjisinin piyasada satılması halinde üretim lisansı alınması zorunludur. Bu bent hükümleri, otoprodüktör ve otoprodüktör gruplarının Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi ile yaptıkları yan hizmet anlaşmaları kapsamında gerçekleştirdikleri üretim miktarları için uygulanmaz.

Otoprodüktör ve otoprodüktör gruplarının çalışma usul ve esasları, ortaklarına yapacakları satışın niteliğine ilişkin düzenlemeler ile ihtiyaç fazlası olarak ürettikleri elektriğin satışı, çıkarılacak yönetmelikle belirlenir."

"Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi; ayrıca, Kurul onayına tabi olan iletim, bağlantı ve sistem kullanım tarifelerini ve şebeke yönetmeliğini hazırlar, revize eder, denetler ve yük dağıtım ile frekans kontrolünü gerçekleştirir, iletim sisteminde ikame ve kapasite artırımı yapar, gerçek zamanlı sistem güvenilirliğini izler, sistem güvenilirliğini ve elektrik enerjisinin öngörülen kalite koşullarında sunulmasını sağlamak üzere gerekli yan hizmetleri belirler ve Yan Hizmetler Yönetmeliği hükümleri doğrultusunda yan hizmetleri sağlar."

"İletim şebekesi dışında, ulusal iletim sistemi için geçerli standartlara uygun olan ve üretim faaliyeti gösteren tüzel kişinin lisansı kapsamındaki üretim tesisi ile müşterileri ve/veya iştirakleri ve/veya serbest tüketiciler arasında özel direkt hat tesisi, Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi ile üretim faaliyeti gösteren tüzel kişi arasında yapılacak kontrol anlaşması ile mümkündür. Bu kontrol anlaşmasının amacı, iletim sisteminin kararlılığının ve işletme bütünlüğünün korunmasıdır. Özel direkt hat tesis edilmesi, serbest tüketicilerin tedarikçilerini seçebilmelerine engel teşkil etmez."

"Dağıtım şirketleri, Yan Hizmetler Yönetmeliği hükümleri doğrultusunda yan hizmetleri sağlar."

"Dağıtım şebekesi dışında, dağıtım sistemi için geçerli standartlara uygun olan ve üretim faaliyeti gösteren tüzel kişinin lisansı kapsamındaki üretim tesisi ile müşterileri ve/veya iştirakleri ve/veya serbest tüketiciler arasında, direkt hat tesis edecek tarafların mülkiyetindeki saha üzerinde özel direkt hat tesisi, dağıtım şirketi ile üretim faaliyeti gösteren tüzel kişi arasında yapılacak kontrol anlaşması ile mümkündür. Bu kontrol anlaşmasının amacı, dağıtım sisteminin kararlılığının ve işletme bütünlüğünün korunmasıdır. Özel direkt hat tesis edilmesi, serbest tüketicilerin tedarikçilerini seçebilmelerine engel teşkil etmez. Bu fıkra da bahsedilen üretim tesisinin iletim sistemine bağlı olması durumunda, kontrol anlaşması yapılmasına ilişkin esas ve usuller yönetmelikle düzenlenir."

"1. Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt Anonim Şirketi, mevcut sözleşmeler kapsamında imzalanmış olan enerji alım ve satım anlaşmalarını TEAŞ' dan ve TEDAŞ' dan devralır, dağıtım şirketlerine karşı üstlendiği enerji alım ve satım taahhütleri ile sınırlı kalmak üzere, bir yılı aşmamak ve Kurul tarafından onaylanmak kaydıyla enerji alım anlaşmaları ve Hükümetler arası anlaşmalar kapsamında elektrik enerjisi ithalat ve/veya ihracat anlaşmaları imzalayabilir."

MADDE 3- 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun 3 üncü maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı maddenin sonuna aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

" Yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı, kurulu gücü azami iki yüz kilovatlık üretim tesisi ile mikro kojenerasyon tesisi kuran gerçek ve tüzel kişiler, lisans alma ve şirket kurma yükümlülüğünden muafır. Bu tüzel kişilerin ihtiyaçlarının üzerinde ürettikleri elektrik enerjisinin sisteme verilmesi halinde uygulanacak teknik ve mali usul ve esaslar Kurum tarafından çıkartılacak bir yönetmelikle belirlenir."

" Rüzgar enerjisine dayalı üretim tesisi kurmak üzere yapılmış veya yapılacak olan lisans başvuruları kapsamında, birden fazla tüzel kişinin aynı bölge ve/veya aynı trafo merkezi için başvuruda bulunması ve Kanun ile 5627 sayılı Enerji Verimliliği Kanunu kapsamında yapılan inceleme ve değerlendirme sonucunda da lisans almak için gerekli koşulları sağlayan birden fazla tüzel kişinin olması durumunda söz konusu başvurular Kurum tarafından Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi'ne intikal ettirilir. Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi tarafından bu durumda olan tüzel kişiler arasından Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi'ne ödenecek birim elektrik üretimi başına en yüksek katkı payını teklif ve taahhüt eden tüzel kişiyi belirlemek amacıyla ihale yapılır. İhale sonrası ihale evrakı ile ihale sonuçları Kuruma gönderilir. Lisans verilmesine ilişkin tüm hak ve yetkiler Kurula aittir. İhale sonucu belirlenen bedel üzerinden her yıl üretilen elektrik enerjisi miktarına karşı gelen tutar, takip eden yılın Ocak ayı sonuna kadar Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketine ödenir. Katkı payı gelirleri Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi tarafından münhasıran sisteme bağlanacak üretim tesisleri için gerekli iletim yatırımlarının finansmanında kullanılır. İhaleye ilişkin usul ve esaslar Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi tarafından hazırlanacak ve Kurum tarafından onaylanacak yönetmelikle düzenlenir."

MADDE 4- 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun 14 üncü maddesinin sonuna aşağıdaki fıkra ilave edilmiştir.

"Elektrik Üretim Anonim Şirketi ve/veya müessese, bağlı ortaklık, iştirak, işletme ve işletme birimleri ile varlıkları özelleştirme programına alınsa bile bunların bağlı oldukları Bakanlık veya kurumları ile ilgileri ve önceki statüleri, mülkiyetinin bağlı bulundukları kurum ve/veya kuruluşlara aidiyeti aynen devam eder. Ancak bu kuruluşların özelleştirmeye hazırlanmalarına yönelik teknik, mali, idari ve hukuki işlemler ile özelleştirilmelerine ilişkin iş ve işlemler, 24/11/1994 tarihli ve 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun hükümleri çerçevesinde gerçekleştirilir.

Bu kuruluşların özelleştirilmelerinden elde edilen gelirlerin Özelleştirme İdaresi Başkanlığı tarafından yapılan masraflar düşüldükten sonra kalan kısmı izleyen onbeş gün içinde Özelleştirme İdaresi Başkanlığınca Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı merkez ödemelerini yapan muhasebe birimi hesaplarına aktarılır. Aktarılan bu tutarlar aynı birim tarafından genel bütçenin (B) işaretli cetveline özel gelir kaydedilir. Bu tutarı, enerji altyapı yatırımlarında kullanılmak üzere; Bakanlık görüşleri doğrultusunda Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi, Elektrik Üretim Anonim Şirketi, Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu ve Boru Hatlarıyla Petrol Taşıma Anonim Şirketine sermayeleri artırılmak suretiyle ve yatırımlarıyla ilişkilendirilerek ödenmek üzere Hazine Müsteşarlığı bütçesine özel ödenek kaydetmeye Maliye Bakanı yetkilidir. Özel gelir ve ödenek kaydedilen tutarlardan yılı içerisinde kullanılmayan kısımları ertesi yıl bütçelerine devren gelir ve ödenek kaydetmeye Maliye Bakanı yetkilidir.

MADDE 5- 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun 15 inci maddesine aşağıdaki (f) fıkrası eklenmiştir.

"f) Kurumca bu Kanuna göre yapılacak her türlü tebligat hakkında 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümleri uygulanır, ancak, ilanen yapılacak tebligatlar Resmi Gazetede yayımlanır."

MADDE 6- 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun Geçici 9 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"**GEÇİCİ MADDE 9 -** Düzenlemeye tabi tarifeler üzerinden elektrik enerjisi satın alan tüketicileri, dağıtım bölgeleri arası maliyet farklılıkları nedeniyle var olan fiyat farklılıklarından kısmen veya tamamen koruyacak şekilde tesis edilmiş geçici bir Fiyat Eşitleme Mekanizması uygulanır. Fiyat Eşitleme Mekanizmasına ilişkin usul ve esaslar ile Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt Anonim Şirketi ve perakende satış lisansı sahibi dağıtım şirketlerinin bu uygulamaya ilişkin görev ve yükümlülükleri, Bakanlık ile Hazine Müsteşarlığının görüşleri alınmak suretiyle Kurul tarafından altmış gün içerisinde çıkarılacak tebliğ ile düzenlenir. Fiyat Eşitleme Mekanizmasının uygulanacağı geçiş dönemi 31 Aralık 2011 tarihinde sona erer. Bu süre Bakanlar Kurulu kararıyla en fazla 1 yıl uzatılabilir.

31 Aralık 2011 tarihinde sona eren ilk uygulama dönemi için ulusal tarife uygulamasının gerekleri esas alınır. Bu dönem süresince abone grupları ve/veya faaliyetler arasında çapraz sübvansiyon uygulanabilir. Bu kapsamda, dağıtım şirketleri tarafından ilk uygulama dönemini kapsayacak şekilde Kuruma yapılan tarife tekliflerinde çapraz sübvansiyonlara da yer verilir ve uygulanan sübvansiyonlar ancak Bakanlar Kurulu kararı ile değiştirilebilir. Geçiş dönemi süresince tüm hesaplar 4628 sayılı Kanun ve ilgili mevzuatına uygun şekilde ayrıştırılarak tutulur.

Dağıtım bölgelerine ilişkin tarife teklifleri, dağıtım şirketleri tarafından ilgili mevzuat çerçevesinde yapılır ve meri mevzuat kapsamında Kurulca onaylanır. Bu dönem içerisinde kamu uhdesindeki dağıtım şirketleri dışındaki dağıtım şirketlerinin Kuruma sunacakları tarife tekliflerinde, kamu dağıtım şirketleri için onaylanan tarifelerdeki çapraz sübvansiyon prensipleri uygulanır ve bu şirketler de Fiyat Eşitleme Mekanizması içerisinde yer alır."

MADDE 7- 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun Geçici 10'uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"**GEÇİCİ MADDE 10 -**Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt Anonim Şirketi, Elektrik Üretim Anonim Şirketi, perakende satış lisansı sahibi dağıtım şirketleri, Elektrik Üretim Anonim Şirketinin yeniden yapılandırılmasıyla oluşan gruplar adına Elektrik Üretim Anonim Şirketi veya kamu üretim şirketleri arasında, süresi beş yılı aşmamak kaydıyla enerji alım-satımına ilişkin geçiş dönemi anlaşmaları imzalanır. Bu süre Bakanlık görüşü alınarak Kurul kararı ile en fazla 2 yıl uzatılabilir. Söz konusu anlaşmalara ilişkin hak ve yükümlülükler, üretim ve dağıtım varlıklarının özelleştirilmesine paralel olarak lisans sahiplerine ait olur. Bu anlaşmalar damga vergisinden müstesnadır."

MADDE 8- 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanununa aşağıdaki ek maddeler eklenmiştir.

“Arz Güvenliği

EK MADDE 3-

a) Görev ve sorumluluklar:

Bakanlık, elektrik enerjisi arz güvenliğinin izlenmesinden ve arz güvenliğine ilişkin tedbirlerin alınmasından sorumludur.

Arz güvenliği bağlamında;

1. Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi, iletim kısıtlarını asgari seviyeye indirecek şekilde iletim şebekesinin planlamasından, tesisinden, işletilmesinden, sistem güvenilirliğinin muhafaza edilmesinden ve üretim kapasite projeksiyonu ile 20 yıllık Uzun Dönem Elektrik Enerjisi Üretim Gelişim Planının hazırlanmasından sorumludur. Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi, sistem güvenilirliğinin muhafaza edilmesini teminen ve yeterli kapasite olmaması nedeniyle oluşabilecek bölgesel sistem ihtiyaçlarını karşılamak üzere, yan hizmetler anlaşmaları kapsamında yeni üretim tesisi yaptırarak ve/veya mevcut üretim tesislerinin kapasitelerini kiralamak amacıyla ihale yapabilir. İhaleler çerçevesinde Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi tarafından ödenecek kapasite kiralama bedeli sistem işletim bedeline yansıtılmak suretiyle, enerji bedeli ise kullanım amacına bağlı olarak Dengeleme ve Uzlaştırma Yönetmeliği çerçevesinde piyasa katılımcılarından ve/veya ticari yan hizmetler anlaşmaları kapsamında sistem işletim tarifesine yansıtılmak suretiyle karşılanır. Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi tarafından yan hizmetler anlaşmaları kapsamında kapasite kiralaması amacıyla yapılacak ihaleye ilişkin usul ve esaslar, bu Kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren 3 ay içerisinde Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi tarafından hazırlanacak ve Kurul tarafından onaylanarak yürürlüğe girecek yönetmelik ile düzenlenir.

2. Perakende satış lisansına sahip dağıtım şirketleri, bölgelerindeki serbest olmayan tüketicilerin elektrik enerjisi ve kapasite talebini karşılamakla yükümlüdürler. Söz konusu tüzel kişiler her yıl Aralık ayı sonuna kadar, gelecek 5 yıl için, tahmin ettikleri elektrik enerjisi puant güç taleplerini, ihtiyaç duydukları elektrik enerjisi miktarını, bu miktarın temini için yaptıkları sözleşmeleri ve ilave enerji/kapasite ihtiyaçlarını Kuruma bildirmek zorundadır.

3. Serbest tüketicilerin elektrik enerjisi talebini karşılayan tedarikçiler her yıl, serbest tüketicilerle yaptıkları sözleşmeler kapsamında enerjiyi temin edecekleri kaynakları, bir önceki yılın Aralık ayı sonuna kadar tedarikçi bazında Kuruma bildirmek zorundadır.

4. Kurum, lisans verilen üretim tesislerinin gerçekleştirmelerinin izlenmesinden, ilgili mevzuat kapsamında bu tesislerin öngörülen zamanda devreye girmesi için gerekli önlemlerin alınmasından, Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi tarafından yapılacak arz-talep dengesi çalışmalarında kullanılmak üzere, 5 yıl içerisinde işletmeye girecek ve arz hesabında dikkate alınacak lisanslı yeni üretim kapasite miktarlarının Bakanlığa düzenli aralıklarla bildirilmesinden sorumludur.

b) Gerekli kurulu gücün yeterli yedek kapasite ile oluşturulması:

Arz güvenliğinin temini için gerekli yedek kapasite de dahil olmak üzere yeterli kurulu güç kapasitesinin oluşturulması amacıyla kapasite mekanizmaları oluşturulur. Kapasite mekanizmalarının oluşturulmasına ilişkin usul ve esaslar bu kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren 6 ay içerisinde, Kurum görüşü alınarak Bakanlık tarafından hazırlanacak ve Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe girecek yönetmelikle belirlenir.

c) Arz güvenliğinin izlenmesi ve değerlendirilmesi:

Gelecek 20 yılı kapsayan Türkiye Elektrik Enerjisi Talep Projeksiyonu Raporu, her iki yılda bir Devlet Planlama Teşkilatı ve Kurum görüşleri de alınmak suretiyle Bakanlık tarafından hazırlanır ve yayımlanır.

Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi, Türkiye Elektrik Enerjisi Talep Projeksiyonu Raporunun yayımlanmasını müteakiben, gelecek 20 yılı kapsayacak şekilde yapılan talep tahminini, mevcut arz potansiyelini, potansiyel arz imkânlarını, yakıt kaynaklarını, iletim ve dağıtım sisteminin yapısı ve gelişme planlarını, ithalat ve/veya ihracat imkanlarını ve kaynak çeşitliliği politikalarını dikkate alarak enerji politikalarının belirlenmesinde yararlanmak üzere Uzun Dönem Elektrik Enerjisi Üretim Gelişim Planı'nı hazırlayarak Bakanlığın onayına sunar. Bu plan onaylanmasını müteakip Bakanlık tarafından yayımlanır.

Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi, üretim kapasite projeksiyonu kapsamında her yıl gelecek 5 yılı kapsayacak şekilde, Uzun Dönem Elektrik Enerjisi Üretim Gelişim Planına göre gerçekleştirmeler ile kısa ve orta dönem arz-talep dengesini belirleyerek Bakanlığa ve Kuruma sunar.

Bakanlık, her yıl 31 Aralık tarihine kadar, yukarıda belirtilen çalışmaların ve Kurum tarafından hazırlanan Elektrik Piyasası Gelişim Raporunun sonuçlarına göre arz-talep dengesini, kaynak çeşitliliğini, iletim ve dağıtım sistemi ile üretim tesislerinin durumunu dikkate alarak Elektrik Enerjisi Arz Güvenliği Raporunu hazırlar ve Bakanlar Kuruluna sunar. Rapor, elektrik piyasasının gelişimi ve işlemesi hakkında değerlendirmeleri ve arz güvenliği açısından tespitleri, sorunları ve çözüm önerilerini kapsar.

Elektrik üretim yatırımlarının elektrik enerjisi talebini karşılayamaması ve/veya puant gücün belirli bir yedekle karşılanmasında yetersiz kalınacağının tespiti halinde, tedarikçilerin talebini karşılamak üzere Bakanlar Kurulu Kararıyla merkezi bir yarışma düzenlenebilir. Bu yöntemlere ilişkin usul ve esaslar bu Kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren 6 ay içerisinde Kurum görüşü alınmak suretiyle Bakanlık tarafından hazırlanacak ve Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe girecek yönetmelikle belirlenir.

Yukarıda öngörülen tedbirlerle de arz güvenliğinin sağlanamayacağının Bakanlık tarafından tespit edilmesi halinde, kamu elektrik üretim şirketlerine gerekli üretim tesisi yapma görevi de dahil arz güvenliği bakımından gerekli görülen tedbirleri almaya Bakanlar Kurulu yetkilidir. "

MADDE 9- 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanununa aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 13- 31.12.2009 tarihine kadar, ülke içerisinde oluşturulacak izole bölge besleme yöntemiyle de elektrik enerjisi ithal edilebilir. Bu süre Kurul kararıyla uzatılabilir. "

"GEÇİCİ MADDE 14- Kısa dönemde gerekli arz kapasitesinin yeterli bir yedekle oluşturulması amacıyla aşağıdaki tedbirler uygulanır:

a- Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt Anonim Şirketi, Kanunun 2 nci maddesinin dördüncü fıkrasının (d) bendinde belirtilen koşullara bağlı olmadan ihale yapmak suretiyle, lisans sahibi tüzel ki-

şilere ait mevcut veya işletmeye girecek üretim tesislerinin üretimlerinin satın alınması için enerji alım sözleşmeleri yapar. Sözleşmelerin süresi 31 Aralık 2012 tarihini geçemez. Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt Anonim Şirketi tarafından satın alınacak olan enerji, geçiş dönemi sözleşmeleri kapsamında, tüketimleri oranında perakende satış lisansı sahibi dağıtım şirketlerine satılır.

b- Herhangi bir dağıtım merkezine bağlanmadan doğrudan iletim tesisi şalt sahalарının dağıtım gerilimi seviyesindeki fiderlerine bağlı olan ya da ilgili mevzuata göre dağıtım sistemine bağlanması gerektiği halde Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi ve ilgili dağıtım şirketlerinden alınan görüşler çerçevesinde iletim tesisi şalt sahalарının dağıtım gerilimi seviyesindeki fiderlerine bağlanması Kurul tarafından uygun görülen üretim tesisleri bağlantı hatları, bu tesisler herhangi bir dağıtım tesisine bağlanıncaya kadar iletim tesisi olarak kabul edilir ve bu süre boyunca bu tesislerin yapımı ve işletilmesine ilişkin hususlar Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi ile üretim tesisine sahip tüzel kişiler arasında yapılacak tesis sözleşmeleri ve Bağlantı ve Sistem Kullanım Anlaşmaları kapsamında düzenlenir. Bu bağlantı hatları dağıtım sistemiyle irtibatlandırıldığı anda dağıtım tesisi olarak kabul edilerek ilgili dağıtım şirketine devredilir. Bu tesislerin devrine ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından yayımlanacak bir tebliğ ile düzenlenir.

Üretim tesislerinin sisteme bağlantısı için, genişleme yatırımı ve/veya yeni yatırım yapılmasının gerekli olduğu ve Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi'nin ya da dağıtım şirketlerinin yeterli finansmanının mevcut olmadığı hallerde, söz konusu yatırım, bağlantı talebinde bulunan tüzel kişi veya tüzel kişilerce yapılabilir ve Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketine veya ilgili dağıtım şirketine devredilir. Yapılan yatırımın tutarı, tüzel kişi veya tüzel kişiler ile Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi veya ilgili dağıtım şirketi arasında yapılacak tesis sözleşmesi ile bağlantı ve sistem kullanımı anlaşması çerçevesinde, yıllık sistem kullanım bedelinden düşülmek suretiyle geri ödenir. Ödenecek miktarın tespitinde ödeme süresince ilave edilecek faiz de yer alır ve söz konusu faiz oranı, Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi veya ilgili dağıtım şirketi tarafından yapılan teklif çerçevesinde Kurul tarafından belirlenir. Faiz dahil yatırıma ilişkin maliyetlerin yedi yıl içerisinde karşılanamaması halinde, bakiye tutar, Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi veya ilgili dağıtım şirketi tarafından yedinci yılın sonundan itibaren 1 yıl içerisinde, yatırımı yapan tüzel kişiye defaten ödenir.

c- Üretim ve otoproduktör lisansı sahibi tüzel kişilere aşağıdaki teşvikler sağlanır:

1) Üretim tesislerinin işletmeye giriş tarihlerinden itibaren 2012 yılı sonuna kadar iletim sistemi sistem kullanımı bedellerinden yüzde elli indirim yapılır.

2) 2012 yılı sonuna kadar işletmeye girecek üretim tesislerinin yatırım döneminde, üretim tesisleriyle ilgili yapılan işlemler ve düzenlenen kağıtlar damga vergisi ve harçtan müstesnadır."

"GEÇİCİ MADDE 15 - 3096 sayılı Kanun çerçevesinde gerçekleştirilmiş olan projeler kapsamında ilgili şirketlerle mülga Elektrik Enerjisi Fonu arasında imzalanan Fon Anlaşmaları gereğince, Fon tarafından sağlanan ve sağlanacak olan ve şirketlerin satış tarifelerine yansıtılmak suretiyle, şirketlere ilave kaynak sağlanarak Fon'a geri ödenmesi öngörülen kredilerin geri ödenmesinde faiz uygulanmaz."

"GEÇİCİ MADDE 16- Bu kanunun gerçği olarak, 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanununa dayalı olarak çıkarılan yönetmelik ve tebliğlerde yapılması gerekli değışiklikler, bu Kanunun yürürlüğe girmesini izleyen 45 gün içerisinde gerçekleştirilir."

"GEÇİCİ MADDE 17- Otoprodüktör gruplarına, mevcut lisanslarındaki hakları korunarak 2008 yılı sonuna kadar üretim lisansı verilir. Bunun için otoprodüktör gruplarınca bu Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra altı ay içerisinde Kuruma başvurulur. Kurul, otoprodüktör grup ortaklarının haklarının korunması için gereken önlemleri alır. Bu tarihten sonra kuruma otoprodüktör grubu lisansı başvurusunda bulunulamaz, yapılan başvurular üretim lisansı başvurusu kapsamında değerlendirilir."

MADDE 10- 6.6.2002 tarihli ve 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununun Geçici 4 üncü maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 5- 31.12.2012 tarihine kadar, Kanuna ekli (1) sayılı listenin (A) cetvelinde yer alan 2710.19.61.00.00,2710.19.63.00.00,2710.19.65.00.00 ve 2710.19.69.00.00 G.T.İ.P. numaralı malların yalnızca elektrik üretiminde kullanılmak üzere teslimi ile birincil yakıtı doğalgaz ve ikincil yakıtı akaryakıt olan santrallara Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı talimatı veya onayı ile Kanuna ekli (1) sayılı listenin (A) cetvelinde yer alan 2710.19.41.00.11, 2710.19.41.00.19, 2710.19.45.00.11 ve 2710.19.49.00.11 G.T.İ.P. numaralı malların aynı amaçla kullanılmak üzere teslimi vergiden müstesnadır.

Maliye Bakanlığı, bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir."

MADDE 11- (a) 04.12.1984 tarihli ve 3093 sayılı TRT Gelirleri Kanununun 4 üncü maddesinin 06.07.1999 tarihli ve 4397 sayılı Kanun ile değışik 4 üncü maddesinin (c) bendi ile 5 inci maddesinin (c) bendi aşağıdaki şekilde değıştirilmiştir:

"c) Nihai tüketiciye elektrik enerjisi satışı yapan lisans sahibi tüzel kişiler, iletim, dağıtım ve perakende satış hizmetlerine ilişkin bedeller hariç olmak üzere, elektrik enerjisi satış bedelinin Bakanlar Kurulu Kararıyla Türkiye Radyo Televizyon Kurumunun ilgili yıl bütçesi dikkate alınmak suretiyle belirlenecek sabit bir orana tekabül eden payı (Katma Değer Vergisi, diğer vergiler, fon ve paylar ile v.b. kesintiler hariç) faturalarında ayrıca gösterir ve bu kapsamdaki bedelleri Türkiye Radyo Televizyon Kurumuna intikal ettirirler. Bu oran hiçbir şekilde % 2 den fazla olamaz."

"c) Nihai tüketiciye elektrik enerjisi satışı yapan lisans sahibi tüzel kişilerce, bu Kanunun 4 üncü maddesinin (c) bendine göre hesaplanacak bedeller en geç tahakkuku takip eden 2. ayın 25'inde Türkiye Radyo Televizyon Kurumunun göstereceği banka hesabına ödenir ve tahakkuk cetvelleri aynı süre içinde Türkiye Radyo Televizyon Kurumuna gönderilir.

Nihai tüketiciye elektrik enerjisi satışı yapan lisans sahibi tüzel kişiler üçer aylık dönem bilançoları kesinleştğinde, o dönemin ödemeleri ile bilançoaya göre ortaya çıkacak farklar müteakip ayın sonuna kadar taraflarca mutabakatı yapılarak tasfiye edilir.

Ödemelerin geciktirilmesi halinde, her geçen ay ve kesri için, nihai tüketiciye elektrik enerjisi satışı yapan lisans sahibi tüzel kişilere 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında öngörülen gecikme zammı oranında gecikme faizi uygulanır. Kurum alacağı 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu hükümlerince takip ve tahsil olunur."

MADDE 12- 18.4.2001 tarihli ve 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanununun geçici 2 nci maddesinin (1) inci fıkrasının ilk cümlesi "BOTAŞ, bu Kanunun yayımlandığı tarihten sonra ithalatı ulusal tüketimin yüzde yirmisi oranına düşünceye kadar, spot sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) ithalatı haricinde yeni doğal gaz alım sözleşmesi yapamaz." şeklinde değiştirilmiş ve üçüncü fıkrasının sonuna gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

"Ancak bu hükümler, sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) ithalatı için uygulanmaz. Ayrıca arz-talep dengesizliğinin giderilmesi ve arz güvenliğinin sağlanması amacıyla yapılacak spot sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) ithalatında bu Kanunun 4 üncü Maddesinin (4) üncü fıkrasının (a) bendinin (2) , (3) ve (4) numaralı alt bentleri ve (4) numaralı alt bendini takip eden 1. paragrafta belirtilen şartlar aranmaz. Uzun dönem sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) ithalat anlaşması bulunmayan şirketler, herhangi bir piyasadan spot sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) ithalatı yapamaz.

Sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) ithalat lisansları için bu Kanunun 4 üncü maddesinin 2 nci fıkrasında yer alan altmış günlük süre otuz gün olarak uygulanır.

BOTAŞ'ın spot sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) ithalatında 4.1.2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu hükümleri uygulanmaz."

MADDE 13- 18.4.2001 tarihli ve 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanununun 7 nci maddesinin (a) bendinin (3) numaralı alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

"Doğal gaz piyasa faaliyeti yapan herhangi bir tüzel kişi, kendi faaliyet alanı dışında faaliyet gösteren tüzel kişilerden sadece birine iştirak edebilir; ancak ayrı bir şirket kuramaz. İştirak ettiği tüzel kişi üzerinde doğrudan veya dolaylı olarak o tüzel kişinin sermayesinin veya ticari mal varlığının yarısından fazlasını veya oy haklarının yarısından fazlasını kullanma hakkına ya da denetim kurulu, yönetim kurulu veya tüzel kişiyi temsile yetkili organların üyelerinin yarısından fazlasını atama hakkına ya da işlerini idare etme hakkına sahip olamaz. Kendi faaliyet alanında, faaliyet gösteren hiç bir tüzel kişiye iştirak edemez ve şirket kuramaz. BOTAŞ'ın mevcut iştirakleri, uluslararası projeler için kurulacak şirketleri ve gerçekleştireceği iştirakleri için bu madde hükmü uygulanmaz."

MADDE 14- 5627 sayılı Enerji Verimliliği Kanununun 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (ğ) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve (h) bendi fıkra metninden çıkarılmıştır.

"ğ) Yakma tesislerinde yer alan kazanların, brülörlerin, kat kaloriferi ve kombilerin, elektrik motorlarının, klimaların, elektrikli ev aletlerinin ve ampullerin sınıflandırılmasına ve asgari verimlerinin belirlenmesine ilişkin usul ve esaslar Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından belirlenir ve asgari sınırları sağlamayanların satışına izin verilmez."

MADDE 15- 5627 sayılı Enerji Verimliliği Kanununun Geçici 6 ncı maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"(3) Bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren iki yıl süreyle 7 nci maddenin birinci fıkrasının (ğ) bendinde yer alan asgari sınırları sağlama şartı aranmaz."

MADDE 16- 5346 sayılı Kanunun 8 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 8- (1) Orman vasıflı olan veya Hazinesin özel mülkiyetinde ya da Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmazlardan bu Kanun kapsamındaki yenilenebilir enerji kaynaklarından elektrik enerjisi üretimi yapılmak amacıyla tesis, ulaşım yolları ve şebekeye bağlantı noktasına kadarki enerji nakil hattı için kullanılacak olanlar hakkında Çevre ve Orman Bakanlığı veya Maliye Bakanlığı tarafından bedeli karşılığında izin verilir, kiralama yapılır, irtifak hakkı tesis edilir veya kullanma izni verilir.

(2) Bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen amaçlarda kullanılacak olan taşınmazların 25/2/1998 tarihli ve 4342 sayılı Mera Kanunu kapsamında bulunan mera, yaylak, kışlak ile kamuya ait otlak ve çayır olması halinde, 4342 sayılı Mera Kanunu hükümleri uyarınca bu taşınmazlar, tahsis amacı değiştirilerek Hazine adına tescil edilir. Bu taşınmazlara ilişkin olarak, Maliye Bakanlığı tarafından bedeli karşılığında kiralama yapılır veya irtifak hakkı tesis edilir.

(3) 2011 yılı sonuna kadar devreye alınacak bu tesislerden, ulaşım yollarından ve şebekeye bağlantı noktasına kadarki enerji nakil hatlarından yatırım ve işletme dönemlerinin ilk on yılında izin, kira, irtifak hakkı ve kullanma izni bedellerine yüzde seksen beş indirim uygulanır. Orman Köylüleri Kalkındırma Geliri, Ağaçlandıırma ve Erozyon Kontrolü Geliri alınmaz.

(4) Bu Kanun kapsamındaki hidroelektrik üretim tesislerinin rezervuar alanında bulunan Hazinesin özel mülkiyetindeki ve Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki taşınmaz mallar için Maliye Bakanlığı tarafından bedelsiz olarak kullanma izni verilir."

MADDE 17- 03.05.1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanununun 9 uncu maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Bakanlık gerekli görülen hallerde, kamu yapıları ve enerji tesisleriyle ilgili alt yapı, üst yapı ve iletim hatlarına ilişkin imar planı ve değişikliklerinin, umumi hayata müessir afetler dolayısıyla veya toplu konut uygulaması veya Gecekondu Kanununun uygulanması amacıyla yapılması gereken planların ve plan değişikliklerinin, birden fazla belediyeyi ilgilendiren metropoliten imar planlarının veya içerisinde veya civarından demiryolu veya karayolu geçen, hava meydanı bulunan veya havayolu veya denizyolu bağlantısı bulunan yerlerdeki imar ve yerleşme planlarının tamamını veya bir kısmını, ilgili belediyelere veya diğer idarelere bu yolda bilgi vererek ve gerektiğinde işbirliği sağlayarak yapmaya, yaptırmaya, değiştirmeye ve re'sen onaylamaya yetkilidir."

MADDE 18- 25.02.1998 tarihli ve 4342 sayılı Mera Kanununun 14 üncü maddesinin birinci fıkrasının (g) bendinden sonra gelmek üzere (h) bendi eklenmiş ve dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"h) Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun talebi üzerine, 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu, 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanunu ve 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu hükümlerine göre, elektrik, doğal gaz ve petrol piyasası faaliyetleri için gerekli bulunan, "

"(4) Durum ve sınıfı çok iyi veya iyi olan mera, yaylak ve kışlaklarda birinci fıkranın (a), (f), (g) ve (h) bentleri hariç, tahsis amacı değişikliği yapılamaz. "

MADDE 19- 20.12.2003 tarih ve 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanununun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (39) numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve 9 uncu maddesinin sekizinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

"39. Taşıma: Ham petrol ve akaryakıtların, kabotaj kapsamında denizyolu ve demiryolu taşıma araçlarıyla yapılan nakil faaliyetlerini,"

MADDE 20- 5728 sayılı Temel Ceza Kanunlarına Uyum Amacıyla Çeşitli Kanunlarda ve Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 493 üncü maddesi ile değişik 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanununun 12 nci maddesinin (d) fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Kurumun para, evrak ve her çeşit malları Devlet malı hükmündedir. Görevleri ile ilgili olarak suç işleyen Kurul Başkanı ve üyeleri ile Kurum personeli Devlet memurları gibi cezalandırılır. Kurul üyeleri ve personeline karşı işlenen suçlar Devlet memuruna karşı işlenmiş sayılır. Görevleri ile ilgili olarak suç işleyen Kurul Başkanı ve üyeleri ile Kurum personeli hakkında soruşturma ve kovuşturmalar 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanuna göre yapılır."

MADDE 21- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 22- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

C. Çiçek

Devlet Bakanı

M. Aydın

Devlet Bakanı

N. Çubukçu

Adalet Bakanı

M. A. Şahin

Dışişleri Bakanı

A. Babacan

Bayındırlık ve İskân Bakanı

F. N. Özak

Tarım ve Köyşleri Bakanı

M. M. Eker

En. ve Tab. Kay. Bakanı

M. H. Güler

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

H. Yazıcı

Devlet Bakanı

M. Başesgioğlu

Devlet Bakanı

M. Şimşek

Millî Savunma Bakanı

M. V. Gönül

Maliye Bakanı

K. Unakıtan

Sağlık Bakanı

R. Akdağ

Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı

F. Çelik

Kültür ve Turizm Bakanı

E. Günay

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

N. Ekren

Devlet Bakanı V.

M. Aydın

Devlet Bakanı

M. S. Yazıcıoğlu

İçişleri Bakanı

B. Atalay

Millî Eğitim Bakanı

H. Çelik

Ulaştırma Bakanı V.

M. H. Güler

Sanayi ve Ticaret Bakanı

M. Z. Çağlayan

Çevre ve Orman Bakanı

V. Eroğlu

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN
ELEKTRİK PİYASASI KANUNU VE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1- 20/2/2001 tarihli ve 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun 1 inci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan (10), (18), (32), (37), (38), (39) ve (42) numaralı bentler aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve fıkraya aşağıdaki (53) numaralı bent eklenmiştir.

“10. Kontrol: Bir tüzel kişi üzerinde ayrı ayrı ya da birlikte, fiilen ya da hukuken belirleyici etki uygulama olanağını sağlayan hakları, sözleşmeler veya başka araçlarla ve özellikle bir tüzel kişinin malvarlığının tamamı veya bir kısmı üzerinde mülkiyet veya işletilmeye müsait bir kullanma hakkıyla veya bir tüzel kişinin organlarının oluşumunda veya kararları üzerinde belirleyici etki sağlayan hakları veya sözleşmelerle meydana getirilen hakları,

“18. Tedarikçi: Elektrik enerjisi ve/veya kapasite sağlayan üretim şirketleri, otoprodüktörler, otoprodüktör grupları, toptan satış şirketleri ve perakende satış lisansına sahip şirketleri,

“32. Dağıtım tesisi: İletim tesislerinin ve dağıtım gerilim seviyesinden bağlı üretim tesislerine ait şalt sahalarının bittiği noktadan itibaren elektrik dağıtımı için tesis edilmiş tesis ve şebekeyi,”

“37. Yan Hizmetler Yönetmeliği: Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi tarafından hazırlanacak ve Kurul tarafından onaylanarak yürürlüğe girecek, iletim lisansı hükümleri uyarınca iletim sistemine veya dağıtım lisansı hükümleri uyarınca dağıtım sistemine bağlı ilgili tüzel kişilere uygulanacak, yan hizmetlerin tanımlarını ve yan hizmetlerin temin edilmesi ile ilgili usul ve esasları kapsayan kuralları,

38. Yan Hizmetler: Yan hizmetler yönetmeliği uyarınca iletim sistemine veya dağıtım sistemine bağlı ilgili tüzel kişilerce sağlanacak olan, iletim veya dağıtım sisteminin güvenilir şekilde işletimini ve elektriğin gerekli kalite koşullarında hizmete sunulmasını sağlamak üzere Yan Hizmetler Yönetmeliği’nde ayrıntılı olarak tanımlanan hizmetleri,

39. Enerji alım ve enerji satış anlaşmaları: Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt Anonim Şirketi’nin; mevcut sözleşmeler kapsamında TEAŞ’dan ve TEDAŞ’dan devralacağı anlaşmalarla Kanunun 2 nci maddesinin dördüncü fıkrasının (d) bendinin (1) numaralı alt bendi kapsamında Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt Anonim Şirketi tarafından imzalanabilecek anlaşmaları,”

“42. Kontrol anlaşması: Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi veya dağıtım şirketi ile özel direkt hattın mülkiyet sahibi ve/veya işletmecisi olan özel hukuk hükümlerine tabi tüzel kişi arasında, iletim ve dağıtım sistemlerinin kararlılığının ve işletme bütünlüğünün korunması amacıyla özel hukuk hükümlerine göre yapılan ikili anlaşmaları,”

“53. Uluslararası enterkonneksiyon şartı: Ulusal elektrik sisteminin diğer ülkelere ait elektrik sistemi ile senkron paralel; asenkron paralel veya ünite yönlendirmesi yöntemlerinden birinin kullanılmasıyla veya komşu ülkede oluşturulacak izole bölgenin beslenmesi yöntemiyle yapılacak enterkonneksiyonu,”

MADDE 2- 4628 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin dördüncü fıkrasının (a) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş; (b) bendinin üçüncü ve yedinci paragrafları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve bu bendin sonuna aşağıdaki paragraf eklenmiş; (c) bendinin beşinci paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve bu bendin sonuna aşağıdaki paragraf eklenmiş; (d) bendinin (1) numaralı alt bendinin ikinci ve üçüncü cümleleri ile (2) numaralı alt bendinin ikinci paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“a) Üretim faaliyeti gösterebilecek tüzel kişiler: Özel sektör üretim şirketleri, Elektrik Üretim Anonim Şirketi ve bağlı ortaklıkları, Elektrik Üretim Anonim Şirketinin yeniden yapılandırılmasıyla oluşan diğer kamu üretim şirketleri ile otoprodüktör ve otoprodüktör gruplarıdır. Özel sektör ve kamu üretim şirketleri, lisansları uyarınca gerçek ve tüzel kişilere elektrik enerjisi ve/veya kapasite satışı yapar.

1. Elektrik Üretim Anonim Şirketi; DSİ bünyesindeki üretim tesislerini bu Kanun hükümlerine göre devralır, TEAS' dan devralınan ve özel hukuk hükümlerine tabi tüzel kişilere devri yapılmamış üretim tesislerini kendisi ve/veya bağlı ortaklıkları ile Elektrik Üretim Anonim Şirketinin yeniden yapılandırılmasıyla oluşan diğer kamu üretim şirketleri vasıtasıyla işletir ya da gerektiğinde sistemden çıkarır.

Elektrik Üretim Anonim Şirketi, mevcut sözleşmeler kapsamında işletme hakkı devri yoluyla özel hukuk hükümlerine tabi tüzel kişilere devri yapılmış veya yapılacak tesis ve işletmelerin ve bunlara yapılacak ilave ve idame yatırımlarının mülkiyetini muhafaza eder. Elektrik Üretim Anonim Şirketi Ek Madde 3 kapsamında verilen görevleri yerine getirir.

2. Özel sektör üretim şirketleri; sahip oldukları, finansal kiralama yoluyla edindikleri veya işletme hakkını devraldıkları üretim tesisi ya da tesislerinde elektrik enerjisi üretimi ve satışı ile iştigal eden özel hukuk hükümlerine tabi tüzel kişilerdir.

Herhangi bir gerçek kişinin ya da özel sektör tüzel kişinin kontrol ettiği üretim şirketleri aracılığıyla sahip olacağı toplam elektrik enerjisi kurulu gücü, bir önceki yıla ait yayımlanmış Türkiye toplam elektrik enerjisi kurulu gücünün yüzde yirmisini geçemez.

3. Bir otoprodüktör ya da otoprodüktör grubu, bir takvim yılı içerisinde lisanslarına derç edilen yıllık ortalama elektrik enerjisi üretim miktarının yüzde yirmisini piyasada satabilir. Arz güvenliği açısından ihtiyaç duyulacak hallere münhasır olmak üzere, Kurul bu oranı artırabilir. Bir takvim yılı içinde Kurulca belirlenen orandan daha fazla elektrik enerjisinin piyasada satılması halinde üretim lisansı alınması zorunludur. Bu bent hükümleri, otoprodüktör ve otoprodüktör gruplarının Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi ile yaptıkları yan hizmet anlaşmaları kapsamında gerçekleştirdikleri üretim miktarları için uygulanmaz.

Otoprodüktör ve otoprodüktör gruplarının çalışma usul ve esasları, ortaklarına yapacakları satışın niteliğine ilişkin düzenlemeler ile ihtiyaç fazlası olarak ürettikleri elektriğin satışı, Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.”

“Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi; ayrıca, Kurul onayına tabi olan iletim, bağlantı ve sistem kullanım tarifelerini ve şebeke yönetmeliğini hazırlar, revize eder, denetler ve yük dağıtımı ile frekans kontrolünü gerçekleştirir, iletim sisteminde ikame ve kapasite artırımı yapar, gerçek zamanlı sistem güvenilirliğini izler, sistem güvenilirliğini ve elektrik enerjisinin öngörülen kalite koşullarında sunulmasını sağlamak üzere gerekli yan hizmetleri belirler ve bu hizmetleri Yan Hizmetler Yönetmeliği hükümleri doğrultusunda sağlar.”

“İletim şebekesi dışında, ulusal iletim sistemi için geçerli standartlara uygun olan ve üretim faaliyeti gösteren tüzel kişinin lisansı kapsamındaki üretim tesisi ile müşterileri ve/veya iştirakleri ve/veya serbest tüketiciler arasında özel direkt hat tesisi, Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi ile üretim faaliyeti gösteren tüzel kişi arasında yapılacak kontrol anlaşması ile mümkündür.”

“Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi, uluslararası enterkonneksiyon hatlarının ulusal sınırlar dışında kalan kısmının tesisi ve işletilmesini yapabilir ve/veya bu amaçla uluslararası şirket kurabilir ve/veya kurulmuş uluslararası şirketlere ortak olabilir ve bölgesel piyasaların işletilmesine ilişkin organizasyonlara katılabilir.”

“Dağıtım şirketleri, Yan Hizmetler Yönetmeliği hükümleri doğrultusunda yan hizmetleri sağlar.”

“Dağıtım şebekesi dışında, dağıtım sistemi için geçerli standartlara uygun olan ve üretim faaliyeti gösteren tüzel kişinin lisansı kapsamındaki üretim tesisi ile müşterileri ve/veya iştirakleri ve/veya serbest tüketiciler arasında, direkt hat tesis edecek tarafların mülkiyetindeki saha üzerinde özel direkt hat tesisi, dağıtım şirketi ile üretim faaliyeti gösteren tüzel kişi arasında yapılacak kontrol anlaşması ile mümkündür. Özel direkt hat tesis edilmesi, serbest tüketicilerin tedarikçilerini seçebilmelerine engel teşkil etmez. Bu fıkra bahsedilen üretim tesisinin iletim sistemine bağlı olması durumunda, kontrol anlaşması yapılmasına ilişkin esas ve usuller Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.”

“Mevcut imtiyaz ve uygulama sözleşmeleri kapsamında enerji alım ve satış anlaşmaları imzalayabilir, dağıtım şirketlerine karşı üstlendiği enerji alım ve satım taahhütleri ile sınırlı kalmak üzere, bir yılı aşmamak ve Kurul tarafından onaylanmak kaydıyla enerji alım anlaşmaları ve Hükümetler arası anlaşmalar kapsamında elektrik enerjisi ithalat ve/veya ihracat anlaşmaları imzalayabilir.”

“Herhangi bir gerçek kişinin ya da özel sektör tüzel kişinin kontrol ettiği toptan satış şirketleri aracılığıyla toptan satışını yapabilecekleri elektrik enerjisi miktarı, piyasada bir önceki yılda tüketilen toplam elektrik enerjisi miktarının yüzde onunu geçemez.”

MADDE 3- 4628 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin (3) numaralı alt bendinin beşinci paragrafının sonuna aşağıdaki cümle eklenmiş; üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı maddenin sonuna aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Dağıtım şirketleri, üretim ve perakende satış faaliyetlerini, 1/1/2013 tarihinden itibaren ancak ayrı tüzel kişilikler altında yürütürler.”

“Yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı, kurulu gücü azami beş yüz kilovatlık üretim tesisi ile mikro kojenerasyon tesisi kuran gerçek ve tüzel kişiler, lisans alma ve şirket kurma yükümlülüğünden muaftır. Bu tüzel kişilerin ihtiyaçlarının üzerinde ürettikleri elektrik enerjisinin sisteme verilmesi halinde uygulanacak teknik ve mali usul ve esaslar Kurum tarafından çıkartılacak bir yönetmelikle belirlenir.”

“Rüzgâr enerjisine dayalı üretim tesisi kurmak üzere yapılmış veya yapılacak olan lisans başvuruları kapsamında, bu Kanun ile 5627 sayılı Enerji Verimliliği Kanunu kapsamında Elektrik İşleri Etüt İdaresi Genel Müdürlüğü tarafından yapılacak teknik değerlendirme ve ardından Kurum tarafından yapılacak değerlendirme sonucunda lisans almak için gerekli koşulları sağlayan başvuru sahipleri belirlenir. Yapılan belirleme sonucunda da aynı bölge ve/veya aynı trafo merkezi için birden fazla başvurunun bulunması durumunda, bu başvurular Kurum tarafından Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi’ne gönderilir. Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi tarafından bu durumda olan başvurular arasından sisteme bağlanacak olanı belirlemek için yarışma yapılır. Yapılan yarışmada, Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi’ne işletmeye girdikten sonra yönetmelikle belirlenecek bir süre boyunca üretilecek kWh başına ödenecek en yüksek katkı payını teklif ve taahhüt eden başvuru sahibi belirlenerek yarışma sonuçları Kuruma gönderilir. Lisans verilmesine ilişkin tüm hak ve yetkiler Kurula aittir. Katkı payı gelirleri Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi tarafından münhasıran sisteme bağlanacak üretim tesisleri için gerekli iletim yatırımlarının finansmanında kullanılır. Yarışmaya ve yarışma sonunda belirlenen katkı payının ödenmesine ilişkin usul ve esaslar Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi tarafından hazırlanacak ve Kurum tarafından onaylanacak yönetmelikle düzenlenir.

Üretim tesisi yatırımını ilgili mevzuat çerçevesinde belirlenen süreler içerisinde gerçekleştiremeyen tüzel kişilerin ilgili lisansı iptal edilir. Lisansı iptal edilen tüzel kişi ile Kurumca sorumlulukları tespit edilmiş bulunmak kaydıyla; bu tüzel kişilikte yüzde ondan fazla paya sahip ortaklar ile görevden ayrılmış olan veya halen görevde bulunan yönetim kurulu başkan ve üyeleri lisans iptalini takip eden üç yıl süreyle lisans başvurusunda bulunamaz, lisans başvurusu yapan tüzel kişiliklerde doğrudan veya dolaylı pay sahibi olamaz.”

MADDE 4- 4628 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinin sonuna aşağıdaki fıkralar ilave edilmiştir.

“Elektrik Üretim Anonim Şirketi ve/veya müessese, bağlı ortaklık, iştirak, işletme ve işletme birimleri ile varlıkları özelleştirme programına alınsa bile bunların bağlı oldukları Bakanlık veya kurumları ile ilgileri ve önceki statüleri, mülkiyetinin bağlı bulundukları kurum ve/veya kuruluşlara aidiyeti aynen devam eder. Ancak, bu kuruluşların özelleştirmeye hazırlanmalarına yönelik teknik, mali, idari ve hukuki işlemler ile özelleştirilmelerine ilişkin iş ve işlemler, 24/11/1994 tarihli ve 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun hükümleri çerçevesinde gerçekleştirilir.

Elektrik Üretim Anonim Şirketi ve/veya müessese, bağlı ortaklık, iştirak, işletme ve işletme birimleri ile varlıklarının özelleştirilmelerinden elde edilen gelirlerin Özelleştirme İdaresi Başkanlığı tarafından yapılan masraflar düşüldükten sonra kalan kısmı izleyen onbeş gün içinde Özelleştirme İdaresi Başkanlığınca Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı merkez ödemelerini yapan muhasebe birimi hesaplarına aktarılır. Aktarılan bu tutarlar aynı birim tarafından genel bütçenin (B) işaretli cetveline özel gelir kaydedilir. Kaydedilen bu tutarın yüzde seksenini, enerji altyapı yatırımlarında kullanılmak üzere; Bakanlık görüşleri doğrultusunda Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi, Elektrik Üretim Anonim Şirketi, Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu ve Boru Hatlarıyla Petrol Taşıma Anonim Şirketine sermayeleri artırılmak suretiyle ve yatırımlarıyla ilişkilendirilerek ödenmek üzere Hazine Müsteşarlığı bütçesine, yüzde yirmisini ise enerji üretimleri ile ilgili hidroelektrik santrallerinin yatırımlarında kullanılmak üzere Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü bütçesine özel ödenek kaydetmeye Maliye Bakanı yetkilidir. Özel gelir ve ödenek kaydedilen tutarlardan yılı içerisinde kullanılmayan kısımları ertesi yıl bütçelerine devren gelir ve ödenek kaydetmeye Maliye Bakanı yetkilidir. Yatırım ödenekleri yılı yatırım programı ile ilişkilendirilir.”

MADDE 5- 4628 sayılı Kanunun 15 inci maddesinin (c) fıkrasının üçüncü paragrafının ilk cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki (f), (g) fıkraları eklenmiştir.

“Kamu tüzel kişiliğini haiz lisans sahibi tüzel kişilerce yürütülen üretim, iletim veya dağıtım faaliyetleri için gerekli olan taşınmazlarla ilgili kamulaştırma işlemleri, bu tüzel kişiler tarafından yapılır ve kamulaştırılan taşınmazlar üretim iletim veya dağıtım tesislerinin mülkiyetine sahip olan ilgili kamu tüzel kişileri adına tescil edilir.”

“f) Kurumca bu Kanuna göre yapılacak her türlü tebligat hakkında 11/2/1959 tarihli 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümleri uygulanır, ancak, ilanen yapılacak tebligatlar Resmi Gazetede yayımlanır.

g) Elektrik enerjisi üretim, iletim ve dağıtım faaliyeti gösteren kamu tüzel kişileri, gerekli hallerde üretim, iletim ve dağıtım tesislerinin işletilmesi ve bakım onarım işlerini tabi oldukları ihale mevzuatı çerçevesinde hizmet alınması yoluyla yaptırabilirler.”

MADDE 6- 4628 Sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Arz Güvenliği

EK MADDE 3- a) Görev ve sorumluluklar:

Bakanlık, elektrik enerjisi arz güvenliğinin izlenmesinden ve arz güvenliğine ilişkin tedbirlerin alınmasından sorumludur. Arz güvenliği bağlamında;

1) Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi, iletim kısıtlarını asgari seviyeye indirecek şekilde iletim şebekesinin planlanmasından, tesisinden, işletilmesinden, sistem güvenilirliğinin muhafaza edilmesinden ve üretim kapasite projeksiyonu ile 20 yıllık Uzun Dönem Elektrik Enerjisi Üretim Gelişim Planının hazırlanmasından sorumludur. Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi, sistem güvenirliliğinin muhafaza edilmesini teminen ve yeterli kapasite olmaması nedeniyle oluşabilecek bölgesel sistem ihtiyaçlarını karşılamak üzere, yan hizmetler anlaşmaları kapsamında yeni üretim tesisi yaptırmak ve/veya mevcut üretim tesislerinin kapasitelerini kiralamak amacıyla ihale yapabilir. İhaleler çerçevesinde Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi tarafından ödenecek kapasite kiralama bedeli sistem işletim fiyatına yansıtılmak suretiyle, enerji bedeli ise kullanım amacına bağlı olarak Dengeme ve Ulaştırma Yönetmeliği çerçevesinde piyasa katılımcılar tarafından ve/veya ticari yan hizmetler anlaşmaları kapsamında sistem işletim fiyatına yansıtılmak suretiyle karşılanır. Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi tarafından yan hizmetler anlaşmaları kapsamında kapasite kiralanması amacıyla yapılacak ihaleye ilişkin usul ve esaslar, bu Kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren 3 ay içerisinde Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi tarafından hazırlanacak ve Kurul tarafından onaylanarak yürürlüğe girecek yönetmelik ile düzenlenir.

2) Perakende satış lisansına sahip dağıtım şirketleri, bölgelerindeki serbest olmayan tüketicilerin elektrik enerjisi ve kapasite talebini karşılamakla yükümlüdürler. Söz konusu tüzel kişiler her yıl Aralık ayı sonuna kadar, gelecek 5 yıl için, tahmin ettikleri elektrik enerjisi puant güç taleplerini, ihtiyaç duydukları elektrik enerjisi miktarını, bu miktarın temini için yaptıkları sözleşmeleri ve ilave enerji/kapasite ihtiyaçlarını Kuruma bildirmek zorundadır.

3) Serbest tüketicilerin elektrik enerjisi talebini karşılayan tedarikçiler her yıl, serbest tüketicilerle yaptıkları sözleşmeler kapsamında enerjiyi temin edecekleri kaynakları, bir önceki yılın Aralık ayı sonuna kadar tedarikçi bazında Kuruma bildirmek zorundadır.

4) Kurum, lisans verilen üretim tesislerinin gerçekleştirmelerinin izlenmesinden, ilgili mevzuat kapsamında bu tesislerin öngörülen zamanda devreye girmesi için gerekli önlemlerin alınmasından, Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi tarafından yapılacak arz-talep dengesi çalışmalarında kullanılmak üzere, 5 yıl içerisinde işletmeye girecek ve arz hesabında dikkate alınacak lisanslı yeni üretim kapasite miktarlarının Bakanlığa düzenli aralıklarla bildirilmesinden sorumludur.

b) Gerekli kurulu gücün yeterli yedek kapasite ile oluşturulması:

Arz güvenliğinin temini için gerekli yedek kapasite de dâhil olmak üzere yeterli kurulu güç kapasitesinin oluşturulması amacıyla kapasite mekanizmaları oluşturulur. Kapasite mekanizmalarının oluşturulmasına ilişkin usul ve esaslar bu Kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren 6 ay içerisinde, Kurum görüşü alınarak Bakanlık tarafından hazırlanacak ve Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe girecek yönetmelikle belirlenir.

c) Arz güvenliğinin izlenmesi ve değerlendirilmesi:

Gelecek 20 yılı kapsayan Türkiye Elektrik Enerjisi Talep Projeksiyonu Raporu, her iki yılda bir Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı ve Kurum görüşleri de alınmak suretiyle Bakanlık tarafından hazırlanır ve yayımlanır.

Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi, Türkiye Elektrik Enerjisi Talep Projeksiyonu Raporunun yayımlanmasını müteakiben, gelecek 20 yılı kapsayacak şekilde yapılan talep tahminini, mevcut arz potansiyelini, potansiyel arz imkânlarını, yakıt kaynaklarını, iletim ve dağıtım sisteminin ya-

pısı ve gelişme planlarını, ithalat ve/veya ihracat imkânlarını ve kaynak çeşitliliği politikalarını dikkate alarak enerji politikalarının belirlenmesinde yararlanmak üzere Uzun Dönem Elektrik Enerjisi Üretim Gelişim Planı'nı hazırlayarak Bakanlığın onayına sunar. Bu plan onaylanmasını müteakip Bakanlık tarafından yayımlanır.

Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi, üretim kapasite projeksiyonu kapsamında her yıl gelecek 5 yılı kapsayacak şekilde, Uzun Dönem Elektrik Enerjisi Üretim Gelişim Planına göre gerçekleştirmeler ile kısa ve orta dönem arz-talep dengesini belirleyerek Bakanlığa ve Kuruma sunar.

Bakanlık, her yıl 31 Aralık tarihine kadar, yukarıda belirtilen çalışmaların ve Kurum tarafından hazırlanan Elektrik Piyasası Gelişim Raporunun sonuçlarına göre arz-talep dengesini, kaynak çeşitliliğini, iletim ve dağıtım sistemi ile üretim tesislerinin durumunu dikkate alarak Elektrik Enerjisi Arz Güvenliği Raporunu hazırlar ve Bakanlar Kuruluna sunar. Rapor, elektrik piyasasının gelişimi ve işlemesi hakkında değerlendirmeleri ve arz güvenliği açısından tespitleri, sorunları ve çözüm önerilerini kapsar.

Elektrik üretim yatırımlarının elektrik enerjisi talebini karşılayamaması ve/veya puant gücün belirli bir yedekle karşılanmasında yetersiz kalınacağına tespiti halinde, tedarikçilerin talebini karşılamak üzere Bakanlar Kurulu Kararıyla merkezi bir yarışma düzenlenebilir. Bu yöntemlere ilişkin usul ve esaslar bu Kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren 6 ay içerisinde Kurum görüşü alınmak suretiyle Bakanlık tarafından hazırlanacak ve Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe girecek yönetmelikle belirlenir.

Yukarıda öngörülen tedbirlerle de arz güvenliğinin sağlanamayacağına Bakanlık tarafından tespit edilmesi halinde, kamu elektrik üretim şirketlerine gerekli üretim tesisi yapma görevi de dahil arz güvenliği bakımından gerekli görülen tedbirleri almaya Bakanlar Kurulu yetkilidir."

MADDE 7- 4628 sayılı Kanunun Geçici 9 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 9- 31/12/2012 tarihinde sona erecek geçiş döneminde düzenlemeye tâbi tarifeler üzerinden elektrik enerjisi satın alan tüketicileri, dağıtım bölgeleri arası maliyet farklılıkları nedeniyle var olan fiyat farklılıklarından kısmen veya tamamen koruyacak şekilde tesis edilmiş ve uygulamaya ilişkin hususları tebliğle düzenlenmiş olan fiyat eşitleme mekanizması uygulanır. Tüm kamu ve özel dağıtım şirketleri fiyat eşitleme mekanizması içerisinde yer alır.

Geçiş dönemi süresince ulusal tarife uygulamasının gerekleri esas alınır ve ulusal tarifede çapraz sübvansiyon uygulanır. Ulusal tarife Kurumca hazırlanır ve Kurul onayıyla yürürlüğe girer. Kurul onaylı çapraz sübvansiyon ancak Bakanlar Kurulu kararı ile değiştirilebilir.

Geçiş dönemi süresince tüm hesaplar ilgili mevzuata göre ayrıştırılarak tutulur."

MADDE 8- 4628 sayılı Kanunun Geçici 10 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 10- Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt Anonim Şirketi, Elektrik Üretim Anonim Şirketi, perakende satış lisansı sahibi dağıtım şirketleri, Elektrik Üretim Anonim Şirketinin yeniden yapılandırılmasıyla oluşan gruplar adına Elektrik Üretim Anonim Şirketi veya kamu üretim şirketleri arasında, süresi beş yılı aşmamak kaydıyla enerji alım-satımına ilişkin geçiş dönemi anlaşmaları imzalanır. Bu süre, Bakanlık görüşü alınarak Bakanlar Kurulu kararı ile en fazla iki yıl uzatılabilir. Söz konusu anlaşmalara ilişkin hak ve yükümlülükler, üretim ve dağıtım varlıklarının özelleştirilmesine paralel olarak lisans sahiplerine ait olur. Bu anlaşmalar damga vergisinden müstesnadır."

MADDE 9- 4628 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 13- 31/12/2010 tarihine kadar, ülke içerisinde oluşturulacak izole bölge besleme yöntemiyle de elektrik enerjisi ithal edilebilir. Bu süre Kurul kararıyla uzatılabilir.

GEÇİCİ MADDE 14- Kısa dönemde gerekli arz kapasitesinin yeterli bir yedekle oluşturulması amacıyla aşağıdaki tedbirler uygulanır:

a) Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt Anonim Şirketi, Kanunun 2 nci maddesinin dördüncü fıkrasının (d) bendinde belirtilen koşullara bağlı olmadan ihale yapmak suretiyle, lisans sahibi tüzel kişilere ait mevcut veya işletmeye girecek üretim tesislerinin üretimlerinin satın alınması için enerji alım sözleşmeleri yapar. Sözleşmelerin süresi 31/12/2012 tarihini geçemez. Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt Anonim Şirketi tarafından satın alınacak olan enerji, geçiş dönemi sözleşmeleri kapsamında, tüketimleri oranında perakende satış lisansı sahibi dağıtım şirketlerine satılır.

b) Herhangi bir dağıtım merkezine bağlanmadan doğrudan iletim tesisi şalt sahalarının dağıtım gerilimi seviyesindeki fiderlerine doğrudan bağlanması Kurul tarafından uygun görülen ve sadece ilgili üretim tesisinin şebekeye bağlanması amacıyla tesis edilecek olan bağlantı hatları, üretim faaliyeti gösteren ilgili tüzel kişiler tarafından tesis edilir ve bu tesisler münhasıran söz konusu üretim tesisinin üretiminin nakli için kullanıldığı sürece bu tüzel kişiler tarafından işletilir. Bu konuya ilişkin bağlantı ve sistem kullanım anlaşmaları Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi ile yapılır. Bu tesisler için kamulaştırılan taşınmazlar Hazine adına tescil edilir. Bu bağlantı hatlarının üretim faaliyeti gösteren başka bir tüzel kişi tarafından da kullanılması veya dağıtım sistemi ile irtibatlanması halinde hatlar, Maliye Bakanlığının görüşü alınmak kaydıyla ilgili dağıtım şirketine devredilir. Bu tesislerin devrine ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından yayımlanacak bir tebliğ ile düzenlenir.

31/12/2015 tarihine kadar, üretim tesislerinin sisteme bağlantısı için yeni iletim tesisi ve bu tesisin sisteme bağlanabilmesi için yeni iletim hatlarının yapılmasının gerekli olduğu hallerde; bu tesislerin yapımı için Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi'nin yeterli finansmanının mevcut olmaması durumunda, söz konusu yatırımlar, bu tesise bağlantı talebinde bulunan tüzel kişi veya kişilerce müştereken yapılabilir veya finanse edilebilir. Yapılan yatırımın tutarı ilgili tüzel kişi veya kişiler ile Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi arasında yapılacak tesis sözleşmesi ile bağlantı ve sistem kullanım anlaşmaları çerçevesinde geri ödenir. Geri ödeme süresi en fazla on yıldır. Bu konuya ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından çıkarılacak tebliğ ile düzenlenir.

c) 31/12/2012 tarihine kadar işletmeye girecek üretim ve otoprodüktör lisansı sahibi tüzel kişilere aşağıdaki teşvikler sağlanır:

1) Üretim tesislerinin, işletmeye giriş tarihlerinden itibaren beş yıl süreyle iletim sistemi sistem kullanım bedellerinden yüzde elli indirim yapılır.

2) Üretim tesislerinin yatırım döneminde, üretim tesisleriyle ilgili yapılan işlemler ve düzenlenen kâğıtlar damga vergisi ve harçtan müstesnadır.

d) 4283 sayılı Yap-İşlet Modeli ile Elektrik Enerjisi Üretim Tesislerinin Kurulması ve İşletilmesi ile Enerji Satışının Düzenlenmesi Hakkında Kanunun geçici 4 üncü maddesinin ikinci fıkrası kapsamında yerli kaynaklara dayalı elektrik üretimi amacıyla yapılacak yatırımların gerçekleştirilmesi için demiryolu ulaşım güzergahlarının değiştirilmesinin zorunlu olduğu hallerde, Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğüne (TCDD Genel Müdürlüğü) demiryolu ulaşım güzergahlarının değiştirilmesi işi, enerji yatırımını gerçekleştirecek firmaya, ilgili idareye ait birim fiyatlarla hesaplanacak yer değiştirmeye ilişkin yatırım bedelinden yüzde yirmibeş oranında indirim yapılarak belirlenen ve ilgili Bakan tarafından onaylanan bedelle yaptırılır. Ödenek karşılığı kaynağın aktarılmış olması koşuluyla söz konusu bedelin yarısı işin yüzde ellisinin bitimini müteakip, kalan kısmı ise işin bitimini takip eden altı ay içerisinde ve her halükarda 31/12/2012 tarihine kadar yapılır.

Bu işlerin finansmanında kullanılmak üzere, Özelleştirme Fonunun 1/6/2008-31/12/2012 tarihleri arasındaki dönemde oluşacak nakit fazlasından TCDD Genel Müdürlüğünün talebi üzerine Özelleştirme Yüksek Kurulu kararına göre belirlenecek tutar, Fon tarafından Hazine İç Ödemeler Muhasebe Birimi hesaplarına aktarılır ve ilgili yıl genel bütçesinin (B) işaretli cetveline gelir kaydedilir. Kaydedilen bu tutarları Yüksek Planlama Kurulu kararna istinaden ve TCDD Genel Müdürlüğünün sermayesine mahsuben ödenmek üzere, Hazine Müsteşarlığı yılı bütçesinin ilgili tertiplerine ödenek kaydetmeye Maliye Bakanı yetkilidir. Bu ödenekler yılı Yatırım Programı ile ilişkilendirilir.

e) Su Kullanım Hakkı ve İşletme Esaslarına İlişkin Anlaşmalar damga vergisi ve harçtan müstesnadır.

GEÇİCİ MADDE 15 - 3096 sayılı Kanun çerçevesinde gerçekleştirilmiş olan projeler kapsamında ilgili şirketlerle mülga Elektrik Enerjisi Fonu arasında imzalanan Fon Anlaşmaları gereğince, Fon tarafından sağlanan ve sağlanacak olan ve şirketlerin satış tarifelerine yansıtılmak suretiyle, şirketlere ilave kaynak sağlanarak Fon'a geri ödenmesi öngörülen kredilerin geri ödenmesinde faiz uygulanmaz.

GEÇİCİ MADDE 16- Otoprodüktör gruplarına, mevcut lisanslarındaki hakları korunarak 31/12/2008 tarihine kadar üretim lisansı verilir. Bunun için otoprodüktör gruplarınc bu Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra altı ay içerisinde Kuruma başvurulur. Kurul, otoprodüktör grup ortaklarının haklarının korunması için gereken önlemleri alır. Bu tarihten sonra kuruma otoprodüktör grubu lisansı başvurusunda bulunulamaz, yapılan başvurular üretim lisansı başvurusu kapsamında değerlendirilir."

MADDE 10- 6/6/2002 tarihli ve 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"**GEÇİCİ MADDE 5-** 31/12/2012 tarihine kadar, Kanuna ekli (I) sayılı listenin (A) cetvelinde yer alan 2710.19.61.00.11, 2710.19.61.00.19, 2710.19.63.00.11, 2710.19.63.00.19, 2710.19.65.00.11, 2710.19.65.00.19, 2710.19.69.00.11 ve 2710.19.69.00.99 G.T.İ.P. numaralı malların yalnızca elektrik üretiminde kullanılmak üzere teslimi ile birincil yakıtı doğalgaz ve ikincil yakıtı akaryakıt olan sant-rallara Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı talimatı veya onayı ile Kanuna ekli (I) sayılı listenin (A) cetvelinde yer alan 2710.19.41.00.11, 2710.19.41.00.18, 2710.19.45.00.11, 2710.19.45.00.12 ve 2710.19.49.00.11 G.T.İ.P. numaralı malların aynı amaçla kullanılmak üzere teslimi vergiden müstesnadır.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları Maliye Bakanlığı belirlemeye yetkilidir."

MADDE 11- 4/12/1984 tarihli ve 3093 sayılı Türkiye Radyo-Televizyon Gelirleri Kanununun 4 üncü maddesinin (c) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"c) Nihai tüketiciye elektrik enerjisi satışı yapan lisans sahibi tüzel kişiler, iletim, dağıtım ve perakende satış hizmetlerine ilişkin bedeller hariç olmak üzere, elektrik enerjisi satış bedelinin yüzde ikisi tutarındaki payı (Katma Değer Vergisi, diğer vergiler, fon ve paylar ile benzeri kesintiler hariç) faturalarında ayrıca gösterir ve bu kapsamdaki bedelleri Türkiye Radyo-Televizyon Kurumuna intikal ettirirler. Organize sanayi bölgeleri tüzel kişilikleri, serbest tüketici olarak tedarikçilerden katılımcıları için temin ettikleri enerjiye ilişkin olarak Türkiye Radyo-Televizyon Kurumuna ayrıca pay yatırmaz."

MADDE 12- 3093 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin (c) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“c) Nihai tüketiciye elektrik enerjisi satışı yapan lisans sahibi tüzel kişilerce, bu Kanunun 4 üncü maddesinin (c) bendine göre hesaplanacak bedeller en geç tahakkuku takip eden ikinci ayın yirmibeşinde Türkiye Radyo-Televizyon Kurumunun göstereceği banka hesabına ödenir ve tahakkuk cetvelleri aynı süre içinde Türkiye Radyo-Televizyon Kurumuna gönderilir.

Nihai tüketiciye elektrik enerjisi satışı yapan lisans sahibi tüzel kişiler üçer aylık dönem bilançoları kesinleştiğinde, o dönemin ödemeleri ile bilanço'ya göre ortaya çıkacak farklar mütacak ayın sonuna kadar taraflarca mutabakatı yapılarak tasfiye edilir.

Ödemelerin geciktirilmesi halinde, her geçen ay ve kesri için, nihai tüketiciye elektrik enerjisi satışı yapan lisans sahibi tüzel kişilere 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında öngörülen gecikme zammı oranında gecikme faizi uygulanır. Kurum alacağı 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu hükümlerince takip ve tahsil olunur.”

MADDE 13- 28/5/1986 tarihli ve 3291 sayılı Kanunun Ek 2 nci maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan “Elektrik enerjisi dağıtım alanında faaliyet gösteren kamu ve özel sektör kuruluşlarının” ibaresi “Nihai tüketiciye elektrik enerjisi satışı yapan lisans sahibi tüzel kişilerin” şeklinde değiştirilmiş ve fıkranın sonuna aşağıdaki ibareler eklenmiştir.

“Nihai tüketiciye elektrik enerjisi satışı yapan lisans sahibi tüzel kişilerin sektör altyapı giderlerine katkı payı, iletim, dağıtım ve perakende satış hizmetlerine ilişkin bedeller hariç olmak üzere belirlenir. Tedarikçiler bu bedeli faturalarında ayrıca gösterir ve tahakkuku takip eden ikinci ayın yirmisinde Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'na intikal ettirirler. Organize sanayi bölgeleri tüzel kişilikleri, serbest tüketici olarak tedarikçilerden katılımcıları için temin ettikleri enerjiye ilişkin olarak ayrıca katkı payı yatırmaz.”

MADDE 14- 26/5/1981 tarihli ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 35 inci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“20/2/2001 tarihli ve 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanununa göre elektrik enerjisini tedarik eden ve havagazını dağıtan kuruluşlar, satış bedeli ile birlikte bu verginin de tahsilinden ve ilgili belediyeye yatırılmasından sorumludurlar. Organize sanayi bölgelerinde tüketilen elektrik enerjisinin vergisini organize sanayi bölgeleri tüzel kişiliklerine elektriği temin eden kuruluş öder.”

MADDE 15- 2464 sayılı Kanunun 37 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 37- Verginin matrahı; elektriğin iletimi, dağıtım ve perakende satış hizmetlerine ilişkin bedelleri hariç olmak üzere, elektrik enerjisi satış bedeli ile havagazının satış bedelidir. Matraha vergi, fon ve paylar dahil edilmez.”

MADDE 16- 2464 sayılı Kanunun 39 uncu maddesinin birinci cümlesinde yer alan “Elektrik ve havagazını” ibaresi “Elektrik enerjisini tedarik eden veya havagazını” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 17- 18/4/2001 tarihli ve 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanununun 7 nci maddesinin (a) bendinin (3) numaralı alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

“3) Doğal gaz piyasa faaliyeti yapan herhangi bir tüzel kişi, kendi faaliyet alanı dışında faaliyet gösteren tüzel kişilerden sadece birine iştirak edebilir; ancak ayrı bir şirket kuramaz. İştirak ettiği tüzel kişi üzerinde doğrudan veya dolaylı olarak o tüzel kişinin sermayesinin veya ticari mal varlığının yarısından fazlasını veya oy haklarının yarısından fazlasını kullanma hakkına ya da denetim kurulu, yönetim kurulu veya tüzel kişiyi temsile yetkili organların üyelerinin yarısından fazlasını atama hakkına ya da işlerini idare etme hakkına sahip olamaz. Kendi faaliyet alanında, faaliyet gösteren hiç bir tüzel kişiye iştirak edemez ve şirket kuramaz. BOTAŞ'ın mevcut iştirakleri, uluslararası projeler için kurulacak şirketleri ve gerçekleştireceği iştirakleri için bu madde hükmü uygulanmaz.”

MADDE 18- 4646 sayılı Kanununun 11 inci maddesinin sondan bir önceki paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Bu maddede belirtilen esaslar doğrultusunda Kurum, bütün tarife türleri için tarifeler yönetmeliği hazırlar. Bu yönetmelik çerçevesinde, ilgili tüzel kişilerce tarife önerileri hazırlanır ve Kuruma sunulur. Kurum ilgili tüzel kişilerin mali verileri ve tarife önerileri ile piyasa verilerinden hareketle tarifeleri belirler. İlgili tüzel kişiler, Kurul tarafından onaylanan tarifeleri uygular. Tarife esasları ve limitleri Kurumca enflasyon ve diğer hususlar göz önüne alınarak yeniden ayarlanabilir."

MADDE 19- 4646 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin (d) fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"d) Kurumun para, evrak ve her çeşit malları Devlet malı hükmündedir. Görevleri ile ilgili olarak suç işleyen Kurul Başkanı ve üyeleri ile Kurum personeli kamu görevlileri gibi cezalandırılır. Kurul üyeleri ve personeline karşı işlenen suçlar kamu görevlilerine karşı işlenmiş sayılır. Görevleri ile ilgili olarak suç işleyen Kurul Başkanı ve üyeleri ile Kurum personeli hakkında soruşturma ve kovuşturmalar 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanuna göre yapılır."

MADDE 20- 4646 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesinin birinci fıkrasının ilk cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve üçüncü fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

"BOTAŞ, bu Kanunun yayımlandığı tarihten sonra ithalatı ulusal tüketime yüzde yirmisi oranına düşüncüye kadar, sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) ithalatı haricinde yeni doğal gaz alım sözleşmesi yapamaz."

"Ancak bu hükümler, sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) ithalatı için uygulanmaz. Ayrıca arz-talep dengesizliğinin giderilmesi ve arz güvenliğinin sağlanması amacıyla yapılacak spot sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) ithalatında bu Kanunun 4 üncü Maddesinin (4) üncü fıkrasının (a) bendinin (2) , (3) ve (4) numaralı alt bentleri ve (4) numaralı alt bendini takip eden birinci paragrafta belirtilen şartlar aranmaz. Uzun dönem sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) ithalat anlaşması bulunmayan şirketler, spot sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) ithalatı yapamaz.

Sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) ithalat lisansları için bu Kanunun 4 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan altmış günlük süre otuz gün olarak uygulanır."

MADDE 21- 18/4/2007 tarihli ve 5627 sayılı Enerji Verimliliği Kanununun 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (ğ) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve (h) bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

"ğ) Yakma tesislerinde yer alan kazanların, brülörlerin, kat kaloriferi ve kombilerin, elektrik motorlarının, klimaların, elektrikli ev aletlerinin ve ampullerin sınıflandırılmasına ve asgarî verimlerinin belirlenmesine ilişkin usul ve esaslar Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından belirlenir ve asgarî sınırları sağlamayanların satışına izin verilmez."

MADDE 22- 5627 sayılı Kanunun Geçici 6 ncı maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"(3) Bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren iki yıl süreyle 7 nci maddenin birinci fıkrasının (ğ) bendinde yer alan asgarî sınırları sağlama şartı aranmaz."

MADDE 23- 10/5/2005 tarihli ve 5346 sayılı Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanunun 8 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 8- (1) Orman vasıflı olan veya Hazinesinin özel mülkiyetinde ya da Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmazlardan bu Kanun kapsamındaki yenilenebilir enerji kaynaklarından elektrik enerjisi üretimi yapılmak amacıyla tesis, ulaşım yolları ve şebekeye bağlantı noktasına kadarki enerji nakil hattı için kullanılacak olanlar hakkında Çevre ve Orman Bakanlığı veya Maliye Bakanlığı tarafından bedeli karşılığında izin verilir, kiralama yapılır, irtifak hakkı tesis edilir veya kullanma izni verilir.

(2) Bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen amaçlarda kullanılacak olan taşınmazların 25/2/1998 tarihli ve 4342 sayılı Mera Kanunu kapsamında bulunan mera, yaylak, kışlak ile kamuya ait otlak ve çayır olması halinde, 4342 sayılı Mera Kanunu hükümleri uyarınca bu taşınmazlar, tahsis amacı değiştirilerek Hazine adına tescil edilir. Bu taşınmazlara ilişkin olarak, Maliye Bakanlığı tarafından bedeli karşılığında kiralama yapılır veya irtifak hakkı tesis edilir.

(3) 31/12/2012 tarihine kadar devreye alınacak bu tesislerden, ulaşım yollarından ve şebekeye bağlantı noktasına kadarki enerji nakil hatlarından yatırım ve işletme dönemlerinin ilk on yılında izin, kira, irtifak hakkı ve kullanma izni bedellerine yüzde seksen beş indirim uygulanır. Orman Köylüleri Kalkındırma Geliri, Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Geliri alınmaz.

(4) Bu Kanun kapsamındaki hidroelektrik üretim tesislerinin rezervuar alanında bulunan Hazinesinin özel mülkiyetindeki ve Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki taşınmaz mallar için Maliye Bakanlığı tarafından bedelsiz olarak kullanma izni verilir."

MADDE 24- 3/5/1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanununun 9 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan "ile ilgili" ibaresi "ve enerji tesisleriyle ilgili alt yapı, üst yapı ve iletim hatlarına ilişkin" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 25- 3194 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 11- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihe kadar yapı (inşaat) ruhsatı alınmış ve buna göre yapılmış olup, kullanma izni verilmeyen ve alınmayan yapılara; yol, elektrik, su, telefon, kanalizasyon, doğal gaz gibi alt yapı hizmetlerinden birinin veya birkaçının götürüldüğünün belgelenmesi halinde, ilgili yönetmelikler doğrultusunda fenni gereklerin yerine getirilmiş olması ve bu maddenin yayımı tarihinden itibaren başvurulması üzerine, kullanma izni alınmaya kadar ilgili mevzuatta tanımlanan abone grubu dikkate alınarak geçici olarak su ve/veya elektrik bağlanabilir. Bu kapsamda su ve/veya elektrik bağlanması herhangi bir kazanılmış hak teşkil etmez. Ancak, yapı (inşaat) ruhsatı alınmış ve buna göre yapılmış olma şartı 12/10/2004 tarihinden önce yapılmış olan yapılarla ilgili olarak uygulanmaz."

MADDE 26- 25/2/1998 tarihli ve 4342 sayılı Mera Kanununun 14 üncü maddesinin birinci fıkrasının (ğ) bendi ile ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"ğ) Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun talebi üzerine, 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu, 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanunu ve 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu hükümlerine göre, petrol iletim faaliyetleri ile elektrik ve doğal gaz piyasası faaliyetleri için gerekli bulunan,"

"Bu madde kapsamında başvuruda bulunan kamu kurumları ile işletmeciler, faaliyetlerini çevreye ve kalan mera alanlarına zarar vermeyecek şekilde yürütmek ve kendilerine tahsis edilen yerleri tahsis süresi bitiminde eski vasfına getirmekle yükümlüdürler. Bu yerler, tahsis süresi bitiminde özel sicile kaydedilir."

MADDE 27- 4/12/2003 tarihli ve 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanununun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (39) numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve 9 uncu maddesinin sekizinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

“39. Taşıma: Ham petrol ve akaryakıtların, kabotaj kapsamında denizyolu ve demiryolu taşıma araçlarıyla yapılan nakil faaliyetlerini,”

MADDE 28- 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 3 üncü maddesine aşağıdaki bent eklenmiştir.

“m) Boru Hatları ile Petrol Taşıma A.Ş. (BOTAS) tarafından ithalat yoluyla yapılacak spot sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) alımları,”

GEÇİCİ MADDE 1- Bu Kanun gereği olarak, 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanununa dayalı olarak çıkarılan yönetmelik ve tebliğlerde yapılması gerekli değişiklikler, bu Kanunun yürürlüğe girmesini izleyen altmış gün içerisinde gerçekleştirilir.

MADDE 29- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 30- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

